SÖZ

HAFTALIK HABER YORUM DERGİSİ

Cinayetin adı kazaydı

▼ Hep aynı hikaye.. Bakanlık tarafından "can güvenliği olmadığı" gerekçesiyle kapatılan maden ocağı, mahkeme tarafından açılıp çalıştırıldı. Patlamadan sonra gerekli teçhizat olmadığı için madene girilemedi. Kurtarma ekipleri geç geldi; bacalar kapatıldı; ancak 37 işçinin ölümü yine de "kaza" sonucu oldu.

Hatice CAN'ın haberi 19. sayfada

Harekatın asıl hedefinin petrol olduğu ortaya çıkıyor. Türkiye bölgesel bir güç olmaya çalışıyor

Bir İsrail yeter!

▼ Harekat ikinci haftasını doldururken, Türkiye yarattığı fiili duruma uygun bir plan oluşturmaya çalışıyor. Son hamlesiyle yeni bir "güvenlik doktrini"nin de temellerini atan Türkiye giderek İsrail'e benziyor.

▼ Kuzey Irak'taki "belirsizliğin" giderilmesine ilişkin plana göre, Irak sınırını "güvenli bir bölge"ye çekmeye çalışan Türkiye, operasyonun süresini uzatmayı hedefliyor. Böylece kendisinin belirleyici olduğu bir çözümü dayatmayı amaçlıyor.

▼ Plana göre Musul ve Kerkük petrolleri, ABD'nin desteğiyle kurulacak bir konsorsiyum tarafından işletilecek. Gelir ABD, Türkiye, Irak ve Kürtler arasında bölüşülecek.

▼ Türkiye uzun vadede bölgeyi ekonomik olarak kendine bağımlı hale getirmeyi hedefliyor. Böylece bölge üzerindeki denetimini kalıcılaştırmaya çalışıyor.

■ **Haberi 6. ve 7. sayfalarda**

Türkiye bahar ayları boyunca sürdüreceği operasyonların ardından PKK'yi bitirdiğini ilan edecek.

Yeni istikrar paketi geliyor

Başbakan Çiller, 5 Nisan istikrar programının yıldönümünde yeni bir istikrar paketi ilan edecek. Çiller'in 5 Nisan'da yapacağı bir toplantı ile 5 Nisan kararlarının uygulandığı bir yılı değerlendireceği ve önümüzdeki yıl uygulanacak yeni ekonomi politikalarını açıklayacağı belirtiliyor. Çiller'in IMF'ye verilen 1995 yılı hedeflerinin üçer aylık dönemler itibariyle açıklanması sözünü de bu toplantıda yerine getirmesi bekleniyor. Çiller "1995–2000 Ekonomik Hedefler ve Yapısal Değişim Programı" adını verdiği yeni paket için uzlaşma çağrısı yapacak. Siyasi çevreler yeni ekonomik paketin 5 Nisan kararlarını aratmayacağını söylüyorlar.

Şiddet politikasına yaylım ateş

▼ BSP'nin Kürt konferansı yapıldı. Geniş bir katılımla gerçekleşen toplantıda yıllardır izlenen şiddet politikası mahkum edilirken, bugüne kadar denenmeyen yöntemin gündeme getirilmesi istendi; yani Kürt sorununun barışçı yollardan demokratik ve siyasi bir çözüme kavuşturulması savunuldu.

■ **Haberi 4. ve 5. sayfalarda**

Birleşik Avrupa polis devleti

▼ Schengen Antlaşması'na göre, kompütere "şüpheli" olarak kaydedilen kişi, diğer ülkelerin de polis gözetimine girmiş oluyor. Kişiye ait bilgilerin korunmasını içeren yasayı fiilen ortadan kaldıran antlaşmanın hazırlanmasında, hem ulusal parlamentolar, hem de Avrupa Parlamentosu devredışı bırakıldı.

■ **Haberi 11. sayfada**

'Kürt sorununda üçüncü boyut'
Melih Pekdemir
yazdı 5. sayfada

'Burjuvazi, demokrasi ve devlet'
Ahmet Çakmak
yazdı 15. sayfada

'Bumerang ve güneye son sefer'
Kenan Kalyon
yazdı 20. sayfada

'Gölge etmesek mi acaba..?'
Ahmet Ural
yazdı 21. sayfada

LONCARD
HAWASSINTERNATIO
0101' 6834 019
AHMET HAMDİ PINARCIK
MÜHENDİS

Bu.. bu.. nedir bu?

İslamcılardan Masonik örgütlenme; Loncard

■ HABERİ 8. SAYFADA

Bölünmüş şehirlerin senfonisi Kudüs

■ YAZISI 12 ve 13. SAYFALARDA

Sinema günlerinde ilk haftanın gözdeleri

■ HABERİ 17. SAYFADA

● TARİH:1 NİSAN 1995 ● SAYI: 7 ● FİYATI: 40.000 TL (KDV DAHİLDİR) ● ALMANYA 4 DM ● İSVİÇRE 4 Sfr ● FRANSA 14 FF ● İNGİLTERE 1.7 £ ● HOLLANDA 5 Hfl ● AVUSTURYA 28 AS ● ABD 3 $

Amerikan medyası Türk medyasını atlattı!

Başbakan Tansu Çiller Kuzey Irak'a yapılan harekat için "Bu operasyonu medyanın yardımıyla kazanacağız" demişti, ama sözünü ettiği medyanın Amerikan medyası mı, Türk medyası mı olduğu pek anlaşılamadı. Malum olduğu üzere aynı zamanda ABD vatandaşı olduğu söylenen Başbakan'ın hangi ülkenin medyasından söz ettiği bazan karışabiliyor. İnsanın iki tane "vatanı" olunca böyle karışıklıklar meydana gelebilir. Her neyse... Başbakan hangi ülkenin medyasından söz etmiş olursa olsun, sonuçta harekata ilişkin ancak devletin resmi açıklamalarını veren Türk medyası Amerikan medyası tarafından fena halde atlatıldı! Korgeneral Çevik Bir, harekata ilişkin en önemli bilgileri New York Times gazetesine verdi. Harekatın bir "kıskaç" şeklinde geliştiğini önce Amerikan gazetesi yazdı ve iki gün sonra "en büyük gazete" Hürriyet ve "en iyi gazete" Sabah, bu Amerikan gazetesine dayanarak haber verdi. Bu durum Sabah'ın başyazarı Güngör Mengi'nin oldukça ağırına gitmiş olmalı ki, devlet yetkililerine seslendiği bir yazısında "Şehitleri biz, bu ülkenin insanları veriyoruz, haberleri bize vermiyorsunuz, bizi ciddiye almıyorsunuz" diye yakınıyordu. Oysa Türk basınının böylesi bir duruma sürüklenmesi ve devlet yetkilileri tarafından ciddiye alınması gayet doğaldı. Her konuda ve olayda olduğu gibi bu harekatta da her türlü bayağılığı ve şakşakçılığı yapan medya neden ve nasıl ciddiye alınacaktı ki? Hem kişilikli bir tavır sergilemeyip, hem de muhataplarından saygı ve ciddiyet talep etmek doğru muydu? Aşağıda örneklerini vereceğimiz haber başlıkları medyanın durumu hakkında yeteri kadar fikir vermektedir ve böyle davranan medyayı generallerin ciddiye almasını beklemek mümkün değildir. İşte bu başlıklardan bazıları:

"Derin operasyon, Geçit yok, Geri dönüş yok, Kalmalıyız, Çil yavrusu gibi dağıldılar, Vur Mehmedim vur, Yaylım ateş, Başını çıkartanı ele geçiriyoruz, Belini kırdık, Baskıya boğun eğmeyiz, PKK'lı avı, Çelik güç dağları temizliyor".

23 Mart Zaman gazetesi
Hareket büyüyerek sürüyor. Şafak Operasyonu dördüncü gününe girerken, Kuzey Irak'a yeni takviye birlikler gönderildi. F-16 ve F-5 savaş uçakları bombardımana devam etti.

24 Mart Ortadoğu gazetesi
"Vur Mehmedim Vur", Çelik Harekat olarak adlandırılan operasyonda teröristler küçük gruplara ayrılarak "çil yavrusu" gibi panik içinde kaçmaya çalışıyor. Eşkıyaya ağır zayiat verdiren Mehmetçik, bütün kaçış yollarını tuttu.

24 Mart Zaman gazetesi
Kuzey Irak'ta çember daralıyor. Kuzey Irak'a düzenlenen harekatın ilk dört gününde cesedi ele geçirilen terörist sayısı 128 olarak açıklandı.

24 Mart Sabah gazetesi
Çiller "Baskıya boyun eğmem"

24 Mart Yeni Yüzyıl
'Çelik Güç' dağları temizliyor
İkinci sayfada ise, "Irak'ta asayiş berkemal" başlığı altında asker fotoğraflarının alt yazısı şöyle: "Tank sesiyle uyandılar", "Hazırdır komutanım", "Kuzey Irak hatırası", "Rahat ol Türkiyem", "Çelik harekatı yayılıyor", "Dağlar delik deşik".

27 Mart Milliyet
"Paşayla adım adım"
Tamburalı Komutan içinden geçeni anlattı: "Kalmalıyız"

27 Mart Yeni Yüzyıl
"Kuzey Irak'ta PKK'lı avı"

29 Mart Yeni Yüzyıl
"Harekat raporu" Üst düzey bir komutan operasyonu anlattı:
"PKK kuşatmada, tamamen kuşatıldılar. Mağaralarda aç susuzlar. Başını çıkartanı hemen ele geçiriyoruz. Yakalanan PKK'lı sayısı hergün artıyor."

29 Mart Milliyet
Çatışmayı yaşadık: PKK, Metina dağında arkadaşlarımızın izlediği komandolara yaylım ateşi açtı. Batı'da destek rüzgarı kesildi

29 Mart Hürriyet
"Kahreden Baskı" başlığı altında şu sözler yer alıyor:
Türk yöneticilerinin birbirini tutmayan demeçleri yüzünden Amerika ve Batı başlangıçtaki olumlu tutumunu değiştirdi ve Türk askerinin Kuzey Irak'tan hemen çekilmesi için yoğun baskı başlattı.

Yoruma gerek yok ama...

Cuma günü baskıya giren dergimizin teknik hazırlıkları perşembe gecesi geç saatlerde bitiyor. 6. sayımızı da 16 Mart'ı 17 Mart'a bağlayan gecenin geç saatlerinde bitirmiş ve savaşa karşı bir tutumu sergilemek üzere "Memed evine dön!" manşetini atmıştık. Sosyalistler böylesi bir savaşa karşı olmalı ve Kürt sorununun barışçı yollardan çözümünü ısrarla öne sürmeliydiler. Manşetimiz buna uygundu. İşimizi bitirip dergiyi filme gönderdikten bir kaç saat sonra 17 Mart Cuma günkü gazeteleri aldık. İlk gözümüze çarpan MHP eğilimli Ortadoğu gazetesinin manşeti oldu. Biz "Memed evine dön!" derken faşistler de tam tersini söylüyorlardı; "Vur Mehmedim vur." Faşistlerle sosyalistler arasındaki fark bu iki manşette nasıl da ortaya çıkmıştı... Cumartesi günü piyasaya çıktığımız için Ortadoğu'nun manşetini görerek manşetimizi belirlediğimiz zannedilmesin diye bunları yazma gereğini duyduk. Yoksa durum yoruma gerek olmayacak kadar açık. Biz içimizden ve aklımızdan geçeni koyduk, faşistler de aynı şeyi yapmışlar. Ortaya bu iki manşet çıktı...

Kadınlara mahsus gazete 'PAZARTESİ' çıktı

'Kadınları kışkırtacak, erkekleri kızdıracak gazete'

Hürriyet KARADENİZ

Kadınlar hayal kurmayı severler. Onun gerçek olmasını da. İşte bir grup kadın yıllardır gönüllerde, beyinlerde olan "kadın gazetesi"ni çıkarma hayalini gerçek yaptılar. "Feminizm öldü, feministler bitti, modası geçti" derken, onlar ellerinde bu kez güçlü bir silahla yine sahnedeler. Artık "her an her yerde"ler. 1 Nisan'dan itibaren kadınların gazetesi PAZARTESİ bayilerde. Dolayısıyla evlerimizde, işyerimizde olacak. Kadınları kışkırtacak, erkekleri de büyük ihtimal kızdıracak.

"Söz'e kadınların gazetesiyle ilgili bir haber yapalım" fikri gündeme gelince pek heveslendim. Söz'ü "atlatarak" hemen Pazartesi bürosuna koşturdum.

"Pazartesi" bürosu ne "medya plazalar"ın insanı yok eden teknolojik, soğuk yerleşimine benziyor, ne de erkek yoğunluklu sol, muhalif dergilerin kasvetli, resmi, eh oldukça da kirli merkezlerine. Perdeler annelerimizin çeyiz sandıklarında gördüğümüz o eski çarşaf kumaşlarından. Altlarına el işi dantel bile geçirilmiş. Yazışleri diye tabir edilen odada çiçekli iki "ev" koltuğu. İç odada yine eteği dantelli bir sedir. Çocukluğumuzda kalmış, daha çok da köy evlerinde bulunan tahta sandalyeler. Maliyeti ucuz tutulan çam masa ve raflar. Ortalarda içi gazete ve dergi dolu sepetler. Papatyalar, kurutulmuş çiçekler... Çingene pembesi çay tepsisi ancak bir kadın gazetesi bürosuna yakışır demek ki. Rengarenk kil tabları da. Yere serecekleri kilimleri henüz alamamışlar. Bakalım böyle "amatör" bir büroda profesyonel bir dergi nasıl hazırlanacak.

'İmkansız'ı istediler

Pazartesi için en çok sorulacak ahşildık sorular: Parayı nereden buldular? İşin "önder"liğini kim, hangi "gruplar" yapıyor. "İktidar" kavgasını nasıl aşacaklar? Bakalım yaşatabilecekler mi? Aslında bunların cevabını tanıtım broşüründe ve ilk sayılarında vermiş kadınlar. Zaman içinde de göstereceklerine inanıyorum.

Çeşitli dergi çıkarma projeleri ve sosyalist yapılanmalar içinde yer almış biri olarak beni en çok etkileyen, Pazartesi'nin fikri ve fiili hazırlık sürecinde izlenen yöntem ve sabır oldu.

'90'ların başından beri kadınlar küçük gruplar halinde, bazen büyük kadın toplantılarında konuşup durdular gazete hayalini.

80 sonrasının "zorunlu" Avrupalılarından Hülya Eralp'in '93 yılında "dergi çıkarmak için Almanya'daki kadın örgütlerinden finansman bulabiliriz" diye çıkıp gelmesiyle iş "ciddi"leşir. Hemen bir telefon trafiği. 20-30 civarında kadın her Pazartesi düzenli toplanmaya başlar. İstanbul dışındaki kadınlara fakslar çekilir, telefonlar edilir. "Ne diyorsunuz, nasıl yapalım, önerileriniz nelerdir" diye. Hazırlanan proje 93 Temmuz'unda Almanya'daki (kısa adı FAS, Türkçesi, Kadın Kışkırtma Vakfı olan) bir kadın vakfına sunulur. Geçen iki yıllık hazırlık sürecinde 3 kez de büyük toplantı yapılır. Dilinden ismine, gönüllülükten profesyonelliğe, iç işleyiş ve örgütlenmesinden içeriğine hemen herşey enine boyuna tartışılır. (Bütün tartışma notlarını ve önerileri klase etmişler. Şöyle bir karıştırma imkanı verdikleri bu notlar inanılmaz güzellikte. Her sayı bir toplantı tutanağını yayınlasalar ne hoş, ne öğretici olur diye düşündüm, kendimi şanslı saydım.) Henüz ortada para pul yoktur ama kadınlar, bilhassa da Pazartesi'nin Yayın Kurulu'nda yer alan kadınlar umutlarını yitirmez, sabırlarını tüketmez. Yazılar yazılır dergi çıkıyormuş gibi, resimler bulunur, prova sayılar hazırlanır. Beğenmedik, sil baştan yapılır. 20 Aralık 1994'de Almanya'dan cevap gelir: Kabul. Atılan sevinç çığlıklarını ve "o an"ı tahmin edersiniz artık.

İçerik ve politik çizgiden birkaç not:

Kadınlardan yana ve "ayrılıkçı" bir politika gütmek. Popüler olmak, ama popülist olmamak.

Radikal, muhalif ve dinamik: Ciddi ama asık suratlı değil; eğlenceli ama boş değil; sempatik ve neşeli.

Kadınları etkilemek yanında, medyayı ve kamuoyunun gündemini de etkilemek.

Tek ton ve tek sesli değil, çok ses ve çok renkli.

Şikayet eden, ağlayan yazılar yanında isyankar, başkaldıran seslere ağırlık vermek.

Koşturarak gittiğim dergi bürosunda, yorgunluktan bitap düşmüş, her röportaja gelene aynı şeyi anlatmaktan bıkmış "Pazartesi" ekibiyle yaptığım ayaküstü sohbete gelecek olursak; "En güzeli; sesli düşünüp, ortak sesi yakalamayı öğrendik" diyorlar. Yılların gazetecileri var aralarında. "Şimdiye kadar işten kalan zamanlarımızda politika yapıyorduk. Şimdi işimiz politika yapmak oldu. İlk defa kadınlar olarak profesyonel bir iş yapıyoruz. Gönüllülükle profesyonelliği buluşturduk. Büyük başında herkes yaptığı işle sorumludur. Tek karar ve hiyerarşi işleri kolaylaştırır. Daha doğrusu öyle olduğu söylenir ve kabul görür ama bizde kararların alınışında bir ortaklık var. Bu hiç de zor olmuyor. Patronsuz, yöneticisiz, reklam derdi olmayan bir dergi. Çıkan kadın dergilerinin belli bir hedef kitlesi vardır, biz her kesimden kadının sesi olmak istiyoruz. Habercilik yapacağız. Biz gazeteyiz aslında dergi değil."

Pırıl pırıl, dolu dolu, "farklı" bir dergi ya da gazete. Merak ediyorsanız hemen gidip bir "Pazartesi" alın. Gerçekten güzel olmuş. Ellerinize sağlık kadınlar.

Fırınlarda örgütlü sendikaların büyük yetki savaşı

Koyun can derdinde...

Ayla ÖNDER

Bugünlerde ilginç bir sendikal çekişmeye tanık oluyoruz. Fırınlarda örgütlü olduğunu söyleyen üç sendika, Hak-İş'e bağlı Öz Gıda-İş, Türk-İş'e bağlı Tek Gıda-İş ve DİSK'e bağlı Gıda-İş var bu çekişmenin içinde. Bu sendikal rekabet nedeniyle İstanbul'daki fırınların bir bölümünde ekmek üretilmedi.

Senin üyen, benim üyem...

Öz Gıda-İş Marmara Bölge Temsilciliği Sekreteri Ersin Doğan, sendikal rekabeti kabul etmiyor, işkolunda örgütlü tek sendika olduklarını anlatıyordu. Doğan, Öz Gıda-İş ve Tek Gıda-İş'e veryansın ediyordu. 2 bin fırında örgütlenen sendika, İstanbul fırınlarında 21 Ekim 1994'te yetki almış. Tek Gıda–İş ise Ocak 95'te yetki almış. "Yetkinin ardından Tek Gıda-İş, örgütlü olduğumuz 400 fırına itiraz etti" diyor Doğan. Sendikacıya göre, Tek Gıda-İş "hayali fırınlar" için yetki istiyor.

DİSK'e bağlı Gıda-İş Genel Sekreteri Şükrü Efe de, üç sendikanın birbirinin yetkisine itiraz etmesini "kaçınılmaz" olarak görüyor. "Onlar bizim işyerlerimize itiraz edince, doğal olarak biz de itiraz etmek durumunda kalıyoruz. Çünkü gelişimimizi engelliyorlar. Biz önemli bir sendikayız. Diyelim ki, bir işyerinde hiç üyesi olmadığı halde 'onlar bizim üyemiz' derlerse doğal olarak etki- tepki meselesi. Biz de tutum almak zorunda kalıyoruz." diyor Efe.

İşçilerin önünde kavga

Tek Gıda-İş 11 No'lu Şube Başkanı Mehmet Kan, İstanbul fırınlarından 2300 fırında örgütlendiklerini, ama 689'undan tesbit geldiğini söylüyor. 689 fırında da Öz Gıda–İş, "Hayır yetki bizim" diye itiraz etmiş. "Bu sendikal rekabet işçileri mağdur etmiyor mu?" sorusuna karşılık Kan, "Biz Tek Gıda olarak nerede üyemiz yoksa oradan el çekmeye söz veriyoruz" yanıtını veriyor. Kan sürdürüyor; "Geçenlerde Öz Gıda '20 bin üyem var' dedi. Bu gerçekdışı bir beyanat. Bu sektörün en büyük sendikası Tek Gıda'dır. Üstelik bunlar sözleşme görüşmelerine başlamış gibi eylem yaptılar geçen hafta..."

İşte kıyamet burada kopuyor. Bu söz üzerine uğultular yükseliyor. Arada odadan odaya girip çıkan Ekmek İşverenleri Sendikası yöneticileri başlayan bu tartışmadan rahatsız olmuşa benzemiyorlar.

"Sayın Kan, yalan söylemeyin biz görüşmelere başladık."

Kan'a "Öz Gıda-İş sizin hiçbir fırında üyeniz olmadığını söylüyor" deyince "Kesinlikle doğru değil. Çoğunda biz örgütlüyüz." diyor. (Bu soruları sorduğumuzda sendikacı ve temsilciler sessizlik içinde. Soruyu ve yanıtı dinliyor. Kan, yanıtı verince yükleniyorlar.)

"Nerede yetkin var söyle."

"Kapalı fırınlarda değil mi?"

Oradan Öz Gıda-İş Marmara Bölge Teşkilatlanma Sekreteri Sezai Tural bağırıyor Kan'a; "Yalan konuşma!" Sendikacıların çekişmesine temsilciler de katılıyor. Öz Gıda-İş'ten bir temsilci Kan'a sesleniyor;

"Senin tahsilin ne ha, ona göre konuş."

Kanla görüşmemiz sürekli kesiliyor. "Basının önünde insanlara yalan söylemesin. "Tesbitmiş, tuvalette tesbit yapıyor."

Bir başka fırın temsilcisi de araya giriyor.

"Pişiriciden sendikacı olur mu. Aynı fırında ben hamurkardım, o pişiriciydi. Okumamış, bir şey olmamış."

"Yetkiyi bakkaldan mı aldın?"

"Bunlar şarlatan."

Rakip sendikacılar bağrışırken Karadenizli bir işçinin sesi duyuluyor; "Kardeşum bu iş buraya bitsun. Canumuz buraya gelmiştir. Biz bir milyon haftalukla iki senedur uğraşıyoruz." Diğer işçiler cesaret buluyor. Bu kez onlar veryansın ediyor. Ortalık karmakarışık...

Bu çekişmeler, tartışmalar sürerken, Ekmek İşverenleri Sendikası yöneticisi Muharrem Keçeli yakalıyor bizi. Gözünde yaş yok ama "ağlıyor." Sormadan anlatıyor: "Bu ekmek 5 bin liraya mal oluyor. Biz ekmeği 8 bin liraya satarsak işçinin zammı yüzde 150 olur. 5 bin liradan sattığımız ekmekten zarar ediyoruz. Batarız. Madem öyle işçilere benim fırının anahtarını vereyim. İşletsinler, ben de yanında çalışayım. 30 çuval undan bana18 milyon nakit gelecek ki, ben bunun parasını vereyim."

Hamur orda, kazan orda, gelsin buraya

Keçeli'nin bu konuşmalarını duyan işçiler bu kez başımıza toplanıyor. "Sakın onun dediklerine inanmayın. Biz üretiyoruz ekmeği. Biz size hesap çıkaralım. Bir ekmeğin maliyeti 3 bin lira, bunlar 7500 liraya satıyor. Kardan zarar ediyorlar."

Bir başka işçi "Bir çuval un" meselesine açıklık getiriyor. "Bir çuvaldan 220 ekmek çıkıyor. Bunlar180 deyip yalan söylüyor. Madem bize fırının anahtarını verecek, versin ben çalıştırayım."

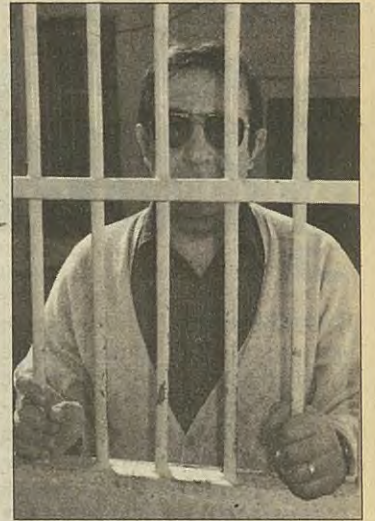
Nişantaşı Altınbaşak Fırını'nda çalışan Hüseyin Aktaş ta aynı öneriyi yapıyor. Bir çuval undan çıkardığım ekmeğin195'ini ona veriyorum. Geri kalanını ben alacağım. Kazan orada, su orada, hamur orada, gelsin buraya."

"Bunun bir akşamda yediğini biz altı ayda yiyoruz" diye yakınan bir işçiye merak edip soruyoruz; "Peki bu sendikaların çekişmesine ne diyorsun. Üç ayrı sendikanın fırınlarda örgütlenmesi işçiler nasıl karşılıyor?" İşçi aynen şu yanıtı veriyor;

"Bir sürü koyun içinde üç kurt demektir bu. Üç kurt saldırırsa koyunlara ne olur? Parça parça olur değil mi?"

Üç sendika fırın işçilerini bir türlü paylaşamıyor.

Gerger açlık grevindeydi

Düşüncelerinden dolayı Haymana Kapalı Cezaevi'nde hükümlü bulunan Doç. Haluk Gerger ve Remzi Küçükertan Türk Ordusu'nun Kuzey Irak'a yaptığı harekatı protesto etmek amacıyla iki gün süreyle açlık grevine gittiler.

Türk ordusunun iki bin PKK'liye karşı uçaklar, helikopterler, tanklar, Amerikan uydu sistemleri ve 35 bin askerle giriştiği operasyondan "onur duymadıklarını" söyleyen Gerger ve Küçükertan, "özellikle Türk analarını, askerlik çağına gelmiş gençleri ve bütün demokratları, insanlık adına, barış ve uygarlık adına, bu korkunç gidişe dur demeye" çağırdılar.

Ancak düşünce suçlarının gündeme geldiği her ortamda Haluk Gerger'in kapısını çalan medyada, Gerger ve Küçükertan'ın bu çağrıları hemen hemen hiç yankı bulmadı.

Almanya'da katliamı protesto yürüyüşü

Münih Alevi Derneği, Gaziosmanpaşa'da 30 kişinin polis tarafından öldürülmesini protesto etmek için geçtiğimiz hafta Türk Konsolosluğu'na siyah çelenk bıraktı. Yine Almanya'daki sosyalist ve demokrat gruplar da bir yürüyüş düzenleyerek olayı protesto ettiler. Alevi dernekleri sosyalist grupların organize ettiği bu yürüyüşe katılmadı. Protesto yürüyüşünde açılan pankartta "İstanbul'da demokrasinin yüzü: 30 ölü" sözleri yazılıydı. Aralarında BSP lilerinde bulunduğu Alman Türk, Kürt sosyalistlerinin katıldığı bu yürüyüşe yaklaşık 500 kişi katıldı. Yürüyüş sırasında PKK taraftarlarının ERNK bayrağı açmasına polisin müdahale etmesi üzerine oturma eylemi yapıldı. Daha sonra yürüyüşe devam edildi. Gösterinin ardından polis sekiz kişiyi gözaltına aldı.

Şaşırtıcı bir resim bu!

Kızıldere'den 7–8 yıl önce... Medyanın bilinçlere kazıdığı devrimci tipini, o tipin yaşamına özgü, uydurulmuş, püriten imajını yıkmak istedik. Onlar herkes gibi, herkesin devrimcileri gibi yaşadılar. Ölümleri sıcak bir efsanedir.

İşte Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin geleneksel "çay partilerinden" biri...

Mahir Çayan ve SBF'liler... Burada henüz devrimci çalkantıların uğultusundan ve ölümün soğuk rüzgarından eser yok. Bu resmin çekildiği gün ve saatte Cihan Alptekin, Ömer Ayna, Saffet Alp, Ertan Saruhan, Ahmet Atasoy, Nihat Yılmaz, Hüdai Arıkan, Kazım Özüdoğru, Sabahattin Kurt kimbilir nerede, hangi resim karesindeler?

Fotoğraf dondurulmuş hayat parçasıdır aslında. Eğer tarih biliyorsanız fotoğraf canlanacaktır... 1960 başlarından artakalmış bu resim zihninizde fırtınaya tutulmuş gibi akacak ve bir Kızıldere cehenneminde alev alev tutuşacaktır... Geriye kalan ne ölüm, ne de yenilgidir. Geriye kalan devrimcinin gülen yüzü ve geleceğe duyduğu ateşli umududur... İşte bu resim yanmaz, yanmayacaktır.

Onlar, THKP–C'nin ve THKO'nun militanları olarak öldüler. Ve bir büyük partinin kütüğüne adlarını yazdılar.

BSP'nin Kürt Konferansı yapıldı

Şiddet politikasına yaylım ateş

▼ Geniş bir katılımla gerçekleşen toplantıda yıllardır izlenen şiddet politikası mahkum edilirken, bugüne kadar denenmeyen yöntemin gündeme getirilmesi istendi; yani Kürt sorununun barışçı yollardan demokratik ve siyasi bir çözüme kavuşturulması...

Haber Merkezi- Kürt sorununun barışçı yollardan demokratik ve siyasi çözümünü tartışmak üzere Birleşik Sosyalist Parti (BSP) tarafından düzenlenen "Türkiye Realitesi ve Özgür Tartışma Konferansı" 25-26 Mart 1995 günlerinde İstanbul'da The Marmara Oteli'nde yapıldı. Kürt sorununun şiddet yöntemiyle, askeri yoldan çözümlenme çabalarının ülkeyi felakete sürüklediği ifade edilen konferansta hemen bütün konuşmacılar bu politikaya karşı çıktılar. Dört oturum halinde gerçekleştirilen konferansa gerek katılımcılar, gerekse de izleyeciler açısından ilgi büyük oldu.

Yelpaze genişti

25 Mart Cumartesi günü BSP Genel Başkanı Sadun Aren'in açış konuşmasıyla başlayan ilk oturumda Demokrasi ve Değişim için Parti Girişimi Sözcüsü İbrahim Aksoy, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) Genel Başkanı Murat Bozlak, Doğru Yol Partisi eski Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Dülger, bağımsız milletvekili Abdülmelik Fırat, Demokrasi Partisi (DEP) Muş Milletvekili Sırrı Sakık, Yeni Demokrasi Hareketi milletvekili Mehmet Emin Sever ve BSP Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Mustafa Yavuz görüşlerini açıkladılar. CHP milletvekili ve yeni Kültür Bakanı Ercan Karakaş ise görüşlerini faksla iletti.

Sendikalar, meslek örgütleri ve dernek temsilcilerinin tartıştığı öğleden sonraki ikinci oturumda ise, BSP-MYK üyesi Atilla Aytemur'un açış konuşmasından sonra Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) Genel Sekreteri Mehmet Atay, Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonlaşma Kurulu Sözcüsü Vicdan Baykara, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Genel Başkanı Refik Baydur, Türkiye Yazarlar Sendikası (TYS) Genel Başkanı Ataol Behramoğlu, Helsinki Yurttaşlar Derneği Genel Başkanı Taciser Belge, Prof. Bakır Çağlar, Kürt Hak ve Özgürlükler Vakfı Genel Sekreteri Yılmaz Çamlıbel ve Kürt Enstitüsü Yönetim Kurulu üyesi Fakih Hüseyin görüşlerini anlattılar.

Konferansa ilgi büyüktü; iki gün boyunca canlı ve verimli bir tartışma platformu yaşandı.

26 Mart Pazar günü sabahki oturum yazarlar, akademisyenler ve sanatçıların tartışmasına ayrılmıştı. BSP Genel Başkan Yardımcısı Masis Kürkçügil'in açış konuşmasından sonra sırasıyla Ergin Cinmen, Tarık Ziya Ekinci, Mahir Kaynak, Nail Satlıgan, Altan Tan, Talat Turhan, Ragıp Zarakolu ve BSP-MYK üyesi Hüseyin Hasançebi söz aldı.

Öğleden sonraki son oturumda ise yazılı ve görsel basının temsilcileri tartıştılar. Dergimiz Genel Koordinatörü Seyfi Öngider'in açış konuşmasından sonra Dünya gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Osman Saffet Arolat, gazeteci-yazar Oral Çalışlar, Turkish Daily News Genel Yayın Yönetmeni İlnur Çevik, gazeteci-yazar Ragıp Duran, gazeteci-yazar Koray Düzgören, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti Genel Başkanı Nail Güreli, Özgür Ülke gazetesi yazarı Gültan Kışanak ve dergimiz Yayın Kurulu'ndan Veysi Sarısözen görüşlerini açıkladı. Erhan Bener, Gülçin Çaylıgil, Oya Baydar, Yücel Sayman ve Erdal Kara da oturumlar sırasında divanda görev yaptılar.

Toplantıya ilgi büyüktü

Kuzey Irak harekatının oluşturduğu "savaş ortamı"na ve toplantının sosyalist bir parti tarafından düzenlenmiş olmasına karşın, gerek katılımcılar, gerekse de izleyiciler açısından ilgi büyüktü. 300 kişilik salonda ayakta izleyiciler gözlenirken, daha önceden toplantıya katılacağını bildirip de daha sonra gelemeyeceğini ileten konuşmacı sayısı fazla olmadı. Bu durum esas olarak iki noktadan yorumlanabilirdi. Birincisi, bugün ne kadar güçsüz görünürlerse görünsünler sosyalistlerin Kürt sorununun çözümüne ilişkin belirli bir rolleri vardı. Yıllardır Kürt sorununun barışçı yollardan demokratik ve siyasi bir çözüme kavuşması gerektiğini söyleyen ve bu doğrultuda mücadele eden sosyalistler bu toplum içinde belirli bir yere hala sahiptiler. Çok çeşitli çevrelerden, çok değişik siyasi eğilimlere sahip birçok kişi sosyalistler tarafından düzenlenen bir toplantıya katılma gereğini duyuyordu. TİSK başkanından DİSK sekreterine, sağ eğilimli politikacılardan Kürt enstitü ve vakıflarına kadar geniş bir yelpaze içinden insanlar sosyalist bir parti tarafından oluşturulan bir platformda tartışabildiler. İkincisi ise "savaş ortamına" karşın gerçekleşen bu katılım ve ilgi yıllardır yürütülen şiddet politikalarının artık oldukça geniş bir kesimde iflas etmiş olduğunu veya en azından bu kesimlerde artık bu politikaya eskisi kadar destek olmadığını ortaya koyuyordu.

Şiddet politikasına yaylım ateş!

Toplantıya katılan sol eğilimli kişilerin ve Kürt örgütlenmelerinin temsilcilerinin mevcut şiddet politikasına karşı çıkması ve barışçı yola dönülmesini istemelerinde şaşılacak bir yan yoktu. Zaten sosyalistler ve Kürtler yıllardır bunu söylüyor ve istiyorlardı. Ancak sadece onlar değil, toplantının sağ eğilimli katılımcıları ve Altan Tan gibi İslamcı kesimden gelen kişiler de izlenen politikayı eleştirdiler. DYP eski Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Dülger ve yakın zamana kadar Cumhurbaşkanı Demirel'in başdanışmanlığını yapan İlnur Çevik gibi isimler de dahil olmak üzere, konuşmacıların tümü şu anda hükümet tarafından izlenen politikadan rahatsızlıklarını dile getirdiler. Tabii ki getirdikleri öneriler arasında ciddi farklılıklar vardı ve Mahir Kaynak ve Altan Tan gibilerinin yaptığı öneriler bugünkü durumu daha da kötü noktalara sürükleyebilirdi. Ancak hükümetin hiçbir konuşmacı tarafından desteklenmemesi dikkat çekiyordu.

'Kürtlerle birlikte emperyalistlik yapalım!'

Eski MİT ajanı Mahir Kaynak ile İslamcı yazar Altan Tan

'Mermi sayısından bir fazla insan'

* Toplantı salonunda ilk göze çarpan siyasi partilerden sadece HADEP çelengiydi. Bu bir ironiye denk düşüyor gibiydi... HADEP'in içinde bulunduğu özel durum içinde bile, çiçeklerden bezenmiş bir dost jesti...

* DYP'li Mehmet Dülger sadece konuşmalarıyla değil, toplantıyı adım adım gözlemesiyle de ilginç bir portre sergiledi.

* İlnur Çevik CNN'e "Ben böyle operasyon görmedim. Ordu hiçbir engelle karşılaşmadan kolayca ilerleyip gidiyor işte" diye konuştuktan tam on dakika sonra Genelkurmay Sekreterliği tarafından arandığını ve "Ne yani biz oraya pikniğe mi gittik" diye uyarıldığını açıkladı. Öte yandan Çevik, bir zamanlar danışmanı olduğu Demirel'in, artık "ümitsiz bir vaka" olduğunu ve "elimizi verirsek kolumuzu kaptırırız" sendromu içinde olduğunu belirtti.

* Kürt Enstitüsü Yönetim Kurulu üyesi Faqî Hüseyin, toplantılarda görmeye alıştığımız "Kürt bilgesi" portresi çizdi. Hüseyin'in konuşması mazeretçi "yüksek siyaset"ten çok, kendi gerçeğinden hareketle duygu + gerçeklik = Gerçek Siyaset'e denk düşüyordu.

* BSP üyesi Hüseyin Hasançebi karikatür bandından fırlamış bir felsefeci edasıyla aydınların bu momentteki tarihsel tavrı üzerine siyasal ağırlıklı ama felsefe ve teori bulaşmış ilgi çekici bir konuşma yaptı. Çebi; "Bir toplum kendi gelişiminin doğal mecrasını yitirdiği zaman ilke tartışmasına oturmalıdır. İlke tartışmasına kavramlardan başlanır. Toplumun tarihi de bunun içindedir" diyerek aydınların aymazlıklarına işaret etti.

Bir mesajın öyküsü ve Söz'ün talebi

Kuliste bir dalgalanma oluyor. PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'dan bir mesaj geldiği haberi kulaktan kulağa yayılıyor. "Yeni bir öneri var mı?", "Tek yanlı ateşkes mi ilan ediyor?" Konuklar, dinleyiciler ve basın mensupları bu meçhul mesajı merak ediyor.

Derken, Konferans Divanı'nın hukuki engeller nedeniyle mesajı okuyamayacağı duyuluyor. Dergimizden bir arkadaş bazı Kürt yurtsever aydınlara mesajın okunması ile ilgili düşüncelerini soruyor. Aldığı yanıt sorumluluk dolu: Hukuken okunamaz diyorlar. Bizim soldakine benzer demagojiden eser yok onların yaklaşımında. Devrimci bir gerçekçilik egemen.

BSP MYK ve il yöneticileri değişik formüller arıyorlar, fakat sonuçta bir "emrivaki" yapmama yolunu seçiyorlar, Divan'ın kararına saygılı davranıyorlar.

Konferans sonrasında BSP İl Başkanı Erdal Kara'nın imzasıyla yayınlanan basın bildirisinde, PKK Genel Başkanı Öcalan'dan bir mesaj geldiği kamuoyuna açıklanıyor. Bize gelen bilgilere göre sözkonusu mesaj, BSP'nin yurtdışındaki taraftarları aracılığıyla Konferans'a iletilmiştir.

Bilgisine başvurduğumuz BSP yetkilileri, mesajın içeriğinde sanılanın aksine hukuken herhangi bir sakıncalı yan olmadığını belirtiyorlar. Hukukçular da DGM'nin, içeriği ne olursa olsun böyle bir metni okuma ya da yaymayı, "(illegal) örgüt bildirisi"ni yayma girişimi olarak koğuşturduğunu vurguluyorlar.

Mesajın öyküsü burada bitiyor. Ve sıra SÖZ'e geliyor.

PKK Genel Başkanı Abdullah Öcalan'ın Konferans'a gönderdiği mesaj elimizde. Konferansta mesajın okunamayışı, çoğunluğu partisiz aydınlardan oluşan sayın divan adına değil, Türkiye'de varolduğu iddia edilen sözde demokrasi adına sorgulanması gereken bir ayıp.

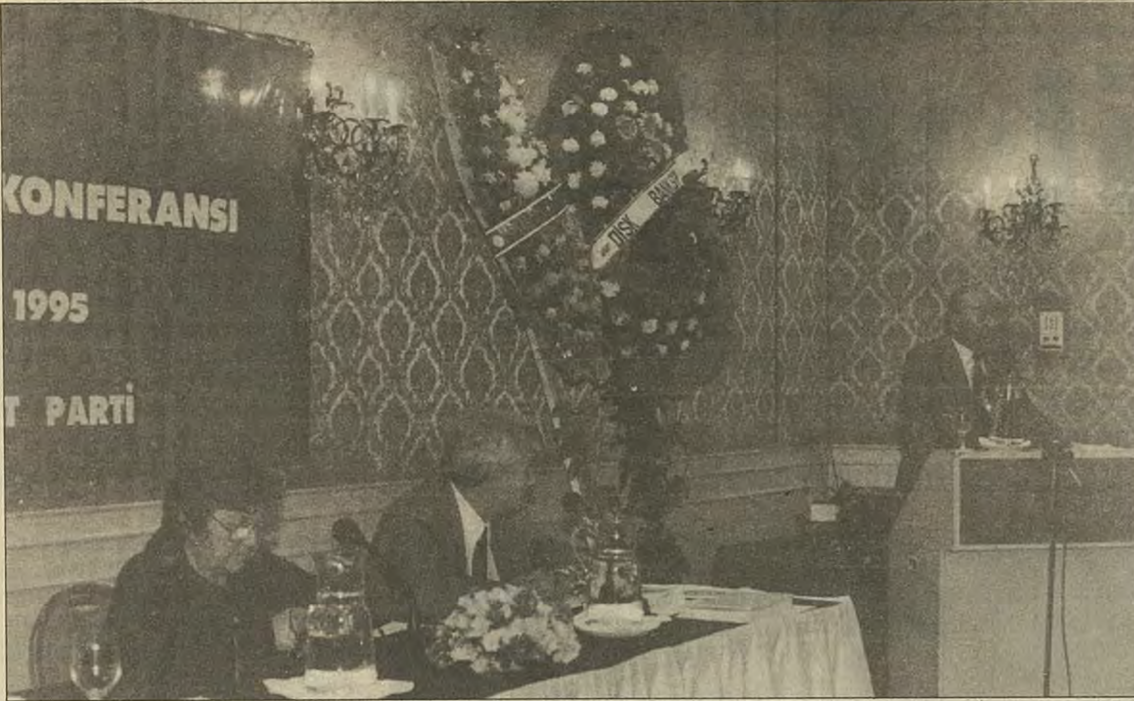
Şimdi bu mesajı –usulen toplatılmayı göze alarak– yayınlayıp, bugünkü rejimin ayıbını örten bir asma yaprağı olmaya niyetimiz yok. Kamuoyu, bu mesajı yayınlamanın yasak olduğunu bilmeli.

Dahası var; Cumhurbaşkanı'na, TBMM Başkanı'na, Başbakan'a ve ilgili herkese sesleniyoruz: Mesajı size iletmeye hazırız. Buyrun isteyin.

Medyayı da, bu mesajın içeriğini söz konusu zatlardan öğrenmeye çağırıyoruz. Onlara başvurunuz ve öğreniniz.

Savaşların barışla son bulmasında asıl rol her zaman halklara aittir. Ve halklar yalnız hükümetlerin değil, onların savaştığı güçlerin de ne dediğini öğrenme hakkına sahip olmalıdır.

Kör gözlerle savaşmak mümkündür. Ama barışı kurmak, asla...

TİSK Genel Başkanı Refik Baydur "terörist" lerden değil, "milis"lerden söz etti.

mevcut politikaya karşı çıkarken, devlete yeni politikalar ve stratejiler önermekle dikkat çektiler. Her iki konuşmacı da Kürt sorununun devleti böleceği korkusunun yanlış olduğunu ifade ederken, tam tersine bu sorunu bölgede genişlemek, TC devletini daha etkili bir bölgesel güç durumuna getirmek açısından değerlendirmek gerektiği noktasında birleşiyorlardı. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'nun yenilmesiyle birlikte çizilen güney sınırlarını açıkça tartışma konusu yapan Kaynak ve Tan'a göre bu sınırlar emperyalist devletler tarafından "cetvelle" çizilmişti. Amaç ise Türkiye'yi tek uluslu bir devlet olarak tutmaktı. Ortadoğu'nun çeşitli ülkelerine dağılmış Kürtler'i dikkate alan Kaynak ve Tan, Türkler'in Kürtler'le birlikte hareket ederek bölgede çok daha etkili bir devlet olabileceklerini ileri sürdüler. Ayrıldıkları nokta ise Kaynak'ın laik bir Türk-Kürt birliği görüşüne karşı Tan'ın şer'i bir Türk-Kürt birliğini savunmasıydı.

TİSK Genel Başkanı milislerden söz etti

Toplantının en ilginç simalarından biri olan TİSK Genel Başkanı Refik Baydur en dikkat çekici konuşmalardan da birini yaptı. Hükümetin izlediği politikaya "eleştirel bir destek" veren Baydur, resmi dilin Türkçe olmaya devam etmesine karşın, Kürtçe radyo-televizyon ve eğitim yapılabileceğini belirtti ve daha da önemlisi "milislerle halkı birbirinden ayırmak gerektiğini" söyledi. Resmi terminolojinin "terörist" kavramını kullanmayan Baydur "milis" kavramını kullanırken, bunun beraberinde getirdiklerini ne ölçüde düşünmüştü doğrusu bu pek anlaşılamadı, ama ortaya çıkan ilginç duruma daha sonraki oturumda Veysi Sarısözen dikkat çekmeyi ihmal etmedi. "Eğer ortada teröristler varsa gerçekten de bunlarla görüşülemez" diyen Sarısözen, Baydur'un konuşmasına gönderme yaparak şöyle devam etti "Ama eğer ortada milisler varsa, o zaman bunlar teröristlerden farklıdır ve bunlarla görüşmek ve belki de bir çözüm üzerinde anlaşmak mümkün olabilir. En azından bunu denemek için ortada mantıken ve siyaseten bir engel olmaz."

En sert eleştiri medyaya

Toplantının son oturumunda medyanın Kürt sorunu karşısında aldığı tutum tartışıldı ve en sert eleştiriler de yazılı ve görsel basına yöneltildi. Ancak bu eleştiriler yine medya içinden kişiler tarafından yapılıyordu. Görüşlerini açıklayan bütün gazeteciler, yazarlar ve yayın yönetmenleri medyanın resmi devlet politikasının destekçisi olduğunda, sadece bu politikayı aktarmaktan, yaymaktan ve yeniden üretmekten başka bir şey yapmadığında birleştiler.

Basının beş özelliği

Gazeteci-yazar Ragıp Duran ise, Türk basınının Kürt sorunu karşısındaki tavrını sorgularken şu beş nokta üzerinde duruyordu; "1- Türk basını Kürt kimliğini tanımayan inkarcı bir yaklaşım sergilemektedir. 2 - 1925'ten bu yana Kürt taleplerini ya hiç ciddiye almamış ya da tahrif etmiştir. 3 - Kürt isyanlarında her zaman bir 'dış parmak', 'dış tahrik' aramış, İngilizler'e, Ermeniler'e, Ruslar'a saldırıp durmuştur. 4 - Kürtler'e yönelik şiddet politikalarını desteklerken, diğer tarafın buna direnme hakkı olmadığını savunagelmiştir. 5 - Kürtler'i aşağılamakta ve hakaret etmekte, halklar arasında düşmanca duyguları körüklemekte kendi arasında yarışmaktan geri durmamıştır."

Aslında medyanın bu "içeriden" eleştirisi, aynı zamanda geleneksel politikanın da eleştirisinden başka bir şey değildi. Kürt sorununun barışçı yollardan çözümü açısından bugünkü medyadan bir şey beklenemeyeceğini bildiren Duran, alternatif bir medyanın yaratılması için çağrı yaptı. Duran, bu doğrultuda yapılan girişimleri desteklemek gerektiğini ifade ederken, aslında yine sadece medya alanıyla sınırlı bir çağrı yapmakla kalmıyor, tüm muhalif kesimlere politik bir çağrı yapmış oluyordu...

Kürt sorununda üçüncü boyut

Melih PEKDEMİR

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin Kuzey Irak'a başlattıkları operasyon ile Kürt sorununun uluslararası boyutu bir kez daha tescillendi. Birinci boyutu devlet tarafından "olağanüstü hal" ilan edilen yerde; ikinci boyutu uluslararası düzlemde ve üçüncü boyutu Türkiye'nin batı yakasında Kürtler'in ve Türkler'in içiçe yaşadığı yörelerde. Her boyutun kendine özgü çözümü var.

TC kendisine dayatılan çözüm seçenekleri arasında en elverişlisine sahip olmak için son atağını yapıyor. Benimsemeye zorlandığı çözüm seçeneklerinde ABD ağırlığının giderek daha fazla hissedildiği muhakkak. Kendini yeni dünya düzeninin kurallarına uymaya mecbur gören her Türk hükümeti, ABD'nin politikaları ile "çelişen" tutumlarında bile onun çizdiği çerçevedeki bir hareket serbestisine sahiptir. Kürt tarafına da böyle bir çerçeve içinde hareket kabiliyeti tanınıyor. Yeni dünya düzeninin kurallarına uymak ya da uymamak. Uymayınca, Kürt tarafının da "hizaya getirileceği" hesaplanıyor.

Son operasyonla birlikte Tansu Çiller Bilkent Üniversitesi'nde İngilizce yaptığı konuşmada, Kürt sorununa dair siyasi çözümleri ilan etti. Mesut Yılmaz ABD'de iken "demokratik" çözümler konusunda başbakanla yarıştı. Demirel, yurtdışı gezisinde "Biz 70 yıldır bu işleri yumrukla, zorla çözebileceğimizi sanmışız" dedi. Askerler sivilleri, politikacılar "devlet adamları"nı tamamlıyor. Ve en son Hikmet Çetin'den sonra Erdal İnönü de hükümete katılınca "devlet iktidara gelmiş" oldu. Artık Tansu Çiller hiç yalnız değil. Şimdi oturup hep birlikte, Kafkas petrolü karşılığında Kürtler'in haklarını verelim mi, Kıbrıs'ın ne kadarı karşılığında Gümrük Birliği'nin kapısını aralarız gibi konularda bir karara varacaklar.

> Üçüncü boyuttaki çözümde, Türk ve Kürt savaşına karşı barışın örgütlenmesi kendini dayatıyor. Bunun için gerekli olan; mahallelerde, sokaklarda basit ve küçük çözümlerin peşinde koşmak ve bunları çoğaltmaktır.

Kürt sorunu birinci ve ikinci boyutlarında nasıl çözülürse çözülsün, yani isterse Kürtler ayrılıp bağımsız bir devlet kursun ya da Amerikancı bir "orta yol" siyasi çözüm bulunsun, Batı yakasındaki Kürtler burada yaşamaya devam edecekler. Zira milyonlarca Kürt, Çukurova'yı Ege'yi İstanbul'u yurt edinmişler. Ne var ki, gelinen noktada, Bosna-Hersek misali, Türkler'in ve Kürtler'in boğazlaşması yaklaşan bir kıyamettir. Çünkü üçüncü boyutta elde kalacak olan şudur: Birbirine diş bileyen Kürt ve Türk toplulukları ile görevini ifa ederek bölgeden dönmüş "özel tim"lerin bunları birbirine kırdıracak çılgınlıkları. Birinci ve ikinci boyutlardaki çözümde Kürtler bakımından zulme karşı özgürlük için savaşın örgütlenmesi kendini dayatmıştı. Üçüncü boyuttaki çözümde, Türk ve Kürt savaşına karşı barışın örgütlenmesi kendini dayatıyor. Bunun için gerekli olan; mahallelerde, sokaklarda basit ve küçük çözümlerin peşinde koşmak ve bunları çoğaltmaktır. Kürtler ve Türkler eşit oldukları ölçüde özgür olabilecekse, her konuda ve alanda bunun önündeki engelleri bir tarafa bırakan, "Kürt sorununa çözüm için beklemeyen" fiili durumlar yaratmaktır.

TC'nin yöneticileri, demokratik çözümün, PKK engeli ortadan kalkıncaya dek mümkün olmadığını söylüyor. PKK tarafı ise, katliamlar, yasaklar, koruculuk vb. engelleri var olduğu müddetçe demokratik çözümün elde edilemeyeceğini ve yaptıkları her eylemin meşru olduğunu savunuyor. Buradaki anahtar sözcük "engeller" sözcüğüdür.

TC'nin ve PKK'nin durduğu yerden farklı bir yerde durulabildiği zaman, çözümün önünde duran "engeller" de farklı görülebilir. Üstelik çözüm için harcanacak çaba, bu engeller ortadan kalkmadan ve bu engellere rağmen sürdürülebilir. TC'den ve PKK'den farklı bir yerde duranlar, sorunu batı yakasından çözmeye başlama şansına sahip olanlardır.

Yeniden genel başkanlığa seçilen Aydemir Güler kongrede konuşma yaparken.

Güler yeniden SİP başkanı

Haber Merkezi– Sosyalist İktidar Partisi'nin (SİP) 1. Olağan Büyük Kongresi geçen pazar günü yapıldı. Kongre'de Aydemir Güler, delegelerin oybirliğiyle yeniden genel başkanlığa seçildi.

Kongre'de Merkez Yönetim Kurulu ve Merkez Disiplin Kurulu seçimleri de yapıldı. Kongre'ye Küba'nın Türkiye Büyükelçisi Jorge Castro'nun yanısıra, Halkın Demokrasi Partisi (HADEP), Birleşik Sosyalist Parti (BSP), demokratik kitle örgütleri ile çok sayıda işçi ve kamu çalışanları sendikalarının temsilcileri katıldı.

Büyük kongrede dört karar tasarısı oybirliğiyle kabul edildi.

İstanbul Gaziosmanpaşa olayları ile ilgili kararda, gelişmeler "devlet terörü ve burjuvazinin Türkiye emekçilerine karşı saldırı ve katliamı" olarak değerlendirildi. İstanbul ve Ankara Emniyet müdürlerinin ve hükümetin istifası talep edildi. Sendikal hareket konulu karar ile işçilerin ve kamu emekçilerinin sendikaları için "sınıf sendikacılığı platformları" oluşturması istendi.

Kongre'de, Türkiye'de koşulların uygun hale gelmesi durumunda, partinin adının "komünist" nitelemesini içerecek biçimde değiştirilmesi benimsenerek, gerekli düzenlemeleri gerçekleştirmek üzere Merkez Yönetim Kurulu'na görev ve yetki verildi.

Irak Kürdistanı'ndaki savaşla ilgili son kararda ise, operasyon "Kürt halkına karşı yeni bir katliam girişimi olarak mahkum edildi" ve sınır ötesi operasyonun derhal son verilmesi istendi.

Türkiye yeni bir güvenlik doktrini oluşturuyor. Harekat petrole yöneliyor

Bir İsrail yeter!

▼ Türkiye, yaz aylarına kadar K. Irak'ta kalıp operasyonları içeride yoğunlaştırmayı planlıyor. Uzun vadeli çözüm ise, Sindi, Xanxurk (Hakurk), Metina ve Hefttanin boğazlarının Türkiye ile kesiştiği kilit yerlere birlikler yerleştirerek Güney'i Barzani'nin denetimine bırakmak.

▼ Kara Kuvvetleri Komutanlığı eski Genel Sekreteri Korgeneral Fahri Çeliker, Türkiye'nin oluşturacağı bir güvenlik şeridinin bölgedeki bir güç tarafından desteklenmesi gerektiğini söyledi. Emekli Korgeneral Musa Öğün ise, Türkiye'nin sağlıklı bir geri çekilme formülü bulması gerektiğini belirtiyor.

Mustafa ERDOĞAN

Ankara– Türkiye'nin Irak Kürdistanı'na yönelik operasyonu ikinci haftasını doldururken, Türkiye yarattığı fiili duruma uygun bir plan oluşturmaya çalışıyor.

Başlangıçta Irak sınırını "güvenli bir bölge"ye çekme niyetinde olan Türkiye, Batı'nın tepkisi üzerine bu amacına ulaşamadı. Koalisyonun yeni Dışişleri Bakanı Erdal İnönü, operasyon süresini uzatmak amacıyla, başta ABD olmak üzere, Batılı başkentleri ikna turuna çıkıyor. İnönü'nün ABD'ye bölgenin geleceğine ilişkin "Türk planı"nı sunması bekleniyor. Türkiye'nin yeni "güvenlik doktrini"nin ipuçlarını da verecek olan planı ABD'nin nasıl karşılayacağı bilinmiyor.

Türk ordusunun, Talabani güçleri karşısında Barzani için geniş bir alan açarken, PKK gerillaları karşısında kaydadeğer bir başarı sağlayamadığı gözleniyor.

Musul–Kerkük konsorsiyumu

İnönü'nün ABD yönetimi ile de tartışacağı belirtilen, Kuzey Irak'taki "belirsizliğin" giderilmesine ilişkin plana göre Türkiye, bahar ayları boyunca sürdüreceği operasyonların ardından PKK'yi bitirdiğini ilan edecek. Demokratikleşme konusunda bazı adımların atılmasının ardından, ABD'nin desteği ile Kuzey Irak'ta kendisinin de belirleyici olduğu Kürt–Saddam yakınlaşmasını sağlayacak. Bu gelişmelerle birlikte Musul ve Kerkük petrolleri, ABD'nin önderliğinde kurulacak bir konsorsiyum ile Türkiye, Irak ve Kürtler arasında bölüşülecek. Ancak bu formülün yaşama geçmesi için, bölgede ya Çekiç Güç'ün kapsamının geliştirilmesi ya da BM Barış Gücü'nün gözlemci olarak yerleşmesi gerekecek. Ankara Çekiç Güç'ün kara birlikleri ile donatılarak kapsamının genişletilmesini kabul edecek gibi görünüyor.

Bu seçenek devreye girerse, Türkiye uzun vadede Çekiç Güç'te Türk birliklerine de yer verilmesini talep edebilecek.

İnönü'nün amacı

İnönü'nün amacı Türk ordusunun en azından haziran ayına kadar Irak Kürdistanı'nda kalmasını sağlamak. İnönü'nün ABD'deki temasları sırasında askeri uzmanların hazırladığı "Kuzey Irak Planı"nı onaylatmaya çalışacağı önesürülüyor. Bu plana göre ayrıca, Türkiye'nin bölgeyle ilgili koparacağı ödünlere karşılık Çekiç Güç konusunda ABD'ye taviz verebileceği belirtiliyor. Görüşmelerde İnönü'nün, Türkiye–Irak sınırı ile ilgili harita üzerinde bilgi vereceği ve bu sınırın denetlenmesinin ne kadar güç olduğunu anlatacağı da söyleniyor.

Türkiye'nin bölgede Türk şemsiyesi altında Barzani, zayıf düşürülmüş Talabani ve Çekiç Güç'ü içeren bir formül üzerinde çalıştığı da önesürülüyor. Genelkurmay Başkanlığı ile Dışişleri Bakanlığı'nın konu ile ilgili olarak bir dizi toplantı yaptığı belirtiliyor.

Uzun vade

Türkiye uzun vadede bölgeyi ekonomik olarak kendine bağımlı hale getirmeyi planlıyor. Böylece bölge üzerindeki denetimini kalıcı hale getirmeye çalışıyor. Bilindiği gibi, Körfez Savaşı'ndan sonra uzun süre Kuzey Irak'a elektrik Türkiye tarafından verildi. Haberleşme ve gıda sevkıyatının da Türkiye üzerinden karşılanması ile bu bağımlılığın daha da artacağına dikkat çekiliyor.

Operasyonun askeri sonuçları

Türk ordusunun, Talabani güçleri karşısında Barzani için geniş bir alan açarken, PKK gerillaları karşısında kaydadeğer bir başarı sağlayamadığı gözleniyor. Zaho'dan Zeli'ye uzanan koridor boyunca tüm bir bölgeyi bombalayan Türkiye, sözü edilen 2800 PKK gerillasına bir türlü ulaşamadı. Başlangıçta operasyonu abartılı bir biçimde destekleyen medya olayı, "Yer yarıldı içine girdiler" biçiminde yorumladı.

Operasyon sonucunda yapılan resmi açıklamada, 269 PKK'lının öldürüldüğü ve 12'sinin de yakalandığı bildirildi. Kürt Alman Haber Ajansı (Kurd–A) ise, verdiği haberde, operasyonun başladığı 19 Mart'dan 29 Mart'a kadar geçen sürede toplam 69 çatışma yaşandığını ve bunların 25'inin sonuçlarının kesinleştiğini duyurdu. Bu çatışmalarda 516 Türk askeri ile 21 gerillanın yaşamını yitirdiği iddia edildi. PKK birliklerinin operasyonlardan haberdar olduklarını açıklayan ajans, ARGK gerillalarının küçük gruplar halinde Türk ordusunu karşıladıklarını bildirdi. Açıklamada, operasyonun ilk günlerinde Sinath, Habur ve Hezil ırmakları arasındaki tüm sınır boyunca şiddetli çatışmaların yaşandığı belirtilirken, Kendora Vadisi, Çiyaye Kuli ve Derkar bölgesinde ordu birliklerinin 5–6 kez pusuya düşürüldüğü ve önemli oranda kayıp verdirildiği önesürüldü. Ajans ayrıca, Bakurke, Geliya Reş ve Xananxurkê bölgesinde ilerlemek isteyen birliklerin 3 kez pusuya düşürüldüğünü, Kandine'de kurulan bir karargaha da baskın yapıldığını bildirdi. Çatışmalarda Türk uçaklarının Irak Kürdistanı'ndaki köyleri de bombaladığı, çok sayıda sivilin yaşamını yitirdiği iddia edildi.

Türkiye yaza kadar kalacak

Irak'ın kuzeyinde tampon bir bölge oluşturmaya veya uluslararası kamuoyunun tepkisine göre şekillenecek yeni bir sınır düzenlemesine gitmeyi amaçlayan Türkiye, Talabani'yi zayıflatma konusundaki planlarını yaşama geçirdi. Zaho ve Duhok gibi kentlerle büyük yerleşim birimlerinde üzerinde Barzani'nin lideri olduğu Kürdistan Demokrat Partisi (PDK) kimliği bulunmayan sivilleri tutuklayan Türk askerleri, Talabani'ye bağlı (YNK'li) peşmergeleri ise, iç kesimlere doğru sürüyor. Bu harekata paralel olarak başlayan Barzani güçlerinin saldırıları de Hewler (Erbil) ve Selahaddin bölgesinde yoğunlaşıyor.

SELDA BAĞCAN
TÜRKÜLERİMİZ 1

SON KASETİ ÇIKTI

1- Sivas ellerinde sazım çalınır.
2- Gesi bağları.
3- O günler.
4- Adaletin bu mu dünya.
5- Tatlı dillim.
6- Çemberimde gül oya.
7- Yalan dünya. (Selda / Moğollar)
8- Kalenin dibi. (Selda / Moğollar)
9- Anayasso (Selda / Moğollar)
10- Mapusanelere güneş doğmuyor.
11- Dane dane benleri.
12- Bülbül.
13- Bölemedim felek ile kozumu.
14- Mapusane içinde.
15- Eyvah gönül.
16- Altın kafes.
17- Nem kaldı (Selda / Kardaşlar)

MAJÖR MÜZİK YAPIM Tel: (0.212) 527 61 28

Güney'de Irak ordusuyla çatışan YNK güçlerinin Türkiye'nin desteğiyle yoğunlaşan PDK saldırılarına daha fazla direnemeyeceği bildiriliyor.

Talabani, Hewler ve Selahaddin kentlerinin düşmesi olasılığına karşı karargahını iç bölgelere taşıdı. Bölgedeki kaynakların bildirdiğine göre, PDK'ye mensup bazı peşmerge birliklerinin asker giysileri ile operasyona katıldıkları ve Türk ordusuna rehberlik yaptıkları belirtiliyor.

Batı'nın tavrı değişti

Operasyon bu boyutları ile devam ederken, Türk ordusunun Kuzey Irak'taki varlığı tam bir krize dönüştü. Başlangıçta Türkiye'yi desteklediklerini bildiren Avrupa ülkeleri ordunun bir an önce Kuzey Irak'dan çıkmasını istediler. ABD ise temkinli tutumunu sürdürüyor. DYP'li bir bakan SÖZ'e yaptığı açıklamada, operasyon nedeniyle Almanya'nın uyguladığı silah ambargosunun ABD sayesinde kırılacağını söylüyor. Aynı bakan, Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu silahları zaten ABD'den temin ettiğini de belirtiyor.

Türkiye'nin bölgede en azından haziran ayına kadar kalmayı planladığı bildiriliyor. Bu konuda ABD'nin desteğini alan Türkiye'nin bu süre içerisinde 35 bin askerle sınırı çok iyi denetleyeceği, PKK'nin Irak Kürdistanı'nda yerleşik olmasını engelleyeceği belirtilirken, asıl önemli hedef olan Talabani'nin gücünün kırılacağı kaydediliyor. Askeri çevreler, Türkiye'nin şemsiyesi altında bölgede sağlanacak olan istikrar ortamının ABD'nin de işine geleceğini söylüyorlar. Aynı kaynaklar, Türk ordusunun bölgede denetimi tam anlamıyla sağladıktan sonra Barzani'nin yedeğinde geri çekileceğini söylüyorlar. Ancak, Barzani birliklerinin mevcut durumunun sınır kontrollerine imkan vermemesi nedeniyle, Türk uzmanlar tarafından yeniden organize edileceği ve Türk subaylarının denetiminde teknik olarak donatılacağı belirtiliyor. Operasyon bölgesindeki birliklerin geri çekilmesiyle birlikte, Türk sınır bölgesinde kilit öneme sahip Xanxurk, Metina, Sindi ve Heftanin boğazlarına birlikler yerleştirileceği de önesürülüyor.

Konu ile ilgili olarak görüştüğümüz askeri uzmanlar ise, Türkiye'nin operasyon sonucunda amacına ulaştığını ve geri dönmesi gerektiğini öne sürüyorlar. PKK'nin lojistik desteğinin önemli oranda kırıldığını savunan uzmanlar, Türkiye'nin sınır boyunda kilit noktalara birlikler yerleştirerek geri çekileceğini doğruladılar.

Kara Kuvvetleri Komutanlığı eski Genel Sekreteri Fahri Çeliker, Türkiye'nin oluşturacağı bir güvenlik şeridinin bölgedeki bir güç tarafından desteklenmesi gerektiğini söylüyor. "Bu desteğin kim tarafından sağlanacağını gelişmeler gösterecek" diyen Çeliker'e göre, Barzani, Talabani ve Çekiç Güç gibi alternatiflerden hangisinin öne çıkacağını bekleyip görmek gerekiyor.

Emekli Korgeneral Musa Öğün de Söz'e bilgi verirken, Türkiye'nin şu an içinde bulunduğu işgalci görünümüne bir an önce son vermesi gerektiğini söyledi. Öğün, Musul ve Kerkük'ü işgal girişiminde bulunmak ya da geniş bir tampon bölge oluşturmak gibi girişimlerin macera olacağını belirterek, "Böyle bir girişim Türkiye'nin komşusu ülkelere savaş ilan etmek olur ki uluslararası camia bunu kabullenemez" diyor. Öğün, Türkiye'nin Barzani'yi güçlendirerek oluşturacağı bir güvenlik formülü düşünüp düşünmediği yolundaki sorumuza ise şu karşılığı veriyor: "Türkiye'nin Talabani'ye güvenmediği bir gerçek. Ancak Barzani'ye de güvenmiyor. Barzani'li bir formülü ise, ancak kendi denetiminde düşünebilir. Belli kilit noktaları tutmak kaydıyla Barzani üzerinde sıkı bir denetim kurarsa güvenlik sorununu çözümleyebilir."

Yeni istikrar paketi

Başbakan Çiller, 5 Nisan istikrar programının yıldönümünde yeni bir istikrar paketi ilan edecek. Çiller'in 5 Nisan'da yapacağı bir toplantı ile 5 Nisan kararlarının uygulandığı bir yılı değerlendireceği ve önümüzdeki yıl uygulanacak yeni ekonomi politikalarını açıklayacağı belirtiliyor. Çiller'in IMF'ye verilen 1995 yılı hedeflerinin üçer aylık dönemler itibariyle açıklanması sözünü de bu toplantıda yerine getirmesi bekleniyor. Çiller "1995–2000 Ekonomik Hedefler ve Yapısal Değişim Programı" adını verdiği yeni paket için uzlaşma çağrısı yapacak. Siyasi çevreler yeni ekonomik paketin 5 Nisan kararlarını aratmayacağını söylüyorlar.

Hükümetin yeni "istikrar paketi" ile harekatın mali yükünü halkın sırtına yıkmaya çalışacağı belirtiliyor. Bu nedenle Çiller'in yapacağı "uzlaşma" çağrısına olumlu bir yanıt alması beklenmiyor. Bu paketin açıklanmasıyla birlikte toplumda estirilen milliyetçi rüzgarların yön değiştirmesine ise kesin gözüyle bakılıyor.

İsrail'de İngilizce olarak yayınlanan 26 Mart tarihli The Jerusalem Post'ta bir karikatür:
Tansu Çiller: Devlet kurmaya hakları yok. Onlar sadece bir terörist grubu.
İsak Rabin: Filistinlileri kastediyorsunuz değil mi?
Tansu Çiller: Yo, hayır. Kürtleri.

Gözaltındaki Hasan Ocak'tan haber yok

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'nde geçtiğimiz hafta yapılan basın açıklamasında, Hasan Ocak adlı kişiden gözaltına alındığı 21 Mart tarihinden bu yana haber alınamadığı belirtildi.

Hasan Ocak'ın babası Baba Ocak, oğlunun Aksaray Yenikapı civarında gözaltına alındığını, tüm girişimlere rağmen İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün gözaltını kabul etmediğini söyledi. "Oğlum gözaltına alındığı gün akşam eve mutlaka geleceğini belirttiği halde gelmedi. Kendisini Terörle Mücadele Şubesi'nde görenler var" şeklinde konuşan Baba Ocak, hayatından kaygı duydukları oğlunun başına gelebileceklerden, başta Başbakan, İçişleri Bakanı ve İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nü sorumlu tutacağını belirtti.

Samsun'da BSP yöneticilerine 'bölücülük' suçlaması

Birleşik Sosyalist Parti Samsun İl Örgütü'nün, il binasında mütevazı bir törenle kutladığı Newroz bayramı soruşturmaya uğradı. 21 Mart'ta il örgütü salonunda toplanan BSP'liler polis kameramanını salona almamış, bunun sonucuna bir tartışma yaşanmıştı. Bu kutlamanın partiiçi bir çalışma olduğu söylenmiş ve polisler içeri sokulmamıştı.

Newroz'dan bir süre sonra Samsun Emniyeti savcılığa suç duyurusunda bulundu. Suç duyurusunun ardından savcılığa çağrılan İl Başkanı Hüseyin Güngör ve Merkez İlçe Başkanı Şaban Akgün'ün bölücülük yaptıkları iddia edildi.

İl yöneticilerinin mahkemede verdikleri ifade özetle şöyle oldu:

"Newroz Kürtler'in mücadele günüdür. Bu bayram bombalar altında kutlanmıştır. Devlet baskısıyla, bu bayramın özünün değiştirilerek 'Bahar Bayramı' olarak kutlanması, çarpıtmadan başka bir şey değildir..."

Samsun Basın Savcılığı dosyayı DGM'ye gönderdi.

Ortadoğu satrancı

Seyfi ÖNGİDER

Türkiye'nin Kuzey Irak harekatı bir kaç yönden bir satranç oyununa benziyor; herşeyden önce koskoca bir ordu sınırları aşarak başka bir ülkenin topraklarına girerken Türkiye ve dünya kamuoyuna açıklanan gerekçe "PKK'nin temizlenmesi, terörle mücadele" idi. Daha sonraki günlerde PKK ile Türk askeri birlikleri arasında doğru- dürüst bir çatışmanın olmadığını görenler bu açıklamanın bir "bahane" olduğunu düşünmeye başladılar. 35 bin asker, 2 bin subay ve 13 general, 2 milyar dolar harcayarak bir kaç yüz PKK'li yakalamak için mi bu harekata girişmişti? Bu, pek inandırıcı değildi. Yani Türkiye "şaşırtıcı" bir hamle yapmıştı. Esas hedef PKK olmamakla birlikte, ilk anda herkesi buna inandırmaya çalışmış ve bir ölçüde de bunu başarmış görünüyordu.

Oysa artık anlaşılıyor ki, Türkiye'nin bu askeri harekattaki hedefi PKK ile sınırlı değildi. Zaten artık askeri yetkililer de bir başka açıklamayı ortaya sürerek "Biz buraya PKK'lileri imha etmek üzere gelmedik, bu bölgeye PKK'nin bir daha dönmesini ve egemen olmasını önlemek üzere geldik" diye konuşuyorlar. Bu sözlerin, öldürüldüğü ve yakalandığı açıklanan PKK'li sayısının çok az olmasına bir mazeret olarak söylendiğini düşünenler olabilir, ancak bu gerekçe de ülke ve dünya kamuoyunu oyalamaya yönelik görünüyor.

Türkiye böylesine büyük bir orduyla Irak topraklarına girerken burada ne kadar uzun kalabilirse o kadar kalmayı planlamış görünüyor. Ancak attığı adımın sonrasında neler olacağını tam kestiremediği için çeşitli yoklamalarla durumu kendi lehine çevirmeye, bölgede kalıcı olmaya yönelik esas hedefini gerçekleştirmeye çalışıyor. Demirel'in "Bir yıl kalabiliriz" lafı tam da böylesi bir yoklamadır ve doğan tepki üzerine yalanlama yoluna gidilmiştir.

Öyleyse Türkiye ne yapmaya çalışmakta veya tasarlamaktadır? Avrupa ülkelerinin harekat karşısındaki kesin tavrına karşın ABD yetkililerinin de aynı doğrultuda açıklamaları dünya kamuoyu karşısında zorunlu olarak edilen laflardan ibaret olabilir mi? Yani Türkiye'nin bu operasyonu ABD desteğiyle yapılıyor olabilir mi? Bu soruya kolayca 'Hayır' denemez. Ya da tersinden söyleyecek olursak, Türkiye'nin ABD'ye rağmen bölgede böylesi bir askeri harekat yapması pek mümkün görünmemektedir.

Bu harekatla birlikte Türkiye Ortadoğu'da "Israil gibi" bölgesel bir güç olduğunu ortaya koymuş durumdadır. Mevcut koşullarda ABD'ye rağmen bir "bölgesel güç" olmak mümkün değildir. Kuzey Irak'ı kendisi açısından bir "güvenlik bölgesi" ilan eden Türkiye gerçekten de bu bölgeye dokuzuncu harekatını yapmakta ve Ortadoğu'da ve bu arada özellikle bu bölgenin en önemli sorunu olan Kürt sorununda kendisinin görmezden gelinemeyeceğini ifade etmiş olmaktadır.

Öte yandan Türkiye'nin bölgedeki kalıcılığı mutlaka ordunun sınırların ötesinde kalması veya sınır değişikliği olarak düşünülmemelidir. Bundan sonra gelişecek hamlelere bağlı olarak Türkiye, Irak'taki Kürtlerle ve Çekiç Güç üzerinden ABD ile birlikte bu bölgeyi, bölgedeki Kürtleri ve petrol kaynaklarını denetlemenin yollarını arayacaktır. Statüko bozulmuştur ve yeniden kurulurken Türkiye, Barzani ve Talabani, ABD ve Çekiç Güç arasında şöyle ya da böyle bir takım işbirlikleri görülecektir.

Bilindiği gibi satranç bir savaş oyunudur ve sonunda birileri 'Şah' der ve diğerleri 'Mat' olur. Ama19 Mart'tan bu yana gerçek bir savaş olmaktadır ve Türkiye "Ortadoğu bataklığı"na boylu boyunca girmiş bulunmaktadır. Kimin 'Şah' diyeceği, kimin 'Mat' olacağı henüz belli değildir, ama Kürtler'in ve Araplar'ın satrancı en az Türkler kadar bildiklerini unutmamak gerekir...

İslamcılar masonik bir örgüt/şirket kurup "lonca kart" çıkardılar

Bu.. bu.. nedir bu?

▼ İslamcı işadamları, gazeteciler ve politikacıların kendi aralarında uzun süreli dayanışmayı sağlayacak, dışa kapalı ve hayat alanlarını ayırmayı hedefleyen "Lonca kart" uygulaması başlatıldı. Kurulan lonca, tipik bir burjuva-mason kurumu.

Ali IŞINGÖR

TV kanalları, radyoları, gazeteleri, dergileri, şirketleri, faizsiz bankaları ve holdingleriyle "iş dünyası"nda ciddi bir güç haline gelen islamcılar, şimdi de masonik bir örgütlenmeye yöneldiler.

İslamcı işadamları, gazeteciler ve politikacıların kendi aralarında uzun süreli dayanışmayı sağlayacak, dışa kapalı ve hayat alanlarını ayırmayı hedefleyen "Lonca kart" uygulaması başlatıldı.

Bunun için önce Lonca Şirketler Grubu kuruldu. Kuruluş sermayesi 200 milyon lira olan firmada,1994 yılında sermaye artırımına gidilerek sermayesi 3 milyar liraya çıkarıldı.

Çoğunluğunu MÜSİAD (Müstakil Sanayici ve İşadamları Derneği) üyesi sanayicilerin oluşturduğu Lonca A.Ş'nin yönetim kurulunda kimi isimler hemen göze çarpıyor: İslamcı gazeteci- yazar Abdurrahman Dilipak, Zaman gazetesi yazarı Ahmet Faikoğlu, Avrupa Milli Gençlik Teşkilatı Genel Sekreteri Ali Yüksel, MÜSİAD Genel Başkan Yardımcısı Natık Akyol, işadamı Cihangir Bayramoğlu, gazeteci Metin Metiner... Bu 'seçkin' kişilerin kurduğu Lonca A.Ş'nin kuruluş amacı ise, üyeleri arasında yardımlaşmayı sağlamak...

Dilipak'a göre "Lonca yeni bir havası (seçkinleri) gerçekleştirecek. Kot pantalon üretilecek ama markası ünlü kızılderili şefi Seatle'nin adını alacak. Bunu giyen Amerika'ya giden madencilerin bunu niçin giydiklerini öğrenecek, yani Lonca aynı zamanda kültür satacak."

Şu ana kadar aralarında Sürmeli, Dedeman, The Marmara gibi otellerin bulunduğu yaklaşık iki bine yakın firma ile, üyelerine özel indirim anlaşmaları imzalayan Lonca A.Ş.'nin ayrıca reklamcılık, medya menacerliği, stratejik siyasal araştırma hizmetleri, kamuoyu araştırması, radyo-TV istasyonları, gazete ve dergicilik gibi girişimleri var. Şirketin oluşturmayı düşündüğü hizmetler arasında Lonca Hipermarket, islami tatil köyü gibi projeler de bulunuyor.

Loncard, Lonca A.Ş.'nin çıkardığı bir kart. Üyeler arasında karşılıklı indirimler, dayanışma ortamı yaratacak kart, yeşil renkte, kart sahibinin adı-soyadı ve mesleği bulunuyor üstünde... 'Loncard' yazısının altında 'Hawass-International' yazıyor. Hawass, Arapça 'has'ın çoğulu, yani 'has' adamlara, seçkin insanlara verilen bir kart. Ayrıca kart sahibi olabilmek için bazı şartlara sahip olmak gerekiyor, diğer kartlardan farklı olarak... Loncaya girebilmek için çevrenizde, toplumun manevi değerlerine uzak olmayan biri olduğunuzu kanıtlamanız gerekiyor. Üstelik iki kıdemli lonca üyesinin de referansını almak zorundasınız...

Loncard'ın isim babası ünlü islamcı M. Şevki Eygi. Lonca Magazin dergisinden aldığımız bu fotoğrafta Eygi (sağda fesli) İle şirket yöneticileri piknik yaparken görülüyor.

Masonluk nedir?

Masonluk ortaçağdaki duvarcı ve katedral inşaatçısı loncalarının gelişmesiyle ortaya çıktı. Katedral inşaatlarının azalması üzerine, duvarcılıkla uğraşan (ameli) masonların toplandığı localar üye sayısını korumak için onur üyeleri kabul etmeye başladılar. 17. ve 18. yüzyıllarda eski tarikatlar ile şövalye topluluklarının ayin usullerini ve süslerini benimsediler. Yaygın yanlış kanının tersine masonluk, bir hıristiyan kurumu değildir. Bununla birlikte, bir dine özgü pek çok öğe içerir. Üyeliğe, yalnızca yetişkin erkekler ve tanrıya inananlar kabul edilir. Günümüzde masonluk, ticari dayanışma ve üyelerarası birbirini kollamaya yönelik, açık çalışmayan, kapalı bir burjuva kurumlaşmadır.

İslami masonluk

'Lonca-magazin' dergisine göre "Örneğin Sivas'a gelen üyemiz Loncard sahibi avukat Vehbi Bey, orada loncaya kayıtlı lokantada yemeğini yiyecek, loncaya kayıtlı otelinde huzur içinde yatacak, yakınlarına hediyelik eşya alacak ve piyasa fiyatının altında ücret ödeyecek. İşleri bitince lonca üyesi acentadan indirimli biletini alarak, rahat ve huzurlu bir yolculuktan sonra evine dönebilecektir."

"Yahu bu düpedüz islami masonluk!" diyenler çıkabilir buna, ideolojik saplantıları bir yana bırakıp, üstüne yüklenen patolojik anlamları unutursak; masonluk, eninde sonunda bir 'varlıklılar örgütü'. Kendi içinde ahlaki kuralları olan, dinin kendisine önem verip, hangisi olduğuna pek bakmayan, ama içine dinsizi de almayan, özünde ticari dayanışma yatan bir örgüt...

Bu karakterleriyle lonca, tipik bir burjuva-mason kurumu. Diğer islami yapılanmalarından farkları ise, diğer toplumsal kesimlerle barış içinde yaşamak istediklerini söylemeleri.

Kısacası 'liberal islam' ticaret yapmak istiyor. Ve eğer mümkünse bunu 'dayanışarak' yapmak istiyor. Yıllardır Dilipak'ın özlemini çektiği islam havasına (burjuvazisine) kavuşmak arzusundalar. Ticaret yapmak istedikleri sistem ise adil düzenin kalıplarına uymuyor. Çünkü iddia edilenin aksine adil düzen, oldukça devletçi-müdahaleci bir ekonomik sistem anlayışına sahip. Oysa islamcı işadamları daha serbest bir ekonomik düzen arıyorlar. Politik islamın bu kurumsallaşması; sermayenin dilinin, dininin, milliyetinin olmadığını doğrular nitelikte...

Herşey reklamdaki gibi yürüyor, bu noktada akla o puslu gecede 'komutanın' sorusu geliyor:

Ne yapıyorsun bununla?

Biz MÜSİAD'ın alternatifi değiliz...

Lonca A.Ş ve Mert FM yönetim kurulu başkanı, MÜSİAD ve Maçkalılar Derneği gibi kuruluşlarda görevi olan Dr. Ömer Aydın ile Loncacard hakkında konuştuk.

1958 yılında Trabzon Maçka'da doğan Ömer Aydın Özel Huzur Hastanesi'ni başhekim olarak yönetti. 1993 yılının sonunda her sektörden 46 arkadaşıyla Lonca A.Ş'yi, 1994'te ise, 'Cemre Radyo'yu ve 'Mert Radyo-TV'yi kurdu. Çeşitli dergi ve gazetelerde makaleleri yayınlandı:

Lonca Şirketler Grubu'nun eski lonca dayanışmasına benzer örgütlenme çabaları içinde olduğunu duyduk. Ayrıca şu 'lonca' kelimesi de iyi şeyler anımsatmıyor. Böyle bir çalışma içinde misiniz?

Ömer Aydın-Lonca, Osmanlı ve öncesi Selçuklu döneminde Ahilik'le yakın ilişkisi olan, daha çok ahlaki değerlere sahip çıkan bir kurum. Kelime kökeni ise Latince'den, loca'dan geliyor. Mason locaları da aynı kökenden geliyor ama mason değiliz. Aslında mason localarında da ahlaki ögeler var, ama kendi inançlarında... Bu ismi, dürüst insanların, sevgiye, barışa, uzlaşmaya değer veren insanların birlikteliğini simgelediği için koyduk. Mason değiliz elbet, Lonca şirketler grubu ticari bir kuruluştur.

Üyelerimizin bir kısmı MÜSİAD üyesidir, bunu biz MÜSİAD'a alternatif olarak da sunmadık; MÜSİAD vardır ve misyonunun da ne olduğunu kamuoyu biliyor... Onların bir yan organı falan değiliz, hatta muhalif görüşlerimiz var...

Ne gibi muhalif görüşleriniz var?

Bu söyleyeceklerimden "Lonca'yı kuranlar MÜSİAD'ın muhalifleridir" gibi bir anlam çıkmasın. İslami örgütlerde, tarihten ilham alınarak günümüzün yeniden üretilmesini düşünüyorum. Bu arada islami sözcüğünü reddediyorum, islami radyo, islami dernek, islami parti gibi şeyler var... İslam bir dindir, parti ise ayrı bir şeydir.

İslam bir yaşayış biçimi değil midir aynı zamanda?

Bu tanımlamayı reddediyorum, islami kelimesinin her yerde kullanmasından yana değilim, islam bir dindir. İsteyen uygular, istemeyen uygulamaz.

Şunu söylemek istiyorum, Lonca'nın MÜSİAD'la bir ilişkisi olmadığı gibi, üyelerinin büyük bölümü üyesidir. Bu demek değildir ki ben MÜSİAD'ın tüm kararlarını onaylıyorum. Örneğin geçen seçimlerde yönetim kurulunun seçilme sistemine karşı çıktık, oturmuş beş-altı kişi bir liste yapmışlar ve bunu bin-binbeşyüz kişilik bir gruba onaylattıracaklar. Seçimden çok atama yapıldı, ama bozguncu demesinler diye ikinci liste çıkarmadık. Sanırım bundan sonra böyle bir davranışı tekrarlamazlar, tekrarlarlarsa geçmiştekinden farklı bir yaklaşımımız olur...

Lonca'yı kurarken istedik ki, kafamızın uyduğu, paylaşımcı, dürüst ve dindar insanlarla ticari işler yapalım. Soru hep şuraya getiriliyor medyaca, "ne kadar dindar" diye... Ölçümüz şu, yaşadığı toplumun ahlaki ve manevi değerleriyle barışık herkes lonca üyesi olabilir. Bu çerçeveye gayrımüslim de uyuyorsa girebilir, ama ateist lonca üyesi olamaz. Ateizm toplumun ahlaki değerleriyle barışık değildir.

Bu arada bizim lonca-kart olayımız var, ona da değineyim. Bu indirim kartının amacı üyelerimize hizmet, onları dayanışmaya sokmaktır. Biz her firmayla da anlaşma yapmıyoruz, firmanın dürüstlüğü esastır, bu aynı zamanda tüketiciyi koruma hareketidir.

Lonca üyeleri olarak çoğunlukla dindar olarak biliniyoruz, aslında olay medyayı bu yönüyle ilgilendirmeli... Düşünün ki bir grup dindar insan var ve bunlar hoşgörüye, paylaşmaya, karşı fikre tahammüllü olmaya önem veriyorlar. Biz farklı bir boyut getiriyoruz Türkiye'ye...

MÜSİAD'da lonca üyesi olmayıp, loncaya çok karşı olan çevreler var, sizi 'liberal müslümanlıkla' hatta masonlukla suçluyorlar...

Ticari bir kurumuz, MÜSİAD'ın alternatifi değiliz, amacını aşan şeyler söylemek istemiyorum, ama lonca MÜSİAD'ın ne yavrusu, ne kardeşi, ne de amcasının oğludur. Kendi fikirlerini savunmuyor, aynı partinin üyesi değilseniz onlar size iyi bakmıyor, biz ise hoşgörüyü savunuyoruz.

Bize bazıları "liberal müslüman" diyor. İslamın sulandırılmasından yana değiliz, ama insanları oldukları şekliyle tanıyabilmeliyiz. İşin özeti bu.

Sinn Fein lideri Gerry Adams yazdı:

İflası belgelediler

▼ Kuzey İrlanda'daki İngiliz işgaline son verilmesi için mücadele eden İrlanda Cumhuriyetçi Ordusu'nun (IRA) siyasi kanadı Sinn Fein'in Genel Başkanı Gerry Adams, 16 Mart günü Washinton'da ABD Başkanı Bill Clinton'la görüştü. Adams'ın, görüşmenin hemen ardından IPS haber ajansı için kaleme aldığı makalesini yayımlıyoruz.

İrlanda, tarihindeki doğal değişim ve evrim sürecinin köklü bir şekilde hızlandığı ve değiştiği bir noktada bulunuyor.

İrlandalı kimliğini oluşturan çizgiler çeşitli ve çoktur: Güney İrlanda'da Avrupa'ya doğru artan yönelim; Soğuk Savaş'ın sona erişi ve Doğu Avrupa'nın dışa açılması; dünyanın ekonomik ve politik ilgilerinde değişme. Ayrıca, İrlanda Cumhuriyeti'nde devlet ile kilise arasındaki ilişkide, Kuzey ile Güney arasındaki sınıfsal bölümlenmelerde değişiklik; Kuzey'deki 25 yıllık çatışma; milliyetçilerin artan güveni, birlikçilerin artan güvencesizliği ve Birleşik İrlanda üzerine artan vurgu da sözkonusudur.

Bununla birlikte, hepimizi birleştiren tek şey, İrlanda adası üzerinde yaşıyor olmamızdır. Bizim için sorun, yeni bir İrlandalı kimliği tanımlamak değil, üzerinde anlaşılmış politik yapıların yaratılması ve yasal güvencelerin sağlanması yoluyla mevcut kimliğin çoğunlukla çatışmalı çizgileri arasındaki sürtünmeyi azaltan ya da ortadan kaldıran koşulları yaratmaktır.

Cumhuriyetçiler bu görevi üstlenmeye hazırdırlar ve gelişen barış süreci bağlamında, bütünüyle yeni bir gündem oluşturma olanağının bulunduğuna inanıyorum. Ne var ki, IRA'nın ateşkes çağrısında bulunduğu 31 Ağustos 1994'ten beri, İngiliz hükümetinin yaklaşımı isteksizlik ve ertelemecilik olmuştur. Kabul edilemez baskı politikasını sürdürmüşlerdir.

Gerçekten son günlerde İngiliz hükümeti, uzun süreden beri İrlanda halkına karşı kullanılan tartışmalı Terörü Önleme Yasası'nı yenilemeyi oylayıp kabul etti.

Ocak ayında Tyrone'da bir aile İngiliz güvenlik kuvvetleri tarafından kuşatma altına alındı; kuşatma 3 saat sürdü; aile üyeleri kötü muameleye maruz kaldı ve doktorların eve girmesine izin verilmedi.

Sonra Şubat ayında Derry'deki Sinn Fein görevlilerine saldırıldı ve 7 Sinn Fein üyesi Terörü Önleme Yasası'na göre gözaltına alınıp tutuklandı. Tutuklananlardan ikisi, Güney İrlanda hükümetinin düzenlediği Barış ve Uzlaşma Forumu'na gidecek delegelerdi.

Bu olaylar, İngiliz hükümetinin IRA ateşkesinden bu yana sürdürdüğü tutumu gösteriyor.

22 Şubat'ta Çerçeve Anlaşması'nın yayımlanmasıyla birlikte kapsamlı barış görüşmelerinin ve herşeyin masaya yatırıldığı ikinci evrenin yolu açılmış olmalı. Sinn Fein, İrlanda'da kalıcı bir barışın ancak İrlanda halkının kendi kaderini tayin hakkı temelinde olabilecek şeklindeki cumhuriyetçi çözümlememize dayanarak bu barış görüşmelerine gidecektir.

Başkan Clinton'ın son müdahalesi barış sürecini güçlendirecektir ve ABD'nin İrlanda'da kalıcı ve adil bir çözüme ulaşmada olumlu bir rol oynamak istediğini gösteriyor.

Çerçeve Anlaşması ne bir çözümdür, ne de bir son; bir tartışma belgesidir. 8. paragraf "bu belge, dayatılacak katı bir plan değildir" diyor. Özel bir sonucu önceden belirlemeye çalışmıyor. Belgeyi bu anlayışla ele alıyoruz. Bununla birlikte iki hükümet tarafından yayımlanması, İrlanda'nın bölünmesinin işe yaramadığının ve geçmişin başarısız politika ve yapılarına geri dönülmeyeceğinin açık kabulüdür.

Tasarlanan siyasi çerçeve açıkça birleşik tek bir İrlanda'dır. Kalıcı bir barış, köklü anayasal ve siyasal değişimi gerektirir.

Sinn Fein'in amacı İrlanda'daki İngiliz nüfuzuna görüşmelerle son vermek ve yerine yeni ve üzerinde anlaşılmış bir iç çözüm geçirmektir. Bize göre bu, birlikçiler de dahil halkımızın herhangi bir kesimine tehdit oluşturmaz. Fakat birlikçilerin İngiliz politikaları üzerinde veto hakkı olamaz ve Başbakan Major ve diğerleri, böyle bir hak varmış gibi davranmaya son vermelidirler. Birlikçi liderliğin, yönetimin devriyle birlikte bir iç çözüm arzusu, birlikçi yönetimi, yani birlikçi hakimiyeti yeniden kurma arzularından kaynaklanıyor.

Adams'a göre, İngiltere ve İrlanda hükümetlerinin imzaladığı Kuzey İrlanda için Çerçeve Anlaşması, bölünmenin işe yaramadığını tescil ediyor.

Şimdiye kadar kayda değer ilerlemeler sağlandı; fakat ilgili bütün konularda –adalet, istihdamda ayrımcılık, mahkumlar, siyasi ve anayasal sorunlar ve demilitarizasyon– bir ilerleme sağlanacaksa, bu süreç pekiştirilmelidir. Demilitarizasyon, başka yasalar, mahkumlar ve silahların bırakılması da dahil birçok sorunun üzerine gitmeyi gerektiriyor. Sinn Fein uzun süreden beri, İrlanda siyasetinde bütün silahların –İngilizler'in, birlikçilerin, kralcıların ve cumhuriyetçilerin– geri çekilmesini sürekli istemektedir.

Uzun süreden beri Sinn Fein, uluslararası siyasi ve popüler kamuoyunun İngiltere–İrlanda çatışmasına adil ve demokratik bir çözüm getirilmesi yönünde olumlu ve anlamlı bir etki yapabileceğine inancını belirtmektedir.

Son ulusal konferansımıza, ABD'den iki kongre üyesi, Avrupa Parlamentosu Yeşiller Grubu Başkanı, Portekiz ve Yunanistan'dan parlamenterlerin de aralarında bulunduğu birçok uluslararası davetli ve gözlemci katıldı.

Barış stratejimizi siyasi lobi faaliyetleri ve tanıtım programlarıyla öne çıkarmak için Sinn Fein kısa süre içinde Washington'da bir büro açacaktır. İlk kez bir Sinn Fein lideri ile ABD Başkanı'nın biraraya geldiği, 16 Mart'ta Washington'da Clinton'la yaptığım samimi ve dostça görüşme, İrlanda ve İngiliz tarihinde yeni bir dönemin eşiğinde olduğumuzun başka bir işaretidir.

Molla rejimi 8 yılda 548 işçiyi idam etti

▼ Grev, toplusözleşme ve bağımsız sendika kurma hakkının bulunmadığı İran'da, işçilerin asılması için 1 Mayıs mitinginde konuşma yapması yetiyor. İran ve Türkiye İşçileri Dayanışma Komitesi Başkanı Rıza Şehristani, Türkiye işçi sendikalarını, İranlı işçi sınıfının durumunu izlemek amacıyla uluslararası bir örgütün kurulmasına önderlik etmeye çağırdı.

Ankara, Söz– İran ve Türkiye İşçileri Dayanışma Komitesi Başkanı Rıza Şehristani, Türkiye'deki işçi ve emekçileri işçilerin yaşam koşulları ve örgütlenmesine getirdiği engellerden dolayı İran'daki islami rejimi protesto etmeye çağırdı.

Şehristani'nin hazırladığı rapora göre, İran'da sekiz yıl içinde rejim karşıtı ya da örgütlenmeye çalışan 548 işçi idam edildi. İşçilerin idam cezasına çarptırılmaları için ağır bir "suç" işlemeleri gerekmiyor. 1989 yılının 1 Mayıs mitinginde konuşma yapan Cemal Şarag Veysi, 1990 1 Mayıs günü idam edildi.

Grev, toplusözleşme ve bağımsız sendika yasak

İran yasalarına göre, grev yapan işçiler "toplumun huzurunu bozdukları" gerekçesiyle cezalandırılıyor. Toplusözleşme hakkının olmadığı koşullarda çalışan işçilerin ücretleri işverenler tarafından belirleniyor.

Herhangi bir sendika ya da bağımsız işçi örgütünün yasak olduğu İran'da işçiler yalnızca "İslami İşçi Konseyleri" ve üst kuruluşu "İşçi Evleri"nde örgütlenmek zorundalar.

Kadın işçilerin durumu ise daha zor. Ülkedeki kadın işçi sayısı islami rejim iktidara geldiğinden bu yana her yıl yüzde 2 azaltılıyor, daha düşük ücret ödeniyor ve tesettür zorunluluğu uygulanıyor. Çocuk işçiler ise, hiçbir yasal güvenceye sahip olmadan çalıştırılıyor.

Rıza Şehristani, son yıllarda dünyanın çeşitli ülkelerinden yüzlerce işçi federasyonu, konfederasyonu ve sendikasının İran devletini işçilere uyguladığı islami yasaların yolaçtığı haksızlıklar konusunda protesto ettiğini belirterek, "Şimdi İran rejimine karşı ciddi bir tepki sırası Türkiye işçi örgütü ve sendikalarındadır. Bize göre protesto kampanyasına katılmak, bütün Türkiye işçi ve emekçilerinin uluslararası dayanışmasının bir gereğidir" dedi. Şehristani, Türkiye işçi sendika ve örgütlerinin İran işçi sınıfının durumunu izlemek amacıyla uluslararası bir örgütün kurulmasına önderlik etmesini istedi.

Fidel Castro: Fakirler zenginleri besliyor

▼ Küba Devlet Başkanı Fidel Castro, Danimarkalı demokratik kuruluşlar tarafından düzenlenen bir dayanışma toplantısında yaptığı konuşmada, "İşin gerçek yüzünü araştırdığımızda geri kalmış ülkelerin kapitalist ülkelerin finansmanını sağladığını görürüz. Bu sadece mali yönden olmuyor; fakir ülkelerin zor koşullarda yetiştirdiği bilim insanları ve aydınları da çalınıyor" dedi.

Celil DOĞAN

KOPENHAG- Küba Devlet Başkanı Fidel Castro, üçüncü dünya ülkelerinin yüzlerce yıl kapitalist ülkeler tarafından sömürülerek geri bırakıldığını hatırlatarak, kapitalizmin bu ülkelerin sorunlarını çözemeyeceğini belirtti.

Dünya Sosyal Gelişme Zirvesi'ne katılmak için Kopenhag'a gelen Küba Devlet Başkanı Fidel Castro, 11 Mart günü Falkoner Center salonunda Danimarkalı demokratik kuruluşlar tarafından düzenlenen bir dayanışma toplantısında konuştu. Zirvedeki çeşitli konuşmacıların işsizlik, fakirlik, eğitim ve sağlık konularında sosyal sorunlara değindiğini hatırlatan Castro, politikacıların bu sorunlar sanki gerçek değilmiş gibi davrandığını vurguladı.

Mesafe açılıyor

Dünyanın bir kesiminin gelişkin ve zengin olmasına karşın çoğunluğun fakir olduğunu belirten Küba Devlet Başkanı konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Zenginler daha zenginleşirken, fakirler de daha fazla fakirleşiyor. Geri kalmış ülkelerin sorunlarının başında gelen işsizlik sorunu; teknoloji, endüstri, kompüter sistemi ve otomatikleşme geliştikçe daha da büyüyor. Zirvedeki konuşmalarda, bu tür sorunlar ele alınıyor, ama ticari ilişkilerde geri kalmış ülkelerden ucuz mal alma ve yüksek fiyatla satma sürüyor. Gerikalmış ülkelerin ithalatı, ihracatından her zaman daha büyüktür. İşin gerçek yüzünü araştırdığımızda geri kalmış ülkelerin kapitalist ülkelerin finansmanını sağladığını görürüz. Bu sadece mali yönden olmuyor; fakir ülkelerin zor koşullarda yetiştirdiği bilim insanları ve aydınları da çalınıyor."

Soğuk Savaş sona erdiğinde, herkesin silah harcamalarının gelişmekte olan ülkelere aktarılacağına dair bir umudu olduğunu hatırlatan Castro, hala 1 trilyon doların silahlanma için harcandığına dikkat çekerek, bu paralarla dünyanın gelişiminin değiştirilebileceğini, hatta çölleşmenin, atmosferdeki ozon deliğinin ve doğal afetlerin önlenebileceğini vurguladı.

Yeni özelleştirme furyasıyla devletlerin rolünün sıfıra indirilip, yollar, binalar, parklar, işletmeler dahil herşeyin satılmasının istendiğini hatırlatan Castro, bunun devletin planlama yapma ve adil bir paylaşımı gerçekleştirme rolünü de ortadan kaldırdığını vurguladı.

Özelleştirmeden bahsederken, "Karl Marx'ı kadınları ortaklaştırmakla suçlamışlardı. Şimdi ben de 'Kadınları da mı özelleştireceksiniz?' diye soruyorum" şeklinde bir espri yapan Küba Devlet Başkanı, zirvenin sonuç bildirgesinde kadınların sorunlarına değinilmediğine dikkat çekti.

Neo liberalizm

Neo liberalizmle sosyal gelişmenin sağlanamayacağını belirten Castro, "Neo liberalizmin hayata geçirildiği ülkelerin bütçelerine kısıntı getirildi. Eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, hastane, okul, çocuk yuvaları alanlarında kısıntıya gidildi" dedi. 35 yıldır uygulanan Amerikan ambargosunun Küba'nın yüzde 70 pazar kaybına neden olduğunu belirten Castro, "Ama biz ne bir okul, ne bir hastane kapattık. Adaletli paylaşımı hala gerçekleştiriyoruz" ifadesini kullandı.

Uluslararası dayanışmanın önemine değinen Küba lideri sözlerini şöyle tamamladı:

Bir başka dünya

"Devrim, öğretmenler, doktorlar ve işçileri fakir ülkelere gönderdi. Bunun karşılığında tek bir kuruş almadılar. Ülkemizde bir ara 25 bin yabancı öğrenci eğitim görüyordu. Çernobil faciasından zarar gören 13 bin çocuğu tedavi için aldık. Şimdi de hükümetlerdışı örgütler toplantısı için Küba'dan gelen çok sayıda insan, Kopenhag'ın otellerinde değil, siz dostlarımızın yanında kaldı. Bu bize paradan daha değerli şeylerin olduğunu gösteriyor. Bu değerler halkın devrimci ruhu ve kalbidir. Bu bize güç veriyor ve başka bir dünyanın varlığını gösteriyor. Siz bizlere tek başımıza olmadığımızı gösteriyorsnuz. Bu bize mücadele ruhu yeni umutlar kazandırıyor. Kimse tereddüt etmesin, bu umutla bütün iyi kadınlar ve erkekler yeni bir dünya inşa edecektir. Parayla evlenen bu dünya yerine daha iyi bir dünya da var."

Dünyanın sosyal durumunun resmi

Sıtkı COŞKUN

Birleşmiş Milletler'in düzenlediği Dünya Sosyal Gelişme Zirvesi 6–12 Mart tarihleri arasında Danimarka'nın başkenti Kopenhag'da toplandı. Gene aynı yerde 3–12 Mart tarihleri arasında da hükümetler dışı örgütlerin paralel, alternatif zirvesi gerçekleştirildi.

BM Dünya Sosyal Gelişme Zirvesi bir deklarasyon ve bir eylem programı benimseyerek sonuçlandı. Hükümetler dışı örgütlerin zirvesinde de bir alternatif bildiri kabul edildi.

Bu zirvenin birinci özelliği herhalde BM'nin tüm tarihinde ve dünyada ilk kez sosyal gelişme konulu bir devletlerarası zirvenin toplanmasıydı. 130 kadar devlet başkanı, başbakan, bakan veya hükümet temsilcisi imza törenine katıldı.

Zirve, yakın tarihte bu kadar üst düzey ve bu kadar çok sayıda devlet başkanı ve resmi yetkilinin katıldığı tek BM toplantısı idi.

Bu biraz da, dünya çapında egemen politik çevrelerin ve sınıfların vicdan azabının gayreti gibi geliyor insana.

Türkiye'den sosyal zirveye 60 kişilik bir heyet katıldı. Heyette, hükümet temsilcilerinin yanısıra, Genel Başkan Bayram Meral başkanlığında bir Türk–İş, Bank–Sen Genel Başkanı H. Hulusi Karlı'nın başkanlığında bir DİSK heyeti, Hak–İş Genel Başkanı Necati Çelik ve Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu temsilcisi de zirveye katıldılar.

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, kalabalık bir heyetle 11–12 Mart tarihleri arasında zirvenin imza törenine katıldı ve deklarasyon ile eylem programını imzaladı.

Resmi zirve, Kopenhag'ın uluslararası planda tanınmış kongre ve sergi merkezi Bella Center'da gerçekleşti.

Hükümetler dışı örgütlerin alternatif zirvesi ise boşaltılmış bir eski deniz üssü olan Homen tesislerinde yapıldı.

Resmi zirvede toplanan Sendikalar Platformu'nda Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu, Dünya Sendikaları Federasyonu ve çeşitli ülke sendika örgütlerinin temsilcilerinin yanısıra, DİSK adına Bank–Sen Genel Başkanı Hulusi Karlı da bir konuşma yaptı. Karlı konuşmasında, dünyanın yaşadığı sosyal problemi gerçekçi bir biçimde saptayan zirve belgelerinin, bu problemin kaynağı olan kapitalist düzene, çokuluslu tekellere tavır almamasının, zirveyi sonuçsuz bırakma riskine işaret etti. DİSK temsilcisi Hulusi Karlı, zirve sonuçlarının sahipsiz kalma olasılığına işaret ederek, sendikal örgütlerin uluslararası planda ve ülkeler düzeyinde ortak izleme komiteleri kurmalarını önerdi.

Resmi zirvenin ana tartışması, sosyal gelişmenin ve bugünkü yoksulluk, işsizlik, açlık ve sosyal adaletsizliğe karşı yapılacak işlerin finansmanının nasıl gerçekleştirileceği üzerinde zengin, büyük devletlerin temsilcileri ile gelişmekte olan ülkeler olarak 77'ler hareketinin temsilcileri arasında geçti.

Sonuçta herkesi kesen, ama sosyal gelişmenin sorunlarını kesemeyecek bir deklarasyon ve eylem programının tartışmalı cümlelerindeki yuvarlak formüllerle iş bağlandı.

Buna rağmen zirve, dünya çapında bir Sosyal Gelişme Problemi'nin, yoksulluğun, gelir dağılımındaki korkunç adaletsizliğin, açlığın, zengin–yoksul ülkelerin kutuplaşmasının resmen kabulü ya da problemin vazedilmesi açısından önemli sonuçlar yarattı.

Sosyal Gelişme Zirvesi'nin ve belgelerinin temel açmazı, bu sorunları kabul edip, çözümü ise gene sorunlara yol açan serbest piyasa ekonomisinde görmek ve bunu dayatmak durumunda kalması olarak belirdi.

Bu noktada ise, belki de gerçek zirve olarak; Hükümetler Dışı Örgütler Zirvesi'nin alternatif bildirisi taşı yerine koydu. 10 Mart tarihinde kabul ettikleri bildirinin ilk üç paragrafında şunlar söylendi:

"1– Hükümet Dışı Örgütler olarak, hazırlık sürecinde, zirvenin fakirlik, işsizlik ve sosyal bölünmezliklerin yapısal nedenlerini açıklayacağı ve gelişme sürecinin merkezine halkı yerleştireceği beklentilerine kapıldık.

2– Görüşmeler süreci sırasında birçok alanda gördük ki, bildirilerde kabul edilen temel çerçeve, adil ve sürdürülebilir bir sosyal gelişme hedefiyle çelişki içindedir. Zirve dokümanları, ulusal ve uluslararası ekonomilerin organize edilmesinde bir temel olarak, anlaşılması güç 'açık, serbest pazar kuvvetleri'ne bel bağlamaktadır. Bizim görüşümüze göre bu kuvvetler, mevcut global sosyal krizleri yatıştırmaktan ziyade ağırlaştırmaktadır.

3– Bu çelişki, Sosyal Zirve'nin anahtar niteliğindeki hedeflerinin gerçekleştirilmesini tehdit etmektedir. Bu nedenle biz Sosyal Zirve'deki hükümetler tarafından kabul edilen belgelerin bu temel noktalarına destek veremeyiz."

Kanımca bunlar, Resmi Zirve'nin resmen kabul ettiği gerçek sorunların nedenleri ve çözümüne uzanmanın esas yoluna işaret ediyor.

Zirvenin en çarpıcı zayıflıklarının başında, sosyal gelişme ile barış ve silahsızlanma arasında ilişkinin adeta üzerinden atlama geliyordu. Oysa sosyal gelişmenin ve sorunlarının finansmanının ilk işaret ettiği şey, bu sorunun acil ve hızlı bir silahlanmanın serbest bırakacağı kaynaklarla çözülmeye başlanabileceğidir.

Sosyal Zirve sırasında Danimarka'da Komünist Parti, zirveye katılan çeşitli komünist, sosyalist partilerle zirve bağlamında bir görüş alışverişi toplantısı yaptı.

Zirveye, DİSK delegasyonuyla birlikte katılan benim için bu zirve, 1980 yılında Türkiye'den de delegelerin katıldığı Dünya Barış Kongresi'nin izlerini, Sosyal Gelişme Zirvesi'nin işleyişi içinde, geçmişten geleceğe barış ve sosyal gelişmenin bugünü arasında bir teğellemeden öte çift dikiş ilişkiyi bir iyice düşündürttü.

Hem resmi zirvenin belgeleri, hem de hükümetler dışı örgütler zirvesinin alternatif bildirisi, dünya çapındaki panoramayı algılamak açısından her sosyalist, her işçi ve her dünya yurttaşı için gerekli birer yurttaşlık bilgisi kitabı değilse de, dünyamızdaki sosyal durumun resmidir.

Schengen Antlaşması'ndan sonra Avrupa'nın duvarları daha sağlam

Birleşik Avrupa polis devleti

İrfan CÜRE

▼ Yedi ülkenin herhangi birinde kompütere "şüpheli" olarak kaydedilen kişi, diğer ülkelerin de polis gözetim ve takibatı altına girmiş oluyor. Kişiye ait bilgilerin korunması ve üçüncü kişilere verilmemesini içeren yasayı fiilen ortadan kaldıran antlaşmanın hazırlanmasında, hem ulusal parlamentolar, hem de Avrupa Parlamentosu devredışı bırakıldı.

HAMBURG- Avrupa Birliği içinde olmakla birlikte, kendi aralarında ayrıca Schengen Antlaşması'nı imzalayan ülkelerden Almanya, Fransa, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, İspanya ve Portekiz 26 Mart 1995 pazar gününden itibaren aralarındaki sınır kontrollerini kaldırdı. Aynı antlaşmayı imzalayan İtalya ve Yunanistan ise gerekli teknik hazırlıklarını tamamladıktan sonra bu uygulamayı başlatacaklar.

1985 yılı Mayıs ayında Saarbrücken'de buluşan Federal Almanya Başbakanı Helmut Kohl ve Fransa Cumhurbaşkanı François Mitterrand iki ülke arasındaki sınırların kaldırılması konusunu görüştüler. Aynı yılın 14 Haziran'ında Lüksemburg'un küçük bir kasabası olan Schengen'de biraraya gelen Almanya, Fransa ve Benelüks (Lüksemburg, Belçika ve Hollanda) ülkeleri Dışişleri Bakanları, Schengen Antlaşması olarak tarihe geçen antlaşmayı bağladılar. 1990 yılında İtalya, İspanya, Portekiz ve Yunanistan bu antlaşmaya katıldı.

Antlaşmaya göre, sözkonusu ülkeler arasındaki sınır denetlemeleri kaldırılacak ve mal ve sermayenin yanısıra imzacı ülkelerin yurttaşlarının serbest dolaşımı sağlanacaktı. Sınırların açılış tarihi olarak da 1 Ocak 1993 öngörülüyordu. O tarihe kadar gerekli teknik ve yasal hazırlıklar tamamlanacaktı.

Sınırların fiilen kaldırıldığı bir durumda en büyük tehlike, dünyanın yoksul kesiminden insanların Avrupa'ya zaten bir biçimde varolan akınının artması olacaktı. Öyleyse teknik hazırlıktan anlaşılan, Batı'nın zenginlerinin birbirlerine kapılarını açarken, dünyanın yoksullarına sıkıca kapaması olmalıydı. Burada bu ülkeler açısından iki kavram gündeme geliyor: İç ve dış sınırlar.

Berlin Duvarı'ndan sağlam

İç sınırların sadece mal ve hizmetler için değil, insanlar için de kalkmasının önkoşulu dış sınırların sağlamca örülmesi olacaktı. Nitekim zaman içinde Schengen ülkelerinin dış sınırları en modern tekniklerle sağlamlaştırıldı. Örneğin, Almanya'nın Polonya ve Çek Cumhuriyeti'yle olan sınırlarını aşmak imkansız gibi bir şey. Gecenin zifiri karanlığında bile hareket eden bir canlıyı kompüter ekranında gösteren gözetleme sistemiyle bu sınırlar Berlin duvarıyla kıyaslanmayacak bir yükseklik ve sağlamlık kazandılar.

Antlaşmanın pürüzsüz uygulanabilmesi için gerekli yasal düzenlemelere gelince, hedef yine yoksul ülkelerden Avrupa'ya göçü önleme tedbirlerini pekiştirmek olacaktı. Bu çerçevede örneğin Almanya'da anayasayla güvence altına alınan ve demokratik bir nitelik taşıyan sığınma hakkının kuşa çevrilmesi gündeme girdi. Anayasa değiştirildi. 1992'de iltica yasasında değişiklik yapılarak kara yoluyla Almanya'ya gelip sığınma başvurusunda bulunanları, anında "güvenlikli ülke" olarak saptanan komşu Polonya ve Çekoslovakya'ya iade eden maddeler getirildi. Bunun için sözkonusu ülkelerle anlaşıldı. İltica işlemlerini alabildiğince hızlandıran tedbirler alındı.

Sırasıyla Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET), Avrupa Topluluğu (AT) ve Avrupa Birliği (AB) adı altında bir gelişim gösteren oluşumdan farklı olarak, bu antlaşma, sadece hükümetler düzeyinde bağlanan ve bu haliyle de parlamenter denetimin dışında bir yapıyı beraberinde getiriyor.

Yeni polis teşkilatı

Schengen Antlaşması'nın getirdiği en büyük yenilik bir polis teşkilatının şekillenmesidir. 19 Haziran 1990'da sözkonusu ülkeler polisin yeni bir tarzda işbirliği ve çalışmasının gereğinde fikir birliğine vardılar. Ancak böylelikle iç sınır denetimlerinin kaldırılmasının getirebileceği muhtemel tehlikeler giderilecekti. "Suçlulara serbest dolaşım yok!" sloganı polisin yeni işbirliği ve çalışma tarzını özetliyor. Merkezi Strasbourg'da bulunan bir kompüter sistemiyle suçlu ve zanlıların takibi öngörülüyor. SIS (Schengen Bilgi Sistemi) merkez kompüteri, her ülkedeki NSIS (Ulusal Schengen Bilgi Merkezi) kompüterleriyle bir ağ oluşturuyor. Bu sistemin daha sonra SIRENE denilen tamamlayıcı kompüter birimleriyle mükemmelleştirilmesi planlanıyor.

1993 Ocak ayında uygulanmaya konması öngörülen bugünkü uygulamanın 2 yıl sonraya sarkmasının nedenlerinden biri de bu kompüter sistemi. Çünkü sözkonusu tarihte bu kompüter ne olduysa çalışmayı reddetti! Politik bir kompüter virüsünden şüphelenilmedi değil hani. Ama öte yandan kendi denetim ve emri altında olmayan bir polis örgütüne asla güvenmediği söylenen ve sınırların açılmasına karşı olan Fransız İçişleri Bakanı Charles Pasqua, her seferinde yeni teknik güçlükleri ve sorunları gündeme getirerek işi yokuşa sürdü. Alman günlük gazetelerinden Tageszeitung'un haberine göre, Aralık 1994'te Almanya'nın Essen kentinde biraraya gelen devlet ve hükümet yetkilileri zirvesinde Alman Başbakanı Kohl, Fransa Cumhurbaşkanı Mitterrand'ı bir kenara çekip kendisine birlikte başladıkları işi ve deneyimleri hatırlatarak, onun kamuoyuna sınırların 1995 ilkbaharında açılacağı sözü vermesini sağladı.

Fakat İçişleri Bakanı Pasqua'ya göre, 26 Mart'ta başlayan uygulama sadece üç aylık bir deneme safhasının başlangıcından başka bir şey değil. Fransa'nın Avrupa Bakanı Alain Lamassoure ise, sınır kontrollerinin sadece havaalanlarında gerçekten kalkabileceğini söylemesi ise, durumu daha da belirsiz ve tartışmalı hale getirdi. Fransa'nın 1 Temmuz 1995'e kadar sınır kontrollerine devam etme ayrıcalığını diğer ülkeler de kabullenmiş durumdalar. Bu zaman içerisinde ise Fransa'da Devlet Başkanlığı ve yerel seçimler yapılacak. O zamana kadar "terörizm ve suçlar"da bir artış görülmesi halinde, İçişleri Bakanı Pasqua'nın Schengen Antlaşması'nı bir kenara koyacağı söyleniyor.

Kıta çapında fişleme

Toplam kapasitesinin şimdilik yaklaşık dokuz milyon kişiyi kaydetmeye yettiği söylenen SIS kompüterinde, 26 Mart pazar gününden itibaren iki milyon kişinin kaydı bulunuyor. Bu yedi ülkenin herhangi birinde herhangi bir şekilde kompütere "şüpheli" olarak kaydedilen bir kişi sözkonusu bütün ülkelerin polis gözetimi altına girmiş oluyor. Kişiye ait bilgilerin korunması ve üçüncü kişilere verilmemesini içeren yasa da böylelikle fiilen ortadan kalkmış oluyor. Çünkü sözkonusu ülkeler henüz bu konuda da belirli bir standartta anlaşmış değiller. Almanya'da bilgilerin korunması denilen bir yasa varken, örneğin Belçika'da böyle bir şey sözkonusu değil.

Sınırlarda ve havaalanlarının dış hatlarında şimdiye kadar biri AT ülkeleri yurttaşları, diğeri öteki ülke yurttaşları için olmak üzere, iki kapı vardı. Schengen Antlaşması'nda yer almayan AT ülke yurttaşları için bir özel kapının açılıp açılmayacağı da espirili sorular arasında yer alıyor.

Yunanistan ve İtalya'nın deniz sınırlarının genişliği ve özellikle Yunanistan'ın adalar dolayısıyla dış sınırların "zayıf halkası"nı oluşturması, bu ülkelerin pazar günü başlayan uygulamanın şimdilik dışında kalmasının gerekçesi. Bu sınırlar da "aşılmaz ve güvenlikli" yapıldıktan sonra, bu iki ülkeyle olan iç sınırlarda denetimin kalkacağı belirtiliyor.

Parlamentolar devredışı

Anlaşmanın hukuki ve demokratik açıdan birçok eksikliği ve sakıncaları olduğunu söyleyen Avrupa Parlamentosu Yeşiller Fraksiyonu Başkanı Claudia Roth, bu antlaşmanın hazırlanmasına gerek ulusal parlamentolar, gerekse Avrupa Parlamentosu milletvekillerinin katılmadığını, milletvekillerine ayrıntılı bilgi verilmediği gibi, sözkonusu antlaşma ve uygulama üzerinde etkileri olmadığı eleştirisini yaptı. Örnek olarak Yunanistan'ı veren Roth, "Yunanistan Parlamentosu'nda bu konuda tek bir tartışma bile yapılmamıştır" dedi.

Özetlersek: Schengen Antlaşması'nın uygulamaya başlanmasıyla AT ülkeleri yurttaşları için sınırda pasaport denetiminin kalkması bir anlam ifade etmiyor. Zaten üzerinde "AT yurttaşları için" yazılı kapılardan hemen hemen hiç denetlenmeden geçmeye çoktan alışmışlardı.

Başvurusu reddedilenler yandı

AT ülkelerine ancak vizayle giriş yapabilen Türkiye gibi ülkelerin yurttaşlarına gelince, sözkonusu 7 ülkeden birinden alacakları vize diğerleri için de geçerli olacak. Tabii vize almanın daha da zorlaşacağını söylemeye gerek bile yok. Herhangi bir şekilde vize başvurusu bir kez reddedilen kişiler, bu SIS kompüterine gireceği için, bu yedi ülkenin

hiçbirine artık girme şansı olmadığı gibi bu bilginin kompüterden nasıl silineceği belli değil. (Henüz Türkiye'dekine benzer "Terörle Mücadele Dairesi" yerine geçecek makamın neresi olduğu da belirsiz!)

Bu ülkelerden birinde zaten oturma izni veya hakkı olan yabancı işçiler de bu arada vizesiz dolaşabilecekler. Ama AT ülkesi yurttaşlarının sahip olduğu çalışma, yerleşme gibi diğer haklardan yararlanamayacaklar.

Bu antlaşmanın nispeten pürüzsüz uygulanması halinde, Avrupa'nın merkezinde güçlü bir polis örgütü ve bununla bağlantılı devasa bir bürokratik aygıt ortaya çıkacak. Denetim kalkmayacak; tersine, genişleyecek ve derinleşecek. SIS'ın sadece Schengen ülkelerine değil, diğer AB ülkelerinin de kullanımına açık olduğu dikkate alınırsa, bir yandan parlamenter kurumlarıyla "demokratik" bir Avrupa görüntüsü verilirken, öte yandan şekillenmekte olan Avrupa Devleti'nin can damarını devasa bir polis örgütü oluşturacak.

Antlaşma dışında kalan ülkelerden gelenlere karşı sınır denetimleri artıyor.

Bölünmüş şehirlerin se

Kudüs insanı sürekli şaşırtır. Her kapı, her pencere başka bir dünyaya açılır.

Neşe YAŞIN

Uzak bir şehirden dönerken beraberinde bazı görüntüler getirir insan. Kudüs dönüşü, benim için bunların en unutulmazı kuşkusuz ki, İsrail'li şair Natan Zach'ın Filistinli şair Taha Muhammed Ali'yi kucaklayışı olacak.

Şiirin insanın başına yalnızca bela getirdiğini sanırdım. Ama Kudüs'teki "Uluslararası Şairler Festivali" için El–Al uçağına adımımı attığım andan itibaren onun sayesinde tatlı bir düşe başladığımı hissettim. Kudüs ve kutsal topraklar... Yehuda Amichai'in "Kudüs" şiirinin başlığını Lefkoşa olarak değiştirsem hiçbir şeyin değişmeyeceğini düşünmüştüm ilk okuduğumda. Havaalanında baygınlık veren uzun soruşturma sırasında görevliye neden Lefkoşa'dan doğrudan uçuş yapmadığımı, neden Türk pasaportuyla seyahat ettiğimi anlatmak için akla karayı seçmiş olmak, bölünmüş bir şehirden bir başka şehre ulaşmak... Dünya haline yakın bir bakış demek olan uluslararası bir toplantı... Bölünmüş bir şehirden ve gezilerle dopdolu bir program: "Değerli konuklar 3. Uluslararası Şairler Festivali'ne hoş geldiniz!"

Şairler hiyerarşisi

Mishkenot Sha'ananim; Jean Paul Sartre, Saul Bellow, Simone de Beavoir, Claude Levi Strauss, Marc Chagall gibi ünlüleri de konuk etmiş olmakla övünen bir kültür kompleksi. Kütüphane salonunda kalabalığın arasında otururken çoğu ülkelerinin Şair–i Azamı olan pek çok yaşlı şair arasında kendimi civciv gibi hissediyordum. İsrail'li şair Aharon Shabtai şiirlerimi İbraniceye çevirmiş. İsrail'li şairler "Aharon sizden çok söz etti" diye tanışmaya geliyorlar. Yine de genç olmak, kadın olmak, yoksul ve küçük bir ülkeden gelmek Kıbrıslı Türk, yani "hiç kimse" olmak, islam kökenli olmak (sonuçta kültürel bir kimlik) gözle görülür bir şairler hiyerarşisi içinde içini burkuyor insanın. Hintli şair Nabonita Dev Sen ve Afro Amerikan Lucille Clifton ile otururken bunu dile getiriyorum ve benzer duyguları paylaştığımızı hissediyorum. Lucille de, Nabonita da insanlık hiyerarşisinden paylarını almış insanlar. Siyah derili olmanın yalnızlığı üzerine dokunaklı şeyler söyleniyor. Lucille Clifton gelir gelmez "Burada bana benzeyen başka birisi var mı?" diye sormuş organizatörlere. Şiir okumaları, söyleşiler başlayınca dağılıyor bu duygular ve dengeler değişiyor. Sıra şiire gelince yüreğin sesi birleştiriyor insanı.

> "Dünyaya on çeşit güzellik ölçüsü geldi. Dokuzu Kudüs'ün payına düştü; bir tanesi geriye kalana."
> (Tractate Kidduship)
> "Dünyaya on çeşit ızdırap geldi. Dokuzu Kudüs'ün payına düştü; bir tanesi geriye kalana."
> (Avat d'Rabbi Natan)

bir başka bölünmüş şehre ilk yolculuğum değildi bu. Nam–ı diğer Berlin Duvarı şehrin ortasında arz–ı endam ederken, Kıbrıslı Türk ve Rum aydınların "tarihi buluşması" için Berlin'e gitmiştim. Ama görür görmez anladım ki Kudüs bambaşka. Aynı doğa... Aynı çatışma, aynı acı, aynı yasemin, aynı zeytin aynı kanama... Mishkenot Sha'ananim'deki (Barış Yeri) iki katlı nefis daireye yerleşir yerleşmez, "Kudüs başım dönüyor" notunu düştüm defterime. Kır çiçekleri ve güzel tablolarla süslenmiş bir oturma odası.İç pencereler çiçeklerle dolu botanik bahçelerine açılıyor, dış pencereler ise tarihin bahçesine... Olacak şey değil... Bizim memleketlerde şairleri, yazarları hapishaneye layık görüyorlar.

Yemekte yirmibir ülkeden gelen şairlerle tanışıyorum. Herkes ortamın büyüleyiciliğinden söz ediyor. Organizasyonda yalnızca kadınların bulunması ilgi çekiyor. Geceleri şiir okumaları, gündüzleri konferanslar

Taşlardan fısıldayan ses

Turistler
"Alt tarafı bir başsağlığı ziyareti / Soykırım anıtına dalıverirler / Ağlama duvarına dayayıp ciddi yüzlerini / Otellerinin / kalın perdelerinin arkasında kahkaha atarlar / Ünlü ölülerimizle fotoğraf çektirmişlerdir / Rachel'in mezarında, Herzl'in mezarında / Ve Cephanelik Tepesi'nin üstünde / tatlı oğlanlarımıza ağlayıp / Sert kızlarımıza arzulanırlar / Ve çabuk kurusun diye / serin mavi banyo odalarına / asarlar iç çamaşırlarını.

Kudüs gizemli bir tarihi kent. Dinlerin hem çatıştığı he...

"Bir zamanlar Davut Kalesi'nin geniş kapısının dibindeki merdivenlere oturmuş ve iki ağır sepetimi yanına koymuştum. Bir grup turist rehberlerinin çevresinde duruyordu ve onların hedef alanına girdim. "Sepetleriyle oturan şu adamı görüyor musunuz. Başının sağ tarafında Roma döneminden kalma bir kemer var. Tam başının sağında. "Ama o hareket ediyor; o hareket ediyor" dedim kendi kendime. "Roma döneminden kalan şu kemeri görüyor musunuz? O önemli değil, ama onun yanında solda ve biraz üzgün bir adam oturuyor... Ailesi için sebze ve meyve almış."

Kısa Kudüs gezisine, festivale bu yıl Struga festivalinde "Altın Çelenk" ödülünü alacağı müjdesi gelen İsrailli şair Yehuda Amichai'nin yukarıdaki şiiriyle başladı rehberimiz. Ve gezimizde şairin öğüdünü tutacağımızı söyledi: Yani tarihe bakarken insanı ihmal etmemek... Kulenin ya-

nında otur...
ama şehrin...
tık. Kudüs...
bir şehir. ...
manlı dön...
çevrilmiş. ...
inşa edilir...
yarışmayı...
kazanmış. ...
taşla şehri...
rak yapma...
dinlerin, ça...
birleştiği ...
köşesinde ...
var. Turist...
yeceği bir ...
Taşlardan f...
Şehri yaln...
gerçeğimi ...
içim. Orga...
tehlikeli" ...
şehrin için...
besbelli bir...
mekanı, an...
boynumda ...

Kudüs Uluslararası Şairler Festivali'nin tanıtım afişi İbranice, İngilizce ve Arapça olmak üzere üç dilde hazırlanmıştı.

Kıbrıs evliliği

İsrail'de "Kıbrıs Evliliği" diye bir kavram var. Yahudiler farklı dinden birisiyle İsrail'de evlenemediklerinden, en yakın ve uygun yer olan Kıbrıs'a gidip orada evleniveriyorlar. İşin ironik yanı, Kıbrıs'ta Türkler ve Rumlar'ın evliliğinin ortak1960 Anayasası'nın yönlendiriciliğiyle zorlaştırılmış olması. Bunun ardındaki kasıt, toplumların etnik kimliklerinin korunması ve etnik tecritin toplumsal yaşamda garantilenmesidir. Buna rağmen, erkek kendi toplumuna öteki toplumdan bir kadın getirebiliyor. Tabii, adını ve dinini değiştirmesi koşuluyla. Mesela Gulla, Gül; Maria, Meryem oluyor...

NOTLAR

N. Y...

* Filistinli şair Taha Muhammed Ali, bir halk bilgesi gibi konuşuyor. Düşmanlığı anlamıyor. Sevmenin bile bir yöntemi olduğunu söylüyor. "Kedinin tüylerini ters yöne doğru seversen hırçınlaşır, yumuşak ve düz yöne doğru seversen dost olur."

* Fransız elçisinin hanımı bir parti için hazırlık yaparken bomba patlar ve güzelim porselenler tuzla buz olur. Kendisine kırık cam parçaları arasından yol açarak telefona yaklaşır ve kocasına telefon açar :

"Sevgilim herkesi tek tek arayıp hanımların şallarını unutmamasını söyle. Camların dışında olacağız."

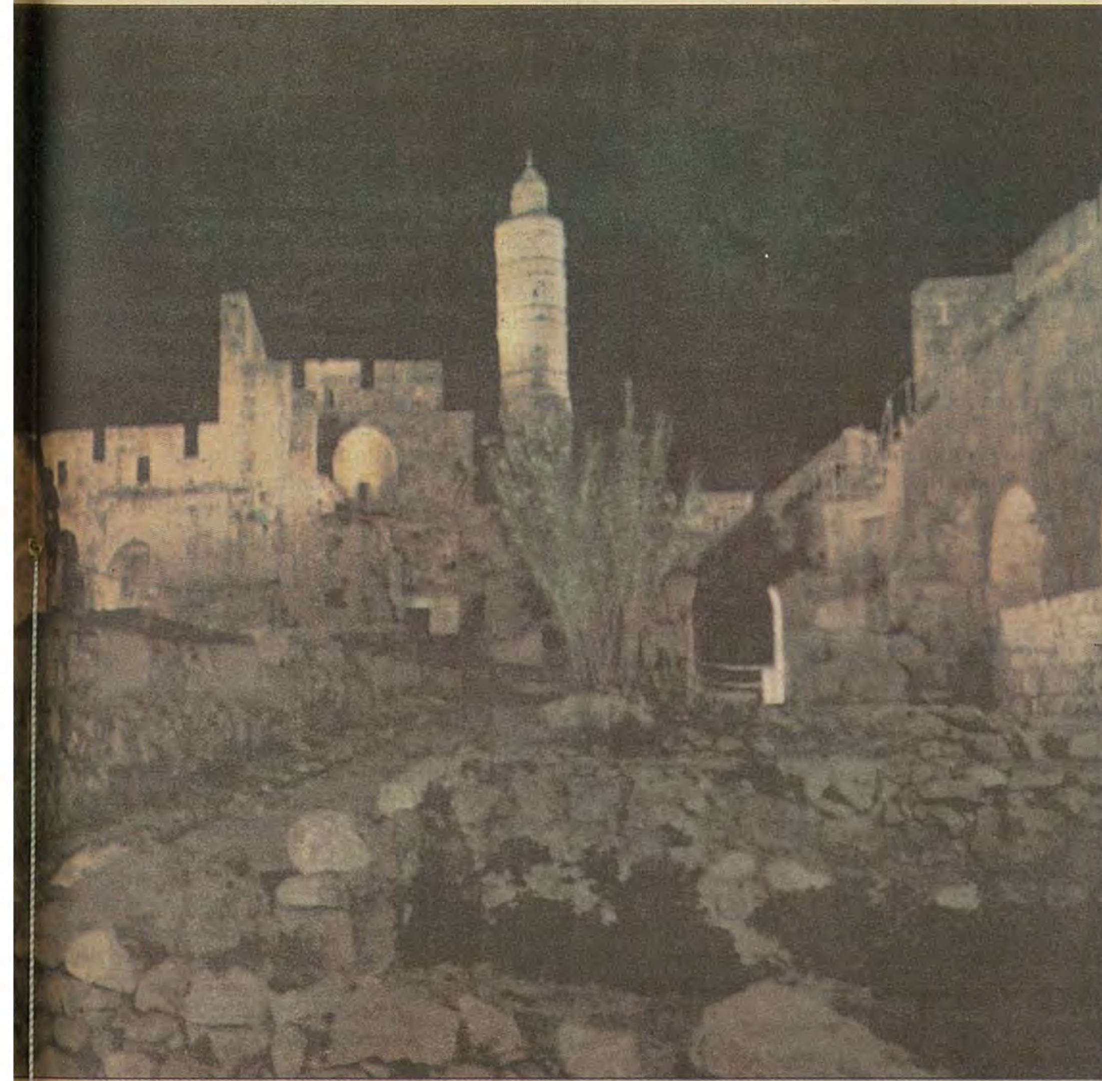
*Eliot Weinberger medyanın şairlere olan ilgisine hayretle bakıyor ve "Amerika'da bir şairin televizyona çıkması için McDonalds'da on kişiyi öldürmesi lazım" diyor.

* Matsada'da kurulmuş uygar... görürken, kadınların adet kanama... tecrit edildikleri bölümü de gördü... "gördüğünüz gibi burası çok özensi... di.

* Bizim konuk edildiğimiz mekan... lar insanlar para ödenerek barındır... si ise, duvarlarla kaplı şehirden uza... içinde kolera salgını başlayınca is... bir yer haline gelmiş.

*İkinci Dünya Savaşı'nda ... sinagogların modellerinin de bul... pora müzesinin girişinde şu cümle... dünyanın dört bucağına dağılmış, an... aile olmaya devam etmiş bir ulusun...

...nfonisi: Kudüs

...de buluştuğu sihirli bir atmosferi var. Beyaz taşlardan özel olarak imar edilmiş kentte yeni, eskiyle içiçe.

...yaşlı bir şair görmedik,
...şantısına şöyle bir bak-
...yaz taşlardan yapılmış
...i şehrin duvarları Os-
...nde bu beyaz taşlarla
...rin modern bölümleri
... bir yarışma açılmış ve
...ade proje yapan mimar
... tün binaları bu beyaz
...rakteristiğini koruya-
...runluluğu var. Kudüs
...naların şehri. Üç dinin
...bölündüğü şehir. Her
... tarih ve insanlık dersi
...n gözlerinde göreme-
...derinlik var bu şehirde.
...sıldayan yüzyılların sesi.
... dolaşmak, orada kendi
...ulmak özlemiyle doluyor
...izatörlerin "Dikkatli ol,
...arılarına aldırmadan eski
... buluyorum kendimi. Bu
"Binbir Gece Masalları"
...a ben sırtımda çantam,
...otoğraf makinemle gönül

eğlencesi arayan Arap delikanlılarının ve Ortadoğu tacirlerinin ilgi alanı içindeyim. O masalın büyüsüne kapılıp gitmeme imkan yok. Zorla içerilere çekilip alışveriş etmeye zorlanıyorum. "Nereden geliyorum, Kudüs'e neden geldim, şu bluz ipekten, şu kemer deve derisinden, bir kahve içer miyim, bir rehbere ihtiyacın var mı?" Beni ücretsiz bile gezdirebilirler! Yalnızca kadınların tanıdığı o panik duygusuna kapılıyorum. Pazar yerinden kaçıp dar sokaklara atıyorum kendimi. Her köşede ya bir kilise ya bir cami ya da bir sinagog çıkıyor karşıma. Sonunda yolumu kaybediyorum. İri kara gözleriyle beni süzen küçük bir Arap çocuk oturuyor köşede. "İngilizce biliyor musun?" diye soruyorum, "yes" diyor. Yolu soruyorum; "beni takip et" işareti yapıyor. Adının Muhammed olduğunu söyleyen küçük rehber önde, ben arkada yürüyoruz. Sonunda düzlüğe çıkıyoruz ve ona teşekkür ediyorum. Elini uzatıyor ve "Give me money" diyor. Ben galiba burada (money) "dolar" anlamına geliyorum. Oysa bu sokaklar ve herşey öylesine büyüleyici ki...

Gezgin şairler

Osmanlı döneminden kalma eski bir handan bozma "Han Tiyatrosu"nda şiirlerimi okumaya başlamadan önce, arka arkaya gelen onca yabancı dil arasında kendimi Babil Kulesi'nde hissettiğimi söylüyorum. Her şair, kendi dilinde yirmi dakikalık bir okuma yapıyor. Kürsünün yanındaki büyük ekranda şiirlerin İbranice çevirileri izleniyor. İbranice anlamayanlar ise yalnızca yabancı bir dilin tınısını dinlemeye mahkum. İngilizce yazanların bir avantajı var; pekçok şairin yaptığı gibi, ben de şiirlerimin birini İngilizce okuyorum. Salondaki insanların ve yabancı şairlerin çoğunluğu hayatlarında ilk kez Türkçe duyuyorlar. Birinci festivale Türkiye'den İlhan Berk katılmış. Türkiye denince bir Nazım Hikmet'in, bir de Orhan Veli'nin adını biliyorlar. Bunun ötesinde benim yardımımla Amerikalı eleştirmen Melih Cevdet'in adını çıkarabildi. Yaşlı şairlerin çoğunun yaşamı otel odalarında geçiyor. Bir şiir dinletisinden ötekine, bir festivalden ötekine doğru bir hayat... Üniversitelerde konferanslar, toplantılar... Yazar evlerinde konukluk... İsrail'de şairlere yazarlara bir yıl süreli burslar veriliyor. Bir yıl boyunca yalnızca yazmakla uğraşılıp bursla geçim sağlanabiliyor. İngilizce dergiler çıkarılıyor. Şiir dünyaya tanıtılıyor. Festival de bunun bir aracı gibi. Programda pek çok İsrail'li şairin olması bunun bir göstergesi.

> Bir Amerikan elitiyle bir Kıbrıslı Türk kadın ne paylaşır diye düşünülebilir. Ama galiba çekim alanı en çok da Octavio Paz'dı. Sırp şair, İvan Laliç'in bana yönelik duygusallığını ise, son gün çözebildim. Yakın zamanda yitirdiği oğluyla aynı yaştaydım.

Öteki'nin acıları

"İki Yahudi'nin üç değişik fikri vardır" demişti rehberimiz. İşçi Partisi'nden kadın milletvekili Yael Dayan, Mısır gezisinin hemen ardından ayağının tozuyla uçaktan inip Mishkenot Sha'ananim'deki politik toplantıya geldiği zaman, şiirin sırça sarayından çıkıp bulunduğumuz coğrafyanın gerçeklerini öğrenmenin heyecanı içindeydim. Yael Dayan'ın kısa konuşmasından aklımda kalan, bu ülkede normal bir gün yaşanmadığı, iki toplum arasında oluşan mitler ve "kendi güvenliğimiz için ötekinin insan haklarını ihlal ediyoruz" cümlesiydi. Yeniden sağcı bir hükümetin gelmesi tehlikesi vardı. Ve herşey çok daha kötüye gidebilirdi. Kudüs'e gelişimizin hemen ertesi günü iki Yahudi öldürülmüştü. Ne yazık ki kanıksanmıştı artık ölümler. Ambulans çığlıkları geceyi bölüyordu.

Organizatörler aracılığıyla Filistin PEN'inin başkanı Hanan Awad'la temas kurdum. Festivalin kültürel sorumlusu Vivian Eden, Hanan'ı, Han Tiyatrosu'ndaki geceye davet etti. Ama o, İngiliz sekreterini gönderip beni aratmayı tercih etti. Kafamın karışık olduğunu pek çok şeyi netleştiremediğimi söylediğim zaman "bu gayet normal; biz bile öyleyiz" dedi. Hanan, politik gündemin yoğunluğundan şiire dahi vakit ayıramıyordu. Bir toplantıya gideceği için beni Filistin'li gazeteci Riad Jubran gezdirecekti. Sonra şehrin öteki yüzünü dolaştık. Hikayenin öteki cephesini dinledik. Barış antlaşmasından sonra Riad'ın hayatındaki tek değişiklik artık seyahat etmek imkanını bulmuş olmasıydı. Beni doğduğu ve çocukluğunun geçtiği sokaklara götürdü. Artık tanınmaz haldeydi oralar. Eski karakterini yitirmişti. Saklambaç oynadıkları yıkıntılar turistik bir merkez haline gelmişti. Hıristiyanların her tarikatınca kutsal sayılan kiliseye girip her köşede değişik bir yöntemle hacı olanları gördük. Sonra müslümanlarca kutsal Hz. Muhammed'in miraç yeri Kubbet-Ül Sahra'ya girdik. Kudüs'te din kültürünün ne kadar zayıf olduğunu ve dinleri anlamadan Kudüs'ü anlamanın imkansız olduğunu farkettim.

Şiirin yarattığı akrabalık

Uluslararası toplantılarda en ilginç olanlar sanırım program dışı olanlardır. Kahvaltı ve yemek sohbetleri, dostluklar... Şiirin kadın damarında birleştiğim Lucille ve Nabonıta dışında Amerikalı eleştirmen ve Octavio Paz'ın çevirmeni Elliot Weinberger en çok iletişim kurabildiğimdi. New York'ta doğup New York'ta büyümüş hafif şımarık bir Amerikan elitiyle bir Kıbrıslı Türk kadın ne paylaşır diye düşünülebilir. Ama galiba çekim alanı en çok da Octavio Paz'dı. Sırp şair, İvan Laliç'in bana yönelik duygusallığını ise, son gün çözebildim. Yakın zamanda yitirdiği oğluyla aynı yaştaydım. İnanılmaz güzellikte bir insan, bir halk bilgesi Filistinli şair Taha Muhammed Ali ağzını açtığı anda gözlerden hayranlık ışıkları geçiyordu. Yoksul Fransızcamın başını yara yara İngilizce bilmeyen İtalyan şair Sanguineti ile diyalog kurabildim. Sarajevo'lu şair Stevan Tontic ile hiçbir dil bağlatımız yoktu. Yalnızca gülümseyerek ve mimiklerle anlaştık. Ve daha birçokları... Şiirin yarattığı, şair olmanın yarattığı bir akrabalık... Kudüs, farklılıkların çatışmaya değil, zenginliğe ve dostluğa dönüştüğü bir şehir oldu bizim için.

İsrailli şair Yitzak Laor'un "Önümüzdeki yıllarda daha çok Filistinli şairin festivale katılması, iki devletli yeni bir ülkenin kurulması ve bölgemize barışın gelmesi dileğiyle" sözleriyle kapandı festivalin resmi bölümü. Kapanışın ardından düzenlenen partide böylesi bir kapanış yaptığı için aldığı eleştirilerden ötürü üzgündü İtzak. "Herkes istediğini söyleyebilir; aldırma" dedim ona. "Bence de bir şair yaşadığı coğrafyanın sorunlarının sorumluluğu içinde davranmalı."

...aşın

...ğın inceliklerini
...ları sırasında,
...k. Rehberimiz
...z yapılmış" de-

...nda bir zaman-
...lmış. Gerekçe-
...k oluşu. Surlar
..., burası cazip

...yıkılmış tüm
...nduğu Diyas-
...r yazıyor: "Bu,
...ma yine de bir
... hikayesidir."

İsrail'li şair Natan Zach ile Filistinli şair Taha Muhammed Ali her şeye rağmen dost. Gelecek bu dostlukta. Öteki Kudüs *(sağda)*.

Ekonomiye sol'dan bakış!

▼ Sempozyumda söz alan konuşmacılar, dünya ekonomisinin üretken sermaye değil, kısa vadeli mali sermaye tarafından yönlendirildiği düşüncesinde birleştiler.

Ekonomi Servisi - Toplumsal Araştırmalar Vakfı'nın düzenlemiş olduğu "Ekonomiye Sol'dan Bakış Sempozyumu" 25-26 Mart tarihlerinde Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi'nde yapıldı. Sol ve özgürlükçü düşüncenin hemen tüm alanlarda sıkıntılı göründüğü bir ortamda, bu yaygın kanıyı değiştirmeyi ve kolektif bir tartışma-araştırma sürecini başlatmayı amaçlayan sempozyum büyük bir ilgiyle izlendi.

İki gün süren sempozyum geniş ilgi gördü. Fotoğraf: Hacer Yıldırım

Sempozyumun açılışını vakıf yönetim kurulu üyesi Saruhan Oluç yaptı ve vakfın kurulduğundan bu yana çeşitli toplumsal alanlarda çalışmalar yaptığını, bunları kamuoyuna panel, seminer ve kitaplarla duyurduğunu, sempozyumun da araştırma çalışmalarının bir ürünü olduğunu ifade etti. Oluç, gelecek yıl sempozyumu uluslararası düzeyde yapmayı ve dünya çapında konusunun uzmanı düşünürleri dinlemeyi, fikir alışverişinde bulunmayı hedeflediklerini de ifade etti.

Sempozyumun açılış tebliğini sunan Doç. Dr.Ahmet Çakmak, marksistlerin bütün sorunların kapitalizmden sosyalizme geçilmesiyle aşılacağını düşündüklerini ve ekonomiye ilgisiz kaldıklarını, enerjilerinin büyük bir bölümünü kendi iç tartışmalarında harcadıklarını söyledi.

Dünya ekonomisi içinde Türkiye

Ergin Yıldızoğlu, Tülay Arın, Hayri Kozanoğlu ve Sungur Savran'ın katıldığı, "Dünya Ekonomisi İçinde Türkiye" başlıklı birinci oturumda bütün konuşmacılar dünya ekonomisinin üretken sermaye tarafından değil, kısa vadeli mali sermaye tarafından yönlendirildiği düşüncesinde birleştiler.

Sempozyuma Londra'dan gelerek katılan Ergin Yıldızoğlu, mali sermayenin dolaşımının muazzam bir şekilde hızlandığını, teknolojik gelişmelerle birlikte mali piyasaların giderek elektronik ortamlarda gerçekleştiğini ifade etti. Yıldızoğlu'na göre; 1970'li yıllarda çevre ülkelere yönelen mali sermaye, borç krizinin ardından merkeze geri döndü ve yığıldı. Bu yığılmanın önünü açmak isteyen liberal hükümetler serbestleştirme ve özelleştirme sürecine girdiler. Bu sürecin ve teknolojik devrimin sonucu olarak mali sermaye, üstelik ufku daralarak (kısa vadeli sermaye) dünya ekonomisine hakim olmaya başladı. Bugün elektronik ortamlarda haftada 4 trilyon dolarlık işlem gerçekleşiyor ki; bu ABD'nin ulusal gelirine yakın bir miktardır. Elektronik ortamda dolaşan mali sermayenin ulusal devletler tarafından denetlenemediğini ve çokuluslu şirketlerle merkez ülkelerin birlikte bu ortamı denetleyerek dünya ekonomisine hakim olduklarını söyleyen Yıldızoğlu, kısa vadeli mali sermayenin bu egemenliğinin kendine özgü bir sınıf şekillenmesi ve sürekli bir kriz ortamı yarattığını, Türkiye'nin yeni dünya düzeni açısından en istikrarsız bölgelere sınırdaş olduğunu, petrol boru hattına, geniş su kaynaklarına sahip olan Türkiye'nin islami yükselişten de hızla etkilendiğini, kısa vadeli mali sermayenin açık denetimine girme sürecindeki Türkiye'nin bu açıdan tehlikeli bir yolda olduğunu da sözlerine ekledi.

Sungur Savran da uluslararası kısa vadeli mali sermayenin sürekli yer değiştirdiğini ve kaotik bir ortam yarattığını ifade etti. Savran, bu kaotik ortamın giderek burjuva sınıfını bile rahatsız etmeye başladığını söyledi.

Hayri Kozanoğlu da bu sermayeyi sıcak para veya "serseri sermaye" olarak adlandırdı. "Serseri" paranın girdiği ülkede kısa vadeli refah artışları sağlayabildiğini, en küçük sorunla karşılaştığında ise, hızla terkedip arkasında büyük sarsıntılar bıraktığını ifade eden Kozanoğlu, sıcak para'nın kaprislerinin artık herkesi rahatsız ettiğini ve yeni yönelimlerin ortaya çıkabileceğini belirtti.

Konuşmacılar sözkonusu gelişmenin her an yeni Meksika'lar ve "5 Nisan"lar yaratabileceği konusunda da hemfikir oldular.

'Türkiye Kapitalizminin Dinamikleri ve Ekonomik Kriz'

"Türkiye Kapitalizminin Dinamikleri ve Ekonomik Kriz" başlıklı ikinci oturumda Korkut Boratav, önceki oturumda berraklaşan tahlili devam ettirdi ve merkezi mali piyasalarda yığılan kısa vadeli sermayenin önünü açmak için Türkiye'nin 32 sayılı kararla girdiği serbestleştirme sürecinin, Türk ekonomisinin kaderini bu sermayeye bağladığını söyledi. Her an krize açık ortamın devleti iflas ettirdiğini, sanayileşme politikasının tümüyle terkedildiğini ve bu durum karşısında işçi-emekçilerin korumasız kaldığını belirten Boratav, Türkiye'de devletin sosyal işlevine sahip çıkması gereken tek gücün artık "emek ve sol" olduğunu savundu. Bu oturuma Boratav'ın dışında, İzzettin Önder, Mustafa Sönmez ve Aziz Konukman katıldı.

"Demokratik ve Katılımcı Bir Ekonomi Arayışı" başlıklı oturuma Paris'ten gelerek katılan Ahmet İnsel geçmiş sosyalizm deneyimlerinde özyönetimci anlayışın da denendiğini, fakat Yugoslav özyönetiminde iktisadi özyönetimin siyasi özyönetime dönüşemediğini ifade etti. İşyeri düzeyindeki özyönetimin yanısıra genel özgürlükler düzeyinde, genel tercihler için de özyönetimin geçerli olması gerektiğini belirtti.

Sol'un "mülkiyet haklarının lağvedilmesi" biçimindeki ütopik düşüncesinin yerine "mülkiyet haklarının çoğaltılması" düşüncesinin konması gerektiğini savunan İnsel, özel mülkiyeti bireysel mülkiyetle, ortaklığa dayalı mülkiyeti ve devlet mülkiyeti ile özdeşleyen anlayışı terketmek gerektiğini de ekledi.

"Herkesin ürettiği kadar söz hakkına sahip olacağı" biçimindeki sosyalist ilkenin de yeni koşullarda geçerli olmayacağını, bu ilkenin ya düz bir eşitliğe ya da çok büyük eşitsizliklere yolaçabileceğini savunan İnsel, tezini daha da geliştirerek "sömürüsüz toplum hedefinin çok uzak olduğunu", özgürlükleri genişletmek biçimindeki ara hedefin üzerinde yoğunlaşmak gerektiğini ifade etti.

'İktisadi özyönetim siyasi özyönetime dönüşemedi'

Aynı oturumda Nail Satlıgan ise piyasa, para, sermaye gibi kapitalist kategorilerin elbette çok kısa bir sürede ortadan kalkmayacağını, ama piyasadışı bölüşüm ilişkilerinin giderek baskın hale geleceğini, giderek daha çok sayıda ürünün ücretsiz dağılımının mümkün olabileceğini belirtti. Sınıfsız topluma gidişte ekonominin alanının giderek sınırlanacağını, toplumsal ihtiyaçların belirleyiciliğinin artacağını, ama bu süreç tamamlanıncaya kadar ekonominin belirleyiciliğinin devam edeceğini savundu.

Birol Sümer, piyasa egemenliğini tartışmasız biçimde kabul eden anlayışlara karşı demokratik ve katılımcı bir ekonomik sistemi savunmak gerektiğini ve bunu Türkiye için de tasarlamak gerektiğini söyledi. Bugüne kadar özgür, demokratik ve sömürüsüz bir toplum projesinin ağırlıkla "devlet" üzerinde şekillendirildiğini, sözkonusu devlet işçilerin-emekçilerin devleti bile olsa, özü gereği böyle bir sürecin tek başına devlete (zor aracı olarak) bırakılamayacağını, özgür ve sömürüsüz bir toplumun esas olarak "emekçilerin doğrudan örgütlenmeleri" üzerinde inşa edilebileceğini savundu. Demokratik ve katılımcı bir ekonomide, üretim sürecinin emekçilerin doğrudan örgütlenmelerinin denetimine verilmesi gerektiğini, devletin ise, stratejik alanların, ücretsiz dağıtımı yapılan alanların yanısıra toplumsal fonları yine emekçilerin ➠

Sol ekonomide çözümsüz mü?

Birol SÜMER

Yoğun bir ilgiyle izlenen sempozyum birkaç açıdan öğreticiydi. Öncelikle sol'un ekonomik alandaki birikiminin küçümsenemeyeceğini gösterdi. Dünya çapındaki krizlerin kaynağı konusunda açık ve somut teşhislerde bulunuldu. Türkiye ekonomisinin gidişatı konusunda da ciddi bir netliğe ulaşıldığını gözledik. Emekçilerin ve sol'un kendi tarihsel değerlerinden kalkarak politik alana müdahale etmeleri gerektiği şeklindeki ortak görüşlülük de ilgi çekiciydi.

Aynı sempozyum sol'un özgür, demokratik ve sömürüsüz bir topluma ulaşmada hangi ekonomik politikaları izlemesi gerektiği konusunda daha tartışmaya yeni başladığını da açıkça gösterdi. Bu konuda yapılması gereken çok şey olduğunu ve bu tartışmayı başlatanlara çok sorumluluklar düştüğünü herkes gördü.

Ne yapılması gerektiği konusunda henüz yeni tartışmaya başlayan özgürlükçü sol iki uç tercihle karşı karşıya bulunuyor. Birinci uç, sorunu soyut bir düzlemde ele alıp, bugünün somutunu gözardı ederek ideal bir sınıfsız toplum tartışmasıdır. Diğeri ise, bugünkü konjonktürün devrimci süreçleri uzakta göstermesi somutu karşısında, reel-somut gerçeklere hapsolma ve "gerçek" sosyal demokrat politikalarla yetinme eğilimidir. Yeni başlayan tartışma sürecinin içinde daha farklı bir yolun bulunacağını ummak gerekiyor. Somut sorunları gözeten, onlara güncel çözümler de bulan (bu çabayı küçümsemek bir yana, bu uğurda enerji harcayan) ama yüzünü de özgür, demokratik ve sömürüsüz bir toplum hedefine dönen bir çaba gerekiyor bugün.

Yeni başalayan tartışmaların iki esaslı noktada gelişeceğini sempozyuma bakarak söylemek mümkündür. Birinci noktada yukarıda sözettiğimiz sermayenin -devletin demokratikleştirilmesi eğilimi ile, bu çabanın yanısıra ve esas olarak sömürüyü ortadan kaldırmayı vadeden yönelimler tartışacak. Sömürüyü ortadan kaldırmayı sadece soyut düzeyde ele alan, herşeyi devrim sonrasına erteleyen anlayışın ise, tartışmada bir eğilim bile olamayacağını söylemek mümkündür.

İkinci tartışma noktası ise demokratik, özgür ve katılımcı bir toplumda devletin konumu üzerinde olacaktır. Sözkonusu dönüşümlerde esas ağırlığı devlete yükleyen anlayışlarla, doğrudan emekçi örgütlenmelerini ve elbette politik-yaratıcı-gönüllü önderliği merkezine koyan anlayışın yararlı ve ilerletici bir tartışmaya gireceği şimdiden belli oluyor.

Özgürlükçü sol, sosyalist ve devrimci geleneklerin Kürt sorunu, devlet sistemi ve alternatif ekonomik sistemler konusunda girdiği arayış, hava'nın sola doğru dönmeye başladığı bir döneme rastlıyor. Biraz gecikmiş de olsa bu çabalar, kendini çözümsüz hisseden, kolu kanadı kırılmış sol'un yerine kişilikli ve coşkulu bir sol dalganın hazırlık aşamaları olarak da görülebilir.

Madenler 'haraç mezat'!

Hacer YILDIRIM

Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ), Maden Tetkik Arama Enstitüsü (MTA) ve ETİBANK ellerindeki maden sahalarını hızla özelleştiriyor. Stratejik öneme sahip bakır, çinko, aluminyum gibi cevherler özel sektöre "haraç mezat" satılıyor.

Özelleştirme uygulamalarının madencilik sektöründe günden güne yoğunlaşması uluslararası güç odaklarını pastadan pay kapmak için yarışa soktu. Bu yarışta ön saflarda yer tutabilmek için Türk girişimcileriyle ortaklıkları da da özel çaba harcıyorlar.

Stratejik öneme sahip ve Türkiye'nin gelecekte de büyük ihtiyacı olacak maden sahaları gözden çıkarılmış durumda. TKİ, MTA ve ETİBANK mülkiyetlerindeki maden sahalarını hızla ellerinden çıkarıyorlar.

TKİ 1995'de 250 maden sahasını ihaleye çıkarmayı planlarken, MTA 105 maden sahasını elden çıkarmış durumda. MTA son olarak 25 maden sahasını daha satışa çıkardı. MTA Genel Müdürlüğü'nün açıklamasına göre büyük bölümünü mermer ve kömür yataklarının oluşturduğu sahalar, özel firmalarca işletilmesi için 26 Mayıs'ta ihaleye çıkarılıyor.

MTA tarafından, özel sektör işletmeciliğine açılacak olan 25 sahanın toplam taban ihale bedeli de 20.8 milyar lira olarak belirlendi. İlk bakışta önemsizmiş gibi görünen bu rakam temelde çok önemli bir mantığı ortaya koyuyor. Ülke ekonomisi için büyük öneme sahip bu sahalar sözcüğün tam anlamıyla "haraç mezat" satışa çıkıyor. İhale kapsamında yer alan maden sahalarının büyük bölümünü mermer ve kömür yatakları oluştururken, kuvars kumu, dolomit ve sepiyolt maden sahaları da özel sektör işletmeciliğine açılacak yerler arasında bulunuyor.

MTA yetkilileri, 18 Nisan'da yapılacak sözkonusu ihaleden sonra önümüzdeki günlerde yine yaklaşık 50 maden sahasını kapsayan yeni bir ihale açılacağını belirterek, aynı yöntemle bu yıl toplam 250 maden sahasının özel şirketlere kiralanmasının planlandığını söylüyor. MTA'nın bu yöntemle bugüne kadar toplam 104 maden sahasının işletme hakkını özel sektöre devrettiği de biliniyor.

ETİBANK da gözden çıkardı

18 Nisan'da gerçekleştirilecek bir başka ihale sanırız daha çok önem taşıyor. Türkiye'nin en büyük kamu bankalarından biri olan ETİBANK, aralarında alüminyum, kurşun ve bakır sahalarının da yeraldığı 32 maden sahasının üretim ve işletme faaliyetlerini kapsayan ihaleyi gerçekleştiriyor. Ayrıca ETİBANK 7 ayrı bölgede 100 maden sahasını daha aynı yöntemle yakın bir tarihte satışa çıkartıyor. Yıl sonuna kadar bu rakamın 250 maden sahasına ulaşması hedeflenmiş durumda. Tüm bu ihalelerde çok önemli bir nokta özel sektöre devri düşünülen bu madenlerin denetimi hakkındaki sürenin beş yıl gibi kısa bir zamanı kapsaması. Ayrıca ihaleye katılan herhangi bir firmanın diğer ihalelere de katılmasının önünde, 'konu stratejik madenler olmasına karşın' hiçbir engel yok.

Hükümetin bilinçli yaklaşımı

Öte yandan, hükümetin özelleştirme kapsamına aldığı madencilik alanındaki KİT'lere yatırım yapmaması ise, sektörde daralmaya yol açarken, 'özelleştirmeye zemin mi hazırlanıyor?' sorusunu akla getiriyor.

1995 yılı bütçesinde yatırımlara ayrılan payın düşük olması madencilik sektörünü zor bir yılın beklediğini gösteriyor.

'Daha fazla kar, daha fazla kan'

Dev Maden–Sen Genel Başkanı Tayfun Gürgün özelleştirmeyle ilgili sorularımızı yanıtladı.

TKİ ve MTA birçok maden sahasını satışa çıkardı. Bu sektörde çok sayıda işçi çalışıyor bu işçiler özelleştirmeden nasıl etkilenecek?

Tayfun Gürgün: Özelleştirmeyle emekliler, işsizler, çocuklar ve çalışanlar sermayenin acımasız kurallarına terkedileceklerdir. Bu kural klasik deyimle daha fazla kar, daha fazla kandır. Madencilik sektöründe de diğer sektörlerde olan olacak. Ancak madencilik sektöründe kamunun payı yüzde 80 dolayında olduğu için, diğer sektörlere göre daha fazla oranda işçi işinden olacak. Buna bağlı olarak, işini koruyabilenlerin ücretleri düşecek. Sigortasız çalıştırılanların oranı artacak.

Maliyetlerin düşürüleceği diğer bir kalem, iş güvenliği ve makina teçhizat yatırımları olacağı için, bu işkolunda iş kazaları yani iş cinayetleri ve meslek hastalıklarında patlama olacak. Madenler yenilenemez kaynaklar olduğu için, özel sektör üretim mantığıyla madenler, hızla ziyan olup tükenecek.

Devletin madencilik sektörüne yaptığı yatırımlarda düşüş var. Bu sektörün daha sonraki durumu ne olacak?

Madencilik sektörünün; arama, işletme ve pazarlama olmak üzere üç temel safhası vardır. 1983'te çıkarılan 3213 sayılı yasa ile devlet öncelikle maden aramadan elini çekti. Elliye yakın tekel firma dünya madenciliğinin aramadan pazarlamaya kadar her evresini daha çok kontrollerine alıyorlar. Türkiye bu alanda da tam bağımlılığa doğru hızla yol alıyor. Ayrıca, yatırımların azaltılması, KİT'lerin bilinçli borçlandırılması daha önce Meksika'da, Arjantin'de yapıldığı gibi özelleştirme yöntemlerindendir.

Sektörde toplam kaç kişi çalışyor?

Sektörde Çalışma Bakanlığı Ocak 1995 istatistiklerine göre127 bin 264 işçi çalışmakta.

Özelleştirmeye karşı tutumunuz ne olacak?

Sermaye ideolojik saldırısı olan özelleştirmeyle en cılız, düzen içi muhalefetleri bile ortadan kaldıracakları bir dünya yaratmayı amaçlıyor. Kendileri için yaratmaya çalıştıkları dikensiz gül bahçesiyle sınıf mücadelesi tarihinin yarattığı çalışma saatleri, asgari ücret, sosyal güvenlik gibi kazanılmış, norm haline getirilmiş herşeyi ortadan kaldırmayı amaçlıyorlar. Sonunda bir zaman gelecek "herşeyi kaybetmemek için bazı şeyleri vereceksin" sloganını tekrar hatırlayacaklar.

Burjuvazi, demokrasi ve devlet

Ahmet ÇAKMAK

Geçen hafta Korkut Boratav hocamızın yazısının başlığı da aynı idi. Bu bir tesadüf değil. Onun yazısını okuduktan sonra aynı konuyu bir başka yanıyla, aynı başlık altında işlemeye devam etmek istiyorum.

Korkut Hoca konuyu, Türkiye özelinde ele almış. Ben daha geniş olarak bakmak istiyorum.

Evet, burjuvazi geçmişin günahlarını ebediyen taşımak zorunda değildir. Ancak işin başka bir yönü daha var: Birincisi, burjuvazi genel olarak özeleştiri yapmıyor. İkincisi ve bence daha önemlisi, yapsa da inanmak mümkün değil. Çünkü bu sınıfın temsilcilerinin sürekli olarak yalan söylediklerinin şahidiyiz, tarih bunun örnekleriyle dolu. Eğer rüzgarlar demokrasi yönünde esiyorsa burjuvazi buna uygun bir dili benimser, şartlar değişip de rüzgarlar başka yönde esince de dilini değiştirir. Ama gerçekte gücünü kendi çıkarları neyse onun doğrultusunda kullanır.

"Sivil toplumcu" tezlerin burjuvaziye uygarlaştırıcı, demokratik ve (ekonomik işlevleriyle) dinamik bir rol atfetmesine gelince... Bu tezi savunanlar tarihi ya bilmiyorlar ya da çarpıtıyorlar. Avrupa demokrasisi, Avrupa çalışan sınıflarının kendi devletlerine ve burjuvazilerine karşı mücadelelerinin ürünüdür. "Sivil toplumcu"lar burada devlet ile burjuvaziyi ayırmak gerektiğini söyleyeceklerdir, ama maalesef tarih öyle söylemiyor. Alman, İngiliz ve Fransız tarihlerine bakmak yeter. Hatta devletin bazan burjuvaziye rağmen bazı demokratikleşme ve refah tedbirlerini yürürlüğe soktuğu söylenebilir. Bismark dönemi Almanyası buna örnektir.

> "Sivil toplumcu" tezleri savunanların ülkemizdeki temsilcilerinin çoğu bugün YDH içinde. Bu hareketin bütün demokrasi yanlısı söylemine rağmen grev, sendika ve toplusözleşme hakları konusunda tıs yok. Halbuki batı demokrasilerinde kilit nokta bu.

"Sivil toplumcu" tezleri savunanların ülkemizdeki temsilcilerinin çoğu bugün YDH içinde. Dikkat ederseniz bu hareketin bütün demokrasi yanlısı söylemine rağmen grev, sendika ve toplusözleşme hakları konusunda tıs yok. Halbuki batı demokrasilerinde kilit nokta bu, demokrasinin özünü oluşturan özelliklerden biri bu. Demokrasi zaten işçilerin ekonomik ve siyasal hakları sorunu. Neden aydınların yazma ve konuşma özgürlüğü bu kadar sorun oluyor? Ne olacak yani, üç, beş kişi istediğini söylese kıyamet mi kopar? Devletlerin bu konudaki hassasiyetinin (!) nedeni, ne olur, ne olmaz belki kıyamet kopar ihtimalinin varlığıdır. Yani işçilerin aklının başına gelmesi ihtimali. Yoksa, merak etmeyin konu sadece aydınların yazıp çizmesi meselesi olsaydı hiç sorun çıkmazdı. Bunun bir örneği de ABD tarihi. 1930'ları düşünelim. Grev yerlerini ve grevcileri kurşun yağmuruna tutan gangsterlere bu iş için acaba kim para veriyordu? Anlaşılan bunlar–kimlerse!– devletin resmi kolluk kuvvetlerinin yapmadığını, parayla tuttukları başka adamlara yaptırmışlar.

İçinde bulunduğumuz konjonktüre gelince: Bizim sivil toplumcular sermayenin bazı unsurlarının Kürt meselesinde barış ve kişi haklarına özen lafını duyunca balıklama atladılar. Ama aynı unsurlar, devletin küçülmesi, özelleştirme (pardon, kazıyarak özelleştirme) ve piyasa ekonomisi bayrakları altında yoksulların çocuklarını okulsuz, hastalarını bakımsız, babalarını da işsiz ya da düşük ücretli (pardon, daha düşük ücretli) yapacaklarmış, ne gam!..

ABD'nin yeni demokrasi, barış ve özgürlük söylemine kananlar maalesef fena halde yanılıyorlar. Bu politikanın özü şudur: "Askeri darbelere, diktatörlüklere gerek yok. Demokrasi ve insan hakları verilsin. Eğer bize bir zararı dokunmazsa ne ala. Eğer dokunursa, o zaman gereğini düşünür ve yaparız." Olup bitenlere bakıp hala bunu anlamayanlar varsa, sözgelimi, Türkçeye de çevrilen Düşük Yoğunluklu Demokrasi kitabına bakabilirler.

Nitekim Türkiye'de de demokrasi ve insan haklarından yana ilerlemeler kaydedilir ve devletle burjuvazi bu çerçevenin ezilen sınıf hareketinin gelişip serpilmesine neden olduğu kanısına varırlarsa o zaman takkeler nasıl düşüyor, hep birlikte göreceğiz.

---

denetiminde toplumsal ihtiyaçlar doğrultusunda kullanan, toplumsal eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya çalışan bir işlevi olması gerektiğini belirtti.

Kriz emek lehine çözülebilir mi?

Bu başlık altındaki dördüncü oturum belli bir aşamadan sonra son dönemde sıkça gündeme gelen "emek partisi" tartışmasına dönüştü. Oturuma DİSK Genel Sekreteri Mehmet Atay, Hava-İş Genel Başkanı Atilay Ayçin, Tüm Bel-Sen Genel Başkanı Vicdan Baykara, Eğitim-Sen Genel Başkanı Yıldırım Kaya, Ertuğrul Kürkçü ve Saruhan Oluç katıldılar.

Atilay Ayçin sermayenin örgütlü olduğunu, işçi sınıfının ise bu açıdan geride kaldığını, bu yüzden yüzde 150 enflasyon ortamında sıfır zam önerisini sunabildiklerini, işçi sınıfının bu nedenle politik alanda da mücadele etmesi gerektiğini, işte bu yüzden yeni bir emek partisi girişiminde bulunduklarını ifade etti. Vicdan Baykara, kamu emekçilerinin sadece sendikal alanda değil, demokratik alanda da mücadele ettiğini, ama bugün sol bir dalganın olmadığı koşullarda üst sınırına yaklaştığını, mücadelenin politik alana da taşınması gerektiğini savundu.

Yıldırım Kaya ise, kamu emekçilerinin nasıl sendika hakkını fiilen aldılarsa, politika yapma hakkını da siyasi partilere üye olarak kendi elleriyle alacaklarını söyledi. Gerici eğitim sistemine karşı özgür ve demokratik bir eğitim sistemi için Demokratik Eğitim Kurultayı yapacaklarını belirten Kaya, bu konuda aydınlardan ve Toplumsal Araştırmalar Vakfı'ndan yardım istedi.

Ertuğrul Kürkçü, ilgiyle izlenen konuşmasında, sermayenin ve gericilerin hareketleri karşısında "Emek ve Özgürlük Hareketi" geliştirmek gerektiğini, bugün hem emekçi önderlerinin, hem de devrimci geleneklerin bu noktaya yaklaştıklarını, bunun tarihsel bir fırsat olduğunu ve bu fırsatı mutlaka kullanmak gerektiğini söyledi.

Böyle bir hareketin aynı zamanda siyasi bir parti olarak da örgütlenmesi gerektiğini, ama her tür alanda ve araçla mücadele etmesi gerektiğini, siyasi olarak ise, 1) Kürt sorununu barışçıl ve demokratik yöntemlerle, 2) Şeriat meselesini, 3) Yüzde 150'lik enflasyonu, sömürü meselesini çözmeyi (ucuz devlet ve savaşı sona erdirerek), 4) Üretken bir toplum ve ekonomiyi 5) Özgür bir eğitim sistemini vb. vadetmesi gerektiğini savundu.

Saruhan Oluç da bugün ihtiyacı duyulan hareketin ve partinin, emekten yana olmaktan çok, esas olarak emeğe dayanması gerektiğini, böyle bir partinin özgürlükçü, özyönetimci, enternasyonalist ve doğanın tahribine karşı bir çizgi izlemesi gerektiğini savundu.

Sanatçı ı-ıh derse...

Ahmet ÇINAR-Ali IŞINGÖR

▼ "Zaten ben bu jüri üyelerini tasvip etmiyorum. Daha önceki yıllarda tasvip etmiyordum, yine etmiyorum. Çünkü bu üyelerin bir kısmı ehliyetsiz insanlar. Bir de ödülü neye verdikleri belli değil. Kişiye mi veriliyor, bir tek resme mi veriliyor yoksa sergiye mi veriliyor belli değil. Nitekim geçen sene sanat galerisi adı altında bir çerçeveci dükkanında yapılan sergide Adnan Turani'nin resmine ödül verildi. Onlar ödül verecekleri kişiye 'bu yıl bir sergi yap sana ödül verelim' diyecekler."

"Gelenekselleşen Sedat Simavi Ödülleri bu yılda sahiplerini buldu. Sedat Simavi Ödülleri'nin Plastik Sanatlar dalındaki ödülüne Ressam Adnan Çoker layık bulundu..."

Bu yıl böyle bir haber okuyacaktık gazetelerde, dergilerde ama olmadı, çünkü Adnan Çoker ödülü reddetti.

İşte zaten kıyamet de ondan sonra koptu.

Hürriyet Gazetesi ile Adnan Çoker arasında başlayan polemik çığrından çıktı. Hürriyet gazetesi Adnan Çoker'e bir hakaret kampanyası başlattı adeta. Kampanya diyoruz, çünkü, "Bubi Adnan'ın yeni maceraları haftaya Hürriyet'te" gibi yazılarla polemiği devam ettireceğini açıkça gösteren Hürriyet, iki hafta sonra da Adnan Çoker'i Akademi'nin arşivini çalmakla suçladı.

KÜLTÜRAZZİ

Ödül şovmeni Bubi Adnan karşınızda

ALAMADIĞI ödülün şovmenliğine soyunan Bubi Adnan, gazetelerden iltifat görmeyince, Aktüel'in sayfalarına sığınmış.

Bir takım basın organları, televizyoncular bu şovmenden ödülü aldığına dair belge istemişler, o da gösterememiş.

kendinden mi menkul diye şüpheye düşmüşler.

Ödül şovmeni Bubi Adnan'ın yeni marifetlerini, akıl almaz serüvenlerini gelecek hafta bu sütunda okuyacaksınız.

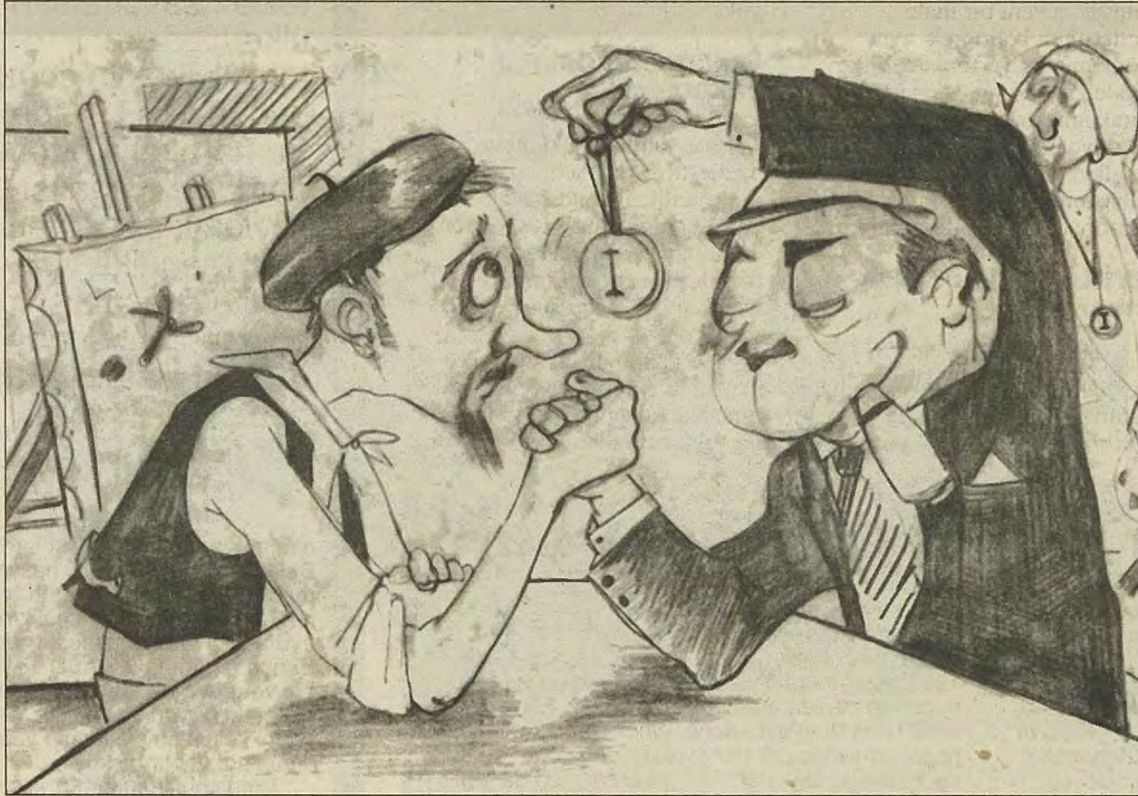
Aman Adnan Bey, sakın gene Kültürazzi'ye sinirlenip, Kadıköy vapurunda çantanızı

Kültürazzi de neyin nesi?

Tabi, Hürriyet bu haberleri yaparken ne kadar araştırma yapıyor, gerçekleri yansıtmaya ne kadar özen gösteriyordu bilinmez, ama zaten Hürriyet'in kültür haberlerine ne kadar önem verdiği, sanat sayfasındaki "kültürazzi" logosundan anlaşılabilir herhalde. "Paparazzi" deyiminden esinlenerek, kültür haberlerinin de asparagasını yapmayı başaran Hürriyet gazetesi bu tür haberleri "kültürazzi" sütununda yayınlıyordu.

4 Mart 1995 günü 'kültürazzi' sayfasında yayımlanan haberde, "ödül şovmeni Bubi Adnan karşınızda" deniliyor ve "alamadığı ödülün şovmenliğine soyunan Bubi Adnan, gazetelerden iltifat göremedi. Bir takım basın organları ödülü aldığına dair belge istemişler. O da gösterememiş" yorumu yapılıyordu. Biz de işin aslını esasını öğrenmek için Adnan Çoker'le görüştük. Bir dokunduk bin ah işittik. Adnan Bey bu konuda şunları söylüyor:

"Bildiğiniz gibi Sedat Simavi Ödülleri her yıl bir takım kültür ve sanat adamlarına veriliyor. İlk yıllarda bu ödüle layık görülenler gerçekten Türk sanatının saygıdeğer kişileriydiler. Onlara bir sözümüz olamaz. Ancak bir kaç yıl sonra bu ödül işinin kalitesi düşmeye başladı, yıl geçtikçe de kötüleşti. Özellikle geçen sene bu ödül, Adnan Turani'ye verildiği zaman biz bir grup sanatçının bu ödülün yerinde olmadığı konusunda eleştirilerimiz oldu. İtiraz ettik. Bu yıl geldi çattı. Hürriyet gazetesinden bir telefon geldi. Bu yıl Plastik Sanatlar Ödülünü alacağımı ancak bunun çevreye yayılmaması gerektiğini söylediler. Ben de buna saygı duydum. Hatta eşime bile söylemedim. Fakat gelin görün ki, bu olay çevreye yayılmış. Tebrik için eve bile telefonlar gelmeye başladı. Bu arada ödülün jüri üyelerinden Kaya Özsezgin Milliyet Sanat'ta yazdığı bir yazıda, ödülü kazandığımdan söz etti. Ayrıca Hürriyet gazetesinde de bir yazı çıktı. Bunlar, ödülü kazandığıma dair belgelerdir. Bu yazılardan sonra Doğan Hızlan aradı beni. Ödülü reddedip etmeyeceğimi sordu. Önce cevap vermedim. Sonra onları müşkül duruma sokmamak için reddedeceğimi açıkladım. Keşke açıklamayıp son dakikada söyleseymişim... Bunu fırsat bildiler. Ve ödülü zaten ona vermeyecektik diye aleyhime kampanya başlattılar."

Sanatçı 'hayır' derse...

Adnan Çoker'e ödülü neden reddettiğini sorduğumuzda ise şu yanıtı veriyor: "Zaten ben bu jüri üyelerini tasvip etmiyorum. Daha önceki yıllarda tasvip etmiyordum, yine etmiyorum. Çünkü bu üyelerin bir kısmı ehliyetsiz insanlar. Bir de ödülü neye verdikleri belli değil. Kişiye mi veriliyor, bir tek resme mi veriliyor yoksa sergiye mi veriliyor belli değil. Nitekim geçen sene sanat galerisi adı altında bir çerçeveci dükkanında yapılan sergide Adnan Turani'nin resmine ödül verildi. Onlar ödül verecekleri kişiye 'bu yıl bir sergi yap sana ödül verelim' diyecekler. Danışıklı dövüşten başka birşey değil bu. Bir başka konuda şu: Plastik Sanat deyince benim aklıma resim, heykel, mimari gelir. Ama Turhan Selçuk'a ödül verdiler. Selçuk büyük bir karikatüristtir ama plastik sanatla ilgisi yok."

Sanatçı kimliğinden taviz vermemesiyle tanınan ve Türkiye'nin en büyük sessiz sinema kolleksiyonu sahiplerinden olan Prof. Adnan Çoker, 12 Eylül döneminde Kenan Evren'in Akademi'yi ziyareti öncesi kendisinden sergide "soyut ve çıplak" eser olmamasını isteyen rektöre, "Biz beş yıl boyunca çıplak eğitimi aldık, bunu mu gizleyeceğiz herifler?" diye bağırmasıyla da ünlü...

1964'te Fransız hükümetinin bursuylaParis'te okuyan Adnan Çoker, gençlik yıllarında oralardan aldığı etkileri Selçuklu ve Osmanlı mimarlık yapıtlarından aldığı tatla eserlerine yansıttı. Çağdaş Türk resminin en önemli isimlerinden biri olan Adnan Çoker, birçok uluslararası ve yerli yarışmada ödüller kazandı...

Hırsızlık suçlaması

18 Mart tarihli Hürriyet'te ise, Adnan Çoker aleyhindeki kampanya devam ediyordu. Adnan Çoker Akademi'nin arşivini çalmakla suçlanıyordu. Adnan Çoker'e bu konuyu da sorduk. Adnan Bey'in yanıtı: "Bunlar işin resmi prosedürünü de bilmiyorlar. Bir arşiv varsa eğer, bu arşivin bir memuru olur. Bir odası olur, bir de ödenek tahsis edilir. Böyle birşey yok. Zaten böyle bir arşiv de yoktu. Benim kendi özel kolleksiyonlarım vardır. Resim biriktiririm, film kolleksiyonlarım vardır, tabi böyle kolleksiyonlara sahip olan hep kıskanılır. Bu arşiv meselesi de budur. Aslında dedikoduları çıkaranları da biliyorum ben. Bunlar hep Akademi'deki kıskançlıkların su yüzüne çıkması aslında."

Adnan Bey şunu da söylemeden edemiyor: Bu arşiv haberiyle ilgili olarak Hürriyet'e tazminat davası açacağım. Bir milyar isteyeceğim"

Kültür acizi

İşte böyle...

Hürriyet'le Adnan Çoker arasında süren bu dava epey süreceğe benziyor.

Adnan Çoker'e göre bunlar, kültür sözcüğünü bile ayağa düşürerek "Kültürazzi" sayfası yapacak kadar "KÜLTÜR ACİZİ" kişiler...

Ödül ideolojisi

Sanatın doğuşundan bu yana sanatçının cezalandırılması ve ödüllendirilmesi, böylece otoritenin değerler sistemine bağlanması "yapısal" bir sorunsaldır. Devlet, parti, banka ve tekeller gibi örgütlenmiş çoğul güçler dışında bireyler adına verilen ödüller sanat tarihinin gerçeğidir. Ödül mekanizması ve ödül ideolojisi, özgürleşme alanı olan sanatın, düzenlenmesi ve yönetilmesinin araçlarından birisidir. Bu yoldan, sanatçının makro iktidara (devlet) eklemlenmesinin yanısıra, mikro iktidar içinde de sanatçının alt iktidarının pekiştirilmesinin "altın kapısı" açılmaktadır.

Ödüllendiren, her zaman, sınav jürisi ya da "yargı makamı" benzeri bir jüri oluşturur. Jüri ödül verenin değer yargılarını kullanır. Bu kabaca "buyurma" değildir. Ödül verenin tuttuğu siyasal, estetik, mali pozisyon ile her biri "bağımsız üyelerden" oluşan "bağımsız jüri" arasında çok çeşitli bağımlılık ilişkileri bir devrededir. Bu girift ilişki biçimi içinde amaç; sanatın ve sanatçının muhalifliğini ortadan kaldırmak ve aslında tutuculuk olan iktidarą "aidiyetini" sağlamaktır.

Ödül mekanizması bir rekabeti varsayar. Ödül kurumunda, en gelişmiş haliyle meta ve piyasa kuralı işler. Bu ilişki biçimi, önünde sonunda sanatçının kendisiyle, ötekiyle ve doğayla yabancılaşmasının kapısını aralar. Çünkü, bu rekabetin kuralı öteki'yle beraber özgürleşmek değil ötekinin aleyhine bir ilişkiyi sanat dolayımıyla yeniden üretmektir.

Ödüllendirme örtülü bir cezalandırmayı bir otomotizm olarak içerir: Belli bir alanda belli ürünler (ödüllendirenin ölçülerine en çok uyanlar) fazla yüceltilirken, diğerleri fazla geride bırakılır. Ceza, yarışmaya kendi katılma oranında büyür. Sorun, "statü" kazanmaktır. İktidarlar bu işleyişi kendi otoritelerini onaylatmak ve yön vermek için kullanırlar. Bilinen ödül redlerinin temelinde ise, bu gerçeğe karşı doğrudan ya da dolaylı tutum alma yatmaktadır. j. Paul Sartre (Nobel), Mandela (Atatürk Barış Ödülü), Yaşar Kemal (Devlet Sanatçısı Ödülü) bu reddin örnekleridir.

Her ödülün demirbaş isimlerinin olması bir rastlantı değildir. Türkiye'de hangi yarışmanın jürisinin kimler olduğu ve yarışmaya ne tür şiirlerin/yazarların katılacağı ve ödülün kime verileceği bilinir. Şiir arastasında "şu şair adına verilmiş ödülü almadan ölürsem gözüm açık gider" diyene rastlanır. Her ülkede "kadrolu ve nöbetçi jüriler" ve "kadrolu ödüllüler" vardır.Kurulan ekstra ilişkiler gelenektir. Yaşanan bir olay "renkli Türkçe sinemaskop" film karesi gibidir:

Yapı Kredi Yayınları, Dünya Klasikleri dizisinin çevrilmesine başlayacağını sayfalarca ilanla duyurur. Çevrilecek yapıtların listesini yayınlar ve bir çeviri ödülü koyar: Bu yapıtlardan, çevirmek istediğinizi seçecek, on sayfalık bir örnek çeviri yapıp, yollayacaksınızdır. Jüriler de ilan edilir. Sonuçlar açıkladığında, bakılır ki ödül konusu yapıtlardan üçünün çevirmeni olarak iki jüri üyesi (Tahsin Yücel ve Ahmet Cemal) seçilmiş ve ödülleri de onlar almıştır...

Ne denir? Onlar ermiş muradına biz çıkalım kerevetine...

Michael Rubbo'nun Tommy Tricker'in Dönüşü *(solda)* ve Dorota Kedzierzawska'nın Kargalar *(sağda) adlı* filmleri de sinemaseverlerin festivalde izleyeceği filmler arasında bulunuyor.

Festivalde ilk haftanın gözdeleri

Utku GÜNEY

Bu yıl 14'üncüsü gerçekleştirilecek olan İstanbul Film Festivali, yaklaşık 140 filmlik bir programla izleyici karşısına çıkıyor. Elbette bu kadar filme ne para, ne vakit yeter. Ama herşeye rağmen şenliğin havasını koklamak, bir "vatandaşlık borcu." Az ama öz sayıda filme gitmek amacındaysanız, naçizane tavsiye ettiğimiz bazı filmlere gidebilirsiniz. İyi seyirler dileğiyle...

Arıcı

Yıllar önce yine festival programında izlediğimiz yapıtında Yunanlı büyük usta Theo Angelopulos, klasik teması "iletişimsizliği" bir kez daha ön plana çıkartıyor. Yaşlı Yunan köylüsü Spyros, kızını evlendirdikten sonra boşluğa düştüğünü hisseder. Önce öğretmenlikten istifa eder, sonra evini terkeder ve bir serüven dürtüsüyle yollara düşer. Geçmişini, eski dostlarını, mekanlarını aramaktadır. Ne var ki, aynı ırmakta iki kez yıkanamazsınız. Herşey değişmiştir. Yolda yanına aldığı otostopçu kız olmak üzere, karşısına çıkan herkes bu acımasız gerçeği ona hatırlatacaktır. "Arıcı– O Melissokomos," festivale "merhaba" demek için iyi bir fırsat...

1 Nisan Cumartesi, Emek, 12.00
4 Nisan Salı, Emek, 15.00

Kurban

Çıplak bir deniz kıyısında, yaşlı bir adam ve küçük bir çocuk, kurumuş bir ağaç dikerler. Adamın iddiasına göre, gün boyu sulandığı takdirde ağaç tekrar yeşerecektir. Andrei Tarkovski, umutsuzluk ortamındaki son çığlığını bu sembolik sahneyle ve "Kurban–Offret"i başlatır. Sinemanın son dönemlerde yetiştirdiği en büyük filozof olarak addedilen Tarkovski, filmografisi boyunca çöken ahlaka, ruhun yabancılaşmasına, mantığın yitirilişine, insanoğlunun ölüm karşısındaki çaresizliğine kendince yorumlar getirmeye çalıştı. "Kurban"ı çektiği dönemde kanserdi ve ölüme ağır ağır yolalıyordu Tarkovski. O yüzden film, aynı zamanda bir "veda metni" niteliğinde. Hem ismine adadığı oğlu için, hem de bizler için.

1 Nisan Cumartesi Fitaş I, 15.00/21.20

Pink Floyd–The Wall

Biri sinema kanadının öfkeli sesiydi, diğeri de müzik. "The Wall", Alan Parker'ı ve Pink Floyd'u aynı çizgide buluşturmuştu. Filmin tematik öneminin yanısıra sinematografik tarafının da ilginçlikler barındırdığı kesin. Öncelikle artık her tarafımızı saran video–klip kültürünün ilk önemli başarısı sayılabilir "The Wall" Parker, kendi filmografisi içinde farklı bir yere oturan yapıtında, üstüste kesmelerden oluşan hızlı kurgu eşliğinde, son derece çarpıcı kadrajlar ortaya çıkarıyor. Ünlü çizer Gerald Scarfe'nın (ki belleği güçlü izleyiciler kendisini "Emret Başbakanım" dizisinden hatırlayacaklardır) animasyonlarıyla destekli anlatım, özellikle genç izleyicilerin hoşuna gidebilir. Görüntü yönetmeni Peter Bizou'nun da hakkını vermek gerek. Peki film neyi mi anlatıyor? Sistemin önce yükselttiği, sonra da alaşağı ettiği bir rock yıldızının, yani Pink'in öyküsünü...

2 Nisan Pazar Fitaş II, 12.00/18.30

Hiroşima Sevgilim filminden bir sahne

Cehennemde iki devre

Geçtiğimiz yıl sessiz sedasız hayata gözlerini kapayan, bizde daha çok "Macarlar" adlı klasiğiyle bilinen Zoltan Fabri, 1961 tarihli klasiği "Cehennemde İki Devre–Ker Felido A Pokolban"la, "Sinemanın Yüz Yılı–1" bölümünün konukları arasında. Yıllar önce, TV'nin siyah–beyaz döneminde TRT tarafından, "Cehennemde İki Haftaym" adıyla gösterilen ve o günlerde, benim gibi veletlerin belleğine, sadece ve sadece bir futbol maçını anlattığı için yerleşen bu klasik, yeniden karşımızda. Tabii ki bu kez, daha doğru kriterlerle okuyacağız filmi.

"Cehennemde İki Devre", Ukrayna'daki bir çalışma kampında, Macar esirlerle Naziler arasında yapılan bir gösteri maçı etrafında gelişiyor. Özellikle vurucu finaliyle dikkati çeken filmin, gösterişli bir tekrarını John Huston, 70'lerde Pele, Bobby Moore gibi gerçek futbolcuların yeraldığı bir kadroyla çekmişti. Bizde "Zafere Kaçış" adıyla gösterilen bu yapım, Fabri'nin yapıtının yanında son derece sönük kalıyordu. Fabri'yi "Veda" filmi "Ağıt"la tanıyıp seven genç kuşak izleyicileri için de, önemli bir fırsat "Cehennemde İki Devre."

5 Nisan Çarşamba Fitaş II, 15.00/21.30

Nashville

Robert Altman, "MASH"ın ardından çektiği "Nashville"de, bu country müziğinin merkezinde geçirilen iki günü ele alır. 24 ayrı karakter, Nashwille cangılında biraraya gelmiştir. Hepsi müzikle ilgilidirler. Altman, başlangıçta birbiriyle ilgisi yokmuş gibi görünen buluşmalarda bu insanların önce yollarını kesiştirir ve kısa bir süre sonra ayırır. Yine de hepsi, finalde tutucu bir başkan adayı yararına düzenlenmiş konserde birliktedirler. Robert Altman'ın Joan Tewkesbury'nin olağanüstü senaryosundan yola çıkarak orijinal mekanlarda, 8 haftada çektiği filmde oyuncuların çoğu, yönetmenin isteği üzerine kendi şarkılarını kendileri yazdılar.

5 Nisan Çarşamba Emek, 15.00/21.30

Sevgili Günlüğüm

Daha önce yine festival programı dahilinde "Ayin Bitti"sini izlediğimiz İtalyan yönetmen Nanni Moretti, aynı zamanda başrolünü oynadığı filmi "Sevgili Günlüğüm" de otobiyografik bir geziye çıkıyor. Motosikletine atlayıp yola çıkan kahraman üç bölümden oluşan öyküde geziniyor. Öykünün "Doktorlar" adını taşıyan son bölümünde Moretti, yakalandığı lenf kanseri boyunca başına gelenleri aktarıyor. Hala sıkı bir komünist olarak bilinen Moretti, eski solcular, komünist parti, Berlusconi vs. olmak üzere çağdaş İtalya'nın tüm yakın zaman problemlerine kamerasını uzatıyor. Kaçırılmayacak filmler arasında "Sevgili Günlüğüm, Caro Diario."

7 Nisan Cuma, Fitaş, I, 12.00/18.30

Ayrıca bunlar da var...

- Chungking Ekspresi
- Ölümlerle Küçük Anlaşmalar
- Güneş Yanığı
- Kargalar
- Hair
- Kutlama
- Sevecek Biri
- Mesmer
- Sigara İçince/Sigara İçmeyince
- Kocaman Balkabağı

Bilgi yanlışları

▼ Beni yazmaya kışkırtan Lâle Müldür'ün yazısının "Türkiye herşeye rağmen demokratik bir ülkedir. Doğusuna bakmak yeter. İsteyen istediğini söylüyor" diyen ucu oldu. "Doğusuna bakmak yeter" derken, sınır içi doğusunu değil, İran, Pakistan, Afganistan... diye uzayan doğusunu kastediyor (beterin beteri var diyor) olmalı.

Necmiye ALPAY

Hürriyet Gösteri dergisinin 172. (Mart 1995) sayısında Lâle Müldür yazıyor. Şiire politikada durarak bakan bir yazı. "Işığın Yüksek Salonlarında" başlıklı. Bu başlığı, "'Orient'in yüksek yerlerinde" olarak anlamak yanlış mı olur? Yazının son tümcesini böyle çözümlüyorum. Bir ucu, "arşivlerde izim bulunmasın isterdim" duygusu olmak üzere.

Beni şu okuduklarınızı yazmaya kışkırtan ise Lâle Müldür'ün yazısının "Türkiye herşeye rağmen demokratik bir ülkedir. Doğusuna bakmak yeter. İsteyen istediğini söylüyor" diyen ucu oldu.

"Doğusuna bakmak yeter" derken, sınır içi doğusunu değil, İran, Pakistan, Afganistan... diye uzayan doğusunu kastediyor (beterin beteri var diyor) olmalı. Gerçi bu yorumda rahatça yanılıyor olabilirim, çünkü Türkiye için, "herşeye rağmen"li de olsa bunları söyleyebilen birisi, sınır içi doğu için de söyleyebilir. Doğrusu, öyle ya da böyle diyor olmalı (hatta dizgi yanlışı olasılığı), derece farkı bile getirmiyor; her aykırı söylemin en hafif karşılık olarak kovuşturma getirdiği, DGM'ler ve cezaevleri yönündeki trafiğin hava kirliliğinden daha çok boğulma hissi verdiği bu ülkede yaşayan biri olarak, şu yazdıklarımı yazarken sakin olmak için çaba harcıyorum. Lâle Müldür, kendinde böyle bir bilgi yanlışını yapma hakkını nasıl bulabiliyor? Bir açıklama bulmaya çalışıyorum.

Utanmanın adresi!

Müldür aynı yazıda, "Kürt sorunu yüzünden yurtdışında utanmadan dışarı çıkmak olanaksız hale geldi" de diyor. Tuhaf. Bir kere, "isteyenin istediğini söylediği bir ülke"nin bir kısım yurttaşıyla ilgili olarak utanılası durumlar'ne diye ortaya çıksın?

Utancın nedenini açıklamamış. Kürt sorununda bizzat yaptığı (ya da yapmadığı) bir şeylerden mi utanıyor acaba? Öyle olsa, biraz fikir verirdi. Galiba bu konudaki ulusal uygulamaları üstüne alınıyor. Bunu Lâle Müldür'ün bakışında ulusal niteliğin güçlü olmasından da çıkarabiliriz: Aynı yazıda, bir Fransız arkadaşın bir kerelik tavrını derhal genelleyip, "onlar sanatçılarına sahip çıkıyorlar" diyebiliyor. Bir adet Fransız arkadaş, birlikte izledikleri sıkıcı bir oyunun oyuncularına "sahip çıkmış": Ulusal düzeye genellemesine temel olan olay bu. Fransızların eleştirellik düzeyi fena değildir diye bilinir, ama... Lâle Müldür'ün ulusal bir zamka ihtiyacı var.

Fazla Türk bir şiir

Müldür galiba şiirinin Türk olmadığına ilişkin eleştirilerden epey etkilenmiş. Yazının sonlarına doğru, "şiirimin Türk olmadığını söyler dururlar hep," diyor: "(...) Aksine çok Türk olan bir şiir yazıyordum, yani altı yıl öncesine kadar Orient'in aklından sürgündüm." Sanıyorum Müldür "çok Türk olan bir şiir yazıyordum" derken, "fazla Türk olan" demek istiyor ve daha Doğu odaklı bir bakışı, "Orient'in ışığını, yüksek salonlarını" doğru bulmak istiyor.

Çözümlemenin bu noktasında, Türkiye'ye ilişkin bilgi yanlışlarını getiren dolayım, ehvenişerlik çerçevesinde bir açıklamaya kavuşmuş görünüyor: Türkiye, "Orient" bağlamında ehvenişer. Ama, ölçü (demokratiklik) Batıdan alınma. Müldür'ün yazısından "Bon pour l'Orient" okunuyor. "Orient"i yaldızlama isteğinin yanında.

Şiire gelince, Müldür aynı yazıda, "Ruhun en derin 'katmanları', artan derinlik ve belirsizlikle birlikte, bireysel özelliklerini yitirir. "Aşağı" inildikçe evrensel olana ulaşırlar" diyen Jung'a katıldığını söylüyor. Burası iyi hoş.

Ne var ki şiir konusunda Müldür'ün terimcesi şiire sınıfsal niteleme sıfatları takanlarla ortaklık göstermeye başlıyor ve eleştiri makamında kullanılan ünlü "hayattan kopukluk" formülünü, savunmak yoluyla benimsiyor. Sonuçta, "ruhun derin katmanlarını", "ruhun yitik kıtasını" neden "hayat" kapsamının dışında saydığı açıklama gerektiriyor.

"Hayat" sözcüğündeki tırnakları, alıntı amaçlı olmaktan çok, benim sözümden dışlansın diye kullandım. Bana göre aslında bu tırnakların için zaten boş. Doğrusu yazmak bile fazla geliyor, ama galiba gerekli: Bu bağlamda "hayat"tan söz etmek, haydi demagoji oluyor demeyeyim, komik oluyor. Hayat, canlı olmaktan ibaret anlamıyla bile, olabilecek en geniş çerçevedir. Ruhun en derin katmanlarından toplumunkilere kadar, sözcüğün tam anlamıyla hayattan kopukluktan söz edilebilir mi? Kuşkusuz, kaytarmacı bir eğretileme var.

Tek yol hapsolmak mı?

Her iki taraf için de "hayat", 'öteki'yle, toplumsallıkla başlıyor. şiirde gözünüz ya dışarıya (ötekine, topluma, politikaya) bakacaktır ya içeriye. "Şiir hayattan kopuk olmamalıdır"cılara göre, içeride hayat yok. Anlaşılan, bir kısım içericilere göre de yok. Yalnız, onlar, "zaten olmamalı" diyorlar. Lâle Müldür gibi.

Aslında Müldür'ün toplumsal–politik artalan çizerken söylediklerine baktıkça, hem böyle bir kaygının nedenini biraz anlayabiliyorum, hem de iyi ki bu ayrımı ve seçici yapıyor diye düşünüyorum: Keşke biraz daha bilinçle yapsa. Çünkü "kollektif bilinçaltına inmeyi" önemsemesi, vazgeçilir türden değil. Başta diğer taraf olmak üzere, genellikle bucak bucak kaçılan bir iş.

Aynı ölçüde de zor. Hayatın pek çok kaynağı orada yatıyor. Müldür'e göre "hayat", duyularla aklın kategorilerine giriyor. Şairler ise bu ikisinin arasındaki "'ruhun yitik kıtasına' hapsedilmişler, yani hayatla ilgileri koparılmıştır; iyi ki de öyle olmuştur." Hapsetme fiilini kullanması ilginç. Galiba hapseden, Müldür'ün kendisi. Yoksa, bir yerde bulunmanın tek yolu hapsolmak değil.

Hayatı önemsemek

Müldür, şiiri(ni) "hayattan" bucak bucak kaçırdığını anlatıyor. Ne var ki bunu anlatmaya, toplumsal–politik saptamalardan ("dışarıdan, hayattan") başlıyor.

Müldür düz dilde dışarıyı "hayattan" bucak bucak kaçırdığını anlatıyor. Ne var ki bunu anlatmaya, toplumsal–politik saptamalardan ("dışarıdan, hayattan") başlıyor.

Müldür düz dilde dışarıyı ("hayatı") önemsemeye devam edecek mi diye merak ediyorum. Ederse, tarihsel "şizofreni" denen tablolara hatırı sayılır katkılarda bulunacak gibi. Bu yanda şimdilik böyle.

Öte yanda, "T.C. Kültürü"ne (olumlayarak kullanan: Lâle Müldür) yurdışında parlak temsilciler arayan makro iktidarı anımsatmak isterim. Haksızlık mı ediyorum? Belki. En azından, hedefin "Türk kültürü"nü aşıp "Orient"te ordaklandını unutmuş oluyorum. Ama, yanlışbilgi bildirmek konusunda bir yakışırlık olduğu açık.

Yakışırlığa Müldür'den başka örnekler de çıkabilir.

GÖSTERİ / YAYIN / MÜZİK... Tel: (0212) 244 30 67– 249 99 29 Fax: (0212) 249 99 29

HER DEM "KİTAP FUARI" HİZMETİ
KOMSU KİTAP DÜNYASI
KİTABEVİMİZDE KİTAPLARI % 20 İNDİRİMLE SATIN ALABİLİRSİNİZ.
- SÖZLÜKLER
- EDEBİYAT YAPITLARI
- MESLEKİ KİTAPLAR
- ÇOCUK KİTAPLARI
- YARDIMCI DERS KİTAPLARI
- SINAVLARA HAZIRLIK
-BİLGİSAYAR KİTAPLARI
- YABANCI DİL KİTAPLARI
- KOLEJ HAZIRLIK KİTAPLARI
- SANAT KİTAPLARI
- ANSİKLOPEDİLER
- Devamını bizden öğrenebilirsiniz...
İstiklal Cad. Emek Pasajı 120/ 3-4
Tel: 244 54 49 Beyoğlu

ULUSAL VE ULUSLARARASI HUKUK SORUNU OLARAK
jenosid
Bu çalışmada "özel savaş" anlayışının eski kökleri de sergileniyor. Dünü okurken, adeta bugünü yaşar gibi oluyorsunuz.
VAHAKN N. DADRIAN
BELGE ULUSLARARASI YAYINCILIK
Divanyolu Cad. Işık Sk. Ali Faik Han
Kat : 3 Daire: 5 Sultanahmet - İst.
Tel: (0212) 638 34 58 Fax: (0212) 516 81 98

SİBEL ÖZBUDUN
8 Mart'tan 8 Mart'a mı?

Tel:(0212) 245 78 04

Kahkahasız Bebelerim
RAHİME HENDEN'in şiirleri çıktı
İsteme adresi:
Ceylan Matbaası
Akbıyık Sok: 35/1
Sultanahmet / İstanbul
Tel: 0212 517 00 81
0212 517 00 82

arnika
DOĞA VE YÜRÜYÜŞ SEVENLER!
2 Nisan Pazar
Anastasyus Surları
9 Nisan Pazar
Ballıkayalar
Mis sok. No: 6/5 Beyoğlu
Tel/Fax: 0212 245 15 93
0212 245 29 76

intermezzo
(Meyhane Yaşam)
● 30 çeşit soğuk meze, balık ve ızgara çeşitleriyle...
● Salı günleri Anadolu ezgileriyle ZAFER YURTSEVEN
● Cuma ve cumartesi klasik Türk müziği ve çağdaş halk türküleriyle LATİFE GEÇKİN
İstiklal Cad. Asmalı Mescit Sok. No: 17 Tünel /İstanbul
Tel: 293 28 68

BULUNMAZ KÜLTÜR MERKEZİ

Pazartesi Söyleşileri
Tamer Dursun
Ruhan Mavruk
Yılmaz Yeşildağ
Şiirin Renklerinde Bir Gezinti
3 Nisan 1995
Saat: 19.00
Hüseyin Hilmi Bulunmaz yönetiminde TİYATRO KURSU başlamıştır.
AZNAVUR PASAJI 212/8 GALATASARAY- İST. TEL : (0212) 513 74 31

HAMLET KİTABEVİ

• KİTAP • KASET • CD • AKSESUAR
"Türkiye'nin 24 saat açık tek kitabevi"
Sıraselviler cad. No:15 Taksim - İSTANBUL Tel/Fax: 244 26 01
"Bu dünyanın her hali bana ne kadar bitmiş, bozulmuş, ne kadar tatsız, boş geliyor. Yazık ona yazık!" Hamlet

Sorgun'da 37 maden işçisi yine 'kaza' sonucu öldü

Cinayetin adı yine kazaydı

▼ **Bakanlık tarafından "can güvenliği olmadığı" gerekçesiyle kapatılan maden ocağı, mahkeme tarafından açılıp çalıştırıldı. Patlamadan sonra gerekli teçhizat olmadığı için madene girilemedi. Kurtarma ekipleri geç geldi; bacalar kapatıldı; ancak 37 işçinin ölümü yine de "kaza" sonucu oldu.**

Hatice CAN

Ankara– Hep aynı hikaye, bütün kazalar sanki fotokopi makinesinden çıkmışçasına; meydana gelişi, göçük altında kalanların yakınlarının tepkileri, polis ya da jandarmanın tutumu, işverenin temize çıkışı, etkili ve yetkili kişilerin "olayı yerinde inceleyişi"... Kısaca herşey aynı.

Olay bu kez 26 Mart günü saat 14.45'te Sorgun'da Madsan Kömür Ocağı'nda yaşandı. Bir filmin cinayet sahnesiyle başlaması gibi bir başlangıçtır bu. Seyirci, faciayla birlikte filmi izlemeye başlar. Öncesinde, Çalışma Bakanlığı müfettişleri birçok kez ocakta inceleme yaparak buranın eksiklerini saptarlar, hatta işverenin ocağın eksiklerini gidermemesi nedeniyle kapatılması yönünde rapor verirler. İşveren de boş durmaz. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne itiraz eder. Mahkeme yöredeki iki ocakta çalışan üç mühendisi bilirkişi olarak atar. "Şıracının şahidi bozacı" misali bilirkişi de, "ocakta havalandırmanın yeterli olduğu, ocağın sağlıklı çalıştığı" yolunda bir rapor verir. Mahkeme bu rapora dayanarak kapatma kararını bozar.

"Kaza"nın evveliyatı bu kadarla bitmez, işçilerin sendikasızlaştırılması, her türlü koruyucu önlem ve sosyal haklardan mahrum edilmesi için elden gelen de yapılmıştır. 1992 yılında 230 işçinin çalıştığı Madsan'da örgütlenen Türkiye Maden–İş Sendikası, işverenle, Yüksek Hakem Kurulu'nun belirlediği koşullarda bir sözleşme bağıtlar. İşveren buna da dayanamaz, 78 işçiyi işten atar. İşçilerin 21 gün süren direnişi dışarıdan yeni işçiler getirilerek kırılır. Bütün işçiler sendikadan istifa ettirilerek işbaşı yaptırılır. Toplusözleşme de böylece rafa kaldırılmış olur. Sendikanın işyerinde sağlıksız koşullar dolayısıyla bakanlıktan teftiş istemesi de, "Siz burayı kapattırarak, işçileri ekmeğinden etmek istiyorsunuz" diye eleştirilir.

Son iki ayda 5 alarmın verildiği ocakta yine hiçbir önlem alınmaz. Havalandırma yetersizdir, ocak girişindeki eğimin, daha az olması gerektiği halde 20 dereceden fazladır. Sonunda beklenen olur. Grizu ve göçük. Metan yanması, kömür tozu yanmasına dönüşür.

Bundan sonra ne olur?

İşçiler, 900 metre derinlikte göçük altında kalan arkadaşlarına ulaşmak için gerekli giysi ve maskeleri bulamadıklarından bacaların ağzında kalakalırlar. İşçiler ve ocaktakilerin yakınları baca ağızlarında bekleşirken ilk polis gelir, ilk yaptığı iş de "gazeteciler dahil" orada bulunan herkesi uzaklaştırmaya kalkışmak olur. Yardım ekipleriyle, iki buçuk saatlik yoldan 12 saatte gelebilirler. Bu arada ocakta yangın iyice yayılmış, içeriye girilemez hale gelmiştir. Bu yüzden iki baca kapatılır ve 37 insan ölüme mahkum edilir.

Aradan birkaç gün geçtikten sonra işçilerin 36'sının cesedi çıkarılır, biri toprak altında çürümeye terkedilir, zaten çıkarılsa da bir şey farketmeyecektir, çünkü cesetler yanmış oldukları için, her çıkarılan insan bir diğeridir de, kimin yakını olduğunu saptamaya olanak kalmamıştır.

Bundan sonra ne olur? Bundan sonra, "ölenlere rahmet" dilenir. Yakınları maddi manevi tazminat davası açarlar, basında "kaza"nın nedeni tartışılır, grizu muydu, metan gazı yanması mı, yasalar, yönetmelikler hatırlanır, istatistikler yayımlanır, soruşturmalar açılır, ocak belki bir süreliğine kapatılır.

T. Maden–İş Sendikası Sorgun Şube Başkanı Kamuran Arslan:

'Malvarlığını koruma ve kollama görevi'

Uzmanların açıklamalarına göre, gaz patlamadan toz patlaması olamaz, yani patlayan grizudur. Beklemediğimiz bir olay değildi. Grizu patlamasa, göçük olurdu. Aradaki fark ise cesetlerin tanınabilmesi olacaktı. Bize göre bu bir kaza değil, katliamdır.

Bu olayda devletin bürokratları patronların yanında yer aldılar. Kaymakamı, valisi işverenin sözcülüğünü yapıyor. Polis kurtarma çalışmalarına yardımcı olacağım derken, patronun malvarlığını koruma ve kurtarma rolünü üstleniyor.

Defalarca gelen bakanlık müfettişlerinin uyarılarına rağmen, işveren yeterli havalandırmanın sağlanabilmesi için açması gereken ikinci kuyuyu yaptırmadı. Bunun üzerine bakanlık kapatma kararı verdi. İşveren, Asliye Hukuk Mahkemesi'ne itiraz ederek, kapatma kararını kaldırttı. Örgütlenme çabalarımız fiilen boşa çıkarıldı. İmzaladığımız toplusözleşme hukuken var görünüyor, fiilen uygulanmıyor. İşçiler standart olarak hafta tatiline çıkamıyor, 10 günde, 15 günde bir haftalık izin kullanıyorlar.

Bundan sonra olacak şeyler de az çok bellidir. Maden açık kalır, havalandırma, temizlik yapılır. Biz üyemiz olup olmadıklarına bakmaksızın, ölen işçilerin yakınlarının maddi ve manevi tazminat davalarına bakarız.

Yine aynı şey oldu. Cinayete yine kaza dediler. Yetkililer aynı şeyleri söyledi. Herşey yalandı, ölüler dışında..

METO' BİYOGRAFİ' LER

Met - Üst

yılmaz güney'in duvar filmi'nin belgeseli ya da SANATÇI'NIN; DOĞULU, DOĞU RUHLU OLARAK, PORTRESİ!.

yılmaz güney'i, bu belgeseli seyredene dek, hep ürettiği sanat içindeki konumuyla, senaryocu, oyuncu, yönetmen halleriyle tanımıştım!. ve fakat bu belgesel ile sanat üretirkenki halet–i ruhiyesine de ilk kez tanık oluyordum!. üstelik herşeyin aleyhine geliştiği bir amansız vakitte!. doğrusu ilk seyrettiğimde tarifi imkansız kederler hissettim!. tüylerim diken diken oldu!. onunla beraber doğulu, doğu ruhlu bir sanatçı olma'nın o pıtrak, o kezzap, o bıçak sırtı yanlarını buram dram yaşadım!. türlü ders notları aldım!. ve sizinle paylaşmak isterim!.

doğrusu coğrafya ve hayatüstü bir dumur durum hâlidir bu!. adınız; yılmaz güney, vincent van gogh, jean genet, pier paolo pasolini, frida kahlo vb. de olabilir!. ve fakat bu birbirine yakın yazgılarla, üsluplarla bezenmiş bir sanat üretim biçimi ve sanatçı profili'dir!. üç aşşağı, beş yukarı birbirinin tıpkısı iki ucu oklu değnek dumur durumlar!.

evvela duvar filmi'nin çekildiği zamanı ve koşulları hatırlayalım!. 12 eylül olmuştur!. güney, bu ülke'den kaçmıştır!. cannes'da, costa gavras ile birlikte (yol filmiyle) altın palmiye ödülü'nü paylaşmıştır!. aynı zamanda vatandaşlıktan çıkarılmış, hastalığı ilerlemiş ve belki de işin en tuzu biberi, biricik sevgili halkı, ilkel çağların yenilmez savaşçısı kimmar(ya)marisli Conan Evren'in kefil olduğu anayasa'ya, ezici bir çoğunlukla "YES!." demiştir!.

ve fakat tüm bu imkan ve şerait içinde dahi yılmaz güney, umudunu bir nebze bile olsa yitirmemiş gibidir!. yepyeni bir filme, DUVAR'a, başlayacaktır!.

paris'in göbeğinde eski bir kilise bir adet bu ülke hapishanesi'ne benzetilir!. oyuncuların büyük bir çoğunluğu (mecburen–mecburiyetten) bir iki profesyonel dışında, sanırsam paris'te yaşayan kürtlerden, kürt çocuklarından ve fransızlardan oluşturulur!. teknik ekip ve diğer set sakinlerinin de bir bölümü fransızdır!. sette onun ruh hali'ne tercüman olacak, ona destek çıkacak, onu anlatacak kişiler, fatoş güney ve tuncel kurtiz dışında pek yok gibidir sanki!.

(bana sorarsanız, ki mutlaka sorarsınız, hem DUVAR filmi, hem de duvar filmi'nin çekim sürecini anlatan belgesel, yılmaz güney'in son iki en başyapıtları'ndandır!. hem bu ülke'nin ruhunu, dokusunu, ciğerini başka bir memlekette sahici ve samimi bir şekilde oluşturması açısından, hem de doğulu, doğu ruhlu bir sanatçının sanat üretirkenki halini dımdızlak, çırılçıplak vermesi açısından özenle değerlendirilmesi gereken serüvenlerdir!.)

gelelim filmin çekim macerası içinde belki de yılmaz güney'i batılılar nezdinde "doğulu bir derviş" mertebesi'nden "sıradan adanalı bir kürt"e indirgeyen talihsiz olaylar demetine!.

güney, önceden saydığımız koşullar nedeni olsa gerek, çok sinirlidir!. aksayan herşeye karşı şiddetli tepki gösterir!. çekim başlamışken yanlışlıkla arkadan, geçen bir set sakini'ne tekme–tokat girişir!. zor ayırırlar!. o'na hışımla "–provokatör!." diye hakaret eder!. rolünü yapmayan bir çocuğu tabancayla tehdit eder, yanağına bir iki okkalı tokat aşkeder!. çiçekler gibi anlaşamadığı bir fransız set sakini'ne "–sen ne diyorsun be!. benim burda götümden ter akıyor gibi veciz–leziz patlar!. ve daha bir sürü güney'in dervişlik imajı'nı sarsacak haybin dokuz yüz doksan dokuz kunduzluk, talihsiz sahneler olur!. ve fakat işin ilginç yanı güney, imajını sarsacağını bile bile, belgesel çekimi'ne hiç de müdahale etmez!. ve bence batılılar nezdinde güney'in ipini duvar filmi değil de, bu duvar filmi belgeseli biraz çekmiştir galiba!.

şimdi bu belgeseli eksen alarak ve genel olarak doğulu, doğu ruhlu bir sanatçı olmanın temel dinamiklerini sıralayalım!.

a= doğulu, doğu ruhlu bir sanatçı için sanat üretimi hâli–biçimi, çoğu zaman cinnet–cennet arası gidip gelen bir hengame çizgide olabilir!. (ressam vincent van gogh diyorum, tek kişilik bir sanatla değil de, ekip işi bir sanatla, mesela, sinemayla ırgalansaydı, kesilen kulak sayısı kaygı verici bir düzeye ulaşmaz mıydı!.)

b= doğulu, doğu ruhlu bir sanatçı, an gelir bir yerde ürettiği sanatla kendisini ve ideallerini bile yalanlayabilir!. (çocuklar öldürülmesin, şeker de yiyebilsinler telaşıyla film çeken yılmaz güney, film çekimi süresince o çocukları biraz fena hırpalar!. doğulu, doğu ruhlu bir sanatçı, doğası gereği (crying game akrep–kurbağa hesabı!.) evvela kendi hayatını katledebilir!. ressam vincent van gogh odası ve tımarhane avlusu resim olarak birer sanat şaheseri olmakla beraber, hayat olarak birer hayat naheseri(!) değil midir!.

c= doğulu, doğu ruhlu bir sanatçı çoğu zaman pim'i çekilmiş el bombası gibi olabilir!. sadece kendisi değil, ona dokunan, onu seven insanları ve kurumları da havaya uçurabilir!. (doğulu, doğu ruhlu bir sanatçı için sanat, para ve şöhrete ulaşmak için kullanılan bir merdiven olmayabilir!. bir olma, bir yaşama, bir çıldırma biçimi olabilir!. ürettikleri sanatın hayata, anında müdahale etmesini ve merhem olmasını isteyebilirler!. bkz: jean genet vb!.)

d= doğulu, doğu ruhlu sanatçılar, varolan evrensel ve embesil sanat kriterleri içinde değerlendirilenemeyebilirler!. onlar sanatı olduğu gibi hayatı da sonuna ve en ucuna kadar deneyebilirler!. velhasıl onlar sanatçılık kisvelerinin yanında aynı zamanda katil, sapık, eşcinsel, vatan haini, dinsiz, anarşist, piç, hayvanoğlu hayvan, bölücü çete mensubu, orospu, domuz, vb. gibi, hayatı denemiş, göze almamış sıradan insanların gözünde, her türlü iltifata(!) mazhar osman olabilirler!.

daha çok şeyler söylenebilinir!. velhasıl doğulu, doğu ruhlu sanatçı olmanın bedeli; "acı" ve ödülü de; "bile bile verem olmak" ve de "güzel ölmek" olabilir!.

tercih meselesi'dir!.

bakakalmak da mümkündür giden geminin ardından!. atamamak da olasıdır kendinizi denize!. ve serde erkeklig de var olmayabilir!. ve pek tabii ki ağlamak da hakkınız olabilir!.

oz büyücüsü'nü bulmak ve düşlerimizi gerçekleştirmek için sarı yolu takip edelim!

Bumerang ve güneye son sefer

Kenan KALYON

Irak Kürdistanı'na son sefer öncekilerin biraz gösterişli ve tuzluya kaçan bir tekrarı değildir. Farklılık yalnızca harekete geçirilen askeri güçlerin sayısal büyüklüğünden, işgal edilen alanın genişliğinden ve kalış süresinin "ucu açık" bırakılmasından ibaret görülemez. Bunların yanı sıra denk geldiği konjonktür, güttüğü stratejik ve taktik amaçlar ve üreteceği muhtemel sonuçlar, son Güney seferini tamamen farklı bir bağlamda ele almayı gerektirmektedir.

Hepsi bu kadar da değil. Harekatın amaçları ve ulaşılmak istenen sonuçlar üzerine bir tartışma, askeri ve sivil yetkililer, burjuva basınının köşe yazarları ve dış politika uzmanları arasında sürüp gitmektedir. Başlangıçta ilan edilen hedeflerle Güney'e sürülen güçlerin büyüklüğü ve askeri harekatın maliyeti arasındaki çelişkiye dikkat çekilmektedir. Kürt sorununun şahinlerinden olan Ecevit dahil, işgale desteğini dile getiren herkes yanılmamak ve sonradan zor durumda kalmamak için "ama"larını, "ancak"larını ve şerhlerini de sıralamayı ihmal etmemektedir. Medya desteğine kilit bir rol biçen Amerikanvari bir harekat olmasına karşın, özellikle muhtemel sonuçlar konusunda herkesin içine kurt düşmüş durumdadır. Son zamanlarda Ankara ve Washington'dan yeterince "tüyo" alamayan Cengiz Çandar, nasıl bir tavır alamayacağını bilemeyenler arasındadır. Sabah'ta "Türkiye Büyümezse Küçülür" başlıklı yazısında, hem Türkiye'nin Amerika'nın kırmızı ışığının ötesine geçemeyeceğini vurgulamakta, hem de işgali ancak koşullu olarak, yani Özal politikalarına dönüş anlamına gelmesi halinde destekleyeceğini duyurmaktadır.

Hedef tek değildir

Bütün bu belirsizlik, sadece asıl karar odaklarının saklı tuttukları hedeflerinin bütününü matruşka gibi kademe kademe açık etmelerinden kaynaklanmıyor. Türkiye çok değişkenli bir çelişkiler yumağına, çeşitli güçlerin hesaplarının bazı noktalarda kesişirken, bazı noktalarda ayrıştığı, yerel ya da uluslararası güçlerin birbirini sınırladığı bir alana boylu boyunca dalmıştır. Yüksek belirsizlik katsayısı işin mahiyetinde vardır ve belirli bir olasılık payı ile hareket etmeden bunu karşılama ve boşa düşmekten kurtulma olanağı yoktur.

Evet, PKK'ye darbe indirmek, hazırlıklarını boşa çıkarmak yegane amaç değildir. Ama bu diğer hedeflerin arasında gereğinden fazla hafife alınmamalıdır. Devlet PKK'nin Güney'de odaklanan askeri ve siyasi hazırlıklarından haberdardır ve bunları oldukça ne kadar Güney'deki federe devleti yıpratarak Türkiye'ye daha rahat müdahale olanağı sağlamışsa da, iç çatışmalar Güney'deki güç dengelerini Türkiye'nin istemediği bir yönde değiştirmiştir. Son işgalle Türkiye, Güney'in iç dengelerine ve çelişkilerine dolaysızca müdahale etmekte ve zımnen PKK'nin Güney'de de yerlileştiğini kabul etmektedir.

Askeri ve siyasal açıdan PKK'nin bazı hazırlıklarının boşa çıkarıldığı doğrudur. Ama PKK'ye ciddi bir darbe indirildiği doğru değildir. İkisi farklı şeylerdir. PKK bu kez, bir önceki operasyonda olduğu gibi kendi içinde çok ciddi tartışma ve hesaplaşmalara yol açan "alan savunması" taktiğini uygulamamıştır. Bunun yerine hareketli bir yıpratma ve kemirme taktiği uygulayacağı kesinlik kazanmış gibidir. Dolayısıyla askeri açıdan tarafların lehine veya aleyhine yazılacak net bir sonuçtan söz edilemez henüz.

Önemli olmakla birlikte PKK'yi darbelemek son Güney seferinin yegane hedefi değilse başka hangi amaçlardan söz edilebilir?

Sanıldığının aksine Türkiye Kürt sorununda "kendi çözümüne" yönelmeyi yalnızca PKK üzerinde bir zafere bağlamış ve bunun sonrasına ertelemiş değildir. Buna çok önemli bir ayak sürme etkeni daha eklenmelidir. Güney'deki belirsizliğin ve ucu açıklığın sona erdirilmesi. Bu olmadıkça "kendi çözümleri"nde durmanın ve dikiş tutturmanın imkansız olduğunu görmektedir. Bu aslında kimilerinin farkına varmadığı Güney'le Kuzey arasındaki "kader birliği"nin ve Kürt sorununun bölgesel boyutunun Türkiye tarafından dolaylı ve örtülü yoldan itirafıdır.

İşte son sefer Türkiye'nin Güney'deki belirsizliği sona erdirme hamlesi ve dayatmasıdır. Bensiz ve bana rağmen herhangi bir çözüm olmaz demeye getirmekte ve önümüzdeki sürece eli güçlenmiş olarak girmek istemektedir. Türkiye'nin tezi bellidir: Kürt sorununun her ülkenin iç sorunu olarak hapsedilmesi, bir ülkedeki çözümün diğeri için emsal olmaması ve Güney'deki çözümün de mümkün olduğunca en alt sınırda kalması. Yani Irak'ın bütünlüğü içinde, gerekiyorsa Saddam'la pazarlığa oturarak, 1974 anlaşmasının yeniden yürürlüğe konması. Oysa 1974 anlaşması Musul ve Kerkük'ün statüsü, petrol gelirleri ve özerkliğin derecesi gibi ihtilaflar bizzat savaşın sebebiydi.

Kürt sorununda kendi düğümlerini kendi eliyle atan militarist kafa, statükonun olduğu gibi korunmasına ve Kürt sorununun en alt sınırda çözüme kavuşturulmasına dayanan kendi tezi gerçekleşmiyorsa bile, çeşitli gelişmeleri karşılayacak bir konum yakalamaya, Türkmenler'i kapsayacak şekilde garantör ülkelerden biri olmayı amaçlamaktadır. Şimdilik bir Musul–Kerkük hayali ve Özal politikalarına geri dönüş sözkonusu değildir. Yeni Osmanlıcılar'ın fitnelemelerine rağmen, hem Kürt sorununun bütününü sırtlamaktan çekinildiği, hem Körfez savaşından bu yana köprülerin altından çok sular aktığı, hem de bu diğer ülkeler bir yana, Arap alemini ve İran'ı karşıya almayı gerektirdiği için bu bakımdan "gerçekçi" davranıldığı söylenebilir.

Neresinden bakılırsa bakılsın son işgal Irak krizinde ve Kürt sorununda yeni bir aşamanın fiilen başlaması anlamına gelmektedir. Gümrük Birliği adımından sonra Türkiye yeniden ABD'ye doğru yatmış görünümü veriyor. Ya da kendi çıkarları peşinde koşarken, Avrupa ve ABD arasındaki çelişkilere oynuyor da denebilir. Ancak işgale ABD desteği gereğinden fazla abartılmamalı ve tam bir mutabakata dayanan gizli bir ABD–Türkiye planı uygulanıyormuş gibi düşünülmemelidir. ABD Irak krizini dondurmaktan vazgeçmiştir. Dondurma ve pres politikası üzerinde ısrar ederse inisiyatifi kaçıracağını görmektedir. Bu, kartları yeniden dağıtacak bir hareketlenmeyi bir noktadan başlatmak veya buna razı olmak demektir. ABD'nin işgale koşullu onayı ve desteği, bundan, PKK'nin gereğinden fazla güç kazanmasını kendi çıkarlarına uygun görmemesinden, Çekiç Güç konusunda Türkiye'ye muhtaçlığından ve aynı zamanda Türkiye'nin militarist rejimini yemleyip işin içine tam boy çekme politikasından kaynaklanmaktadır. Bundan sonrasında yollar ve hesaplar kesişmemektedir.

Son sefer Türkiye'nin Güney'deki belirsizliği sona erdirme hamlesidir. Bensiz ve bana rağmen herhangi bir çözüm olmaz demekte ve önümüzdeki sürece eli güçlenmiş olarak girmek istemektedir. Türkiye'nin tezi bellidir: Kürt sorununun her ülkenin iç sorunu olarak hapsedilmesi, bir ülkedeki çözümün diğeri için emsal olmamasıdır. Yani gerekiyorsa Saddam'la pazarlığa oturarak, 1974 anlaşmasının yeniden yürürlüğe konmasıdır. Oysa 1974 anlaşması bizzat savaşın sebebiydi.

Artık çok geç

Aşağı tükürsen sakal yukarı tükürsen bıyık... Militarizmin ve şovenizmin batağında debelenen Türk egemen güçlerinin sürüklendiği gidişatı en iyi bu sözler anlatıyor. Uluslararası çerçeveye taşmış ve bölgesel karakterini adamakıllı vurgulamış Kürt sorununu eski statükoların içine aynen sıkıştırmak mı istiyorsunuz? Artık çok geç. Bu amaçla yapacağınız eylemler tam tersi yönde sonuçlar üretecek ve "tarihin ironileri" size kıs kıs gülerek muziplik yapmaya devam edecektir. Türkiye ayrıştırmak ve yalıtmak istediği Kürt sorununu kendi eliyle birleştirmekte ve genelleştirmektedir.

"Tampon bölge" ile işin içinden sıyrılmaya gelince, doğrusu bu tartışmayı ve tezleri izlemek militarist aygıtın sözcülerinin kıvranışları ve zeka düzeyleri hakkında iyi bir fikir edinme vesilesi olabilir. Çünkü Kürt coğrafyası içinde herhangi bir tampon bölge yalnızca güçlerinizi dağıttığınız alanı genişletir. Çünkü sorununuz coğrafi koşullarsa, dağlık alanın daha güneyde bir yerinde tampon bölge kurmanın ve sınır iteklemenin pratik herhangi bir yararı yoktur. Çünkü eğer tampon bölgeyi dağların ötesinde düzlük alanda kuracaksanız, bu, Güney'i yarı yarıya kendi içinize almanızdır neredeyse.

Egemen sınıfın her yanı çıkışsızlıkla kaplı kör politikalarına ve bunun son adımı olan işgale karşı "demokratik–siyasal çözüm"ün aciliyeti bir kere daha kendisini dayatıyor.

Sefer olur zafer olmaz

Serdar ÇAKMAK

Her ne kadar Harbiye Nazırı Mehmet Bey, öldürülen PKK'lı sayısını işkembe–i kübradan atarak 200 diye verse de kendini Osmanlı Hürrem Sultanı sanan Tansu'nun bir gaf sonucu Irak Kürdistanı seferini Plevne'ye benzetmesi pek de yanlış değildir. Zira komprador refleksleri ona, tarihten bu yana Kürdistan'a sefer olunup zafer olunamayacağını hatırlatmaktadır. Bölgeden gelen haberler her ne şekilde filtre edilirse edilsin –"PKK iki gün önce kampları boşalttı" veya "PKK'nın operasyondan haberi vardı" denli gayrıresmi demeçler– askeri açıdan TSK'nın operasyonunun sadece ve sadece PKK'yı hedeflemediğini göstermektedir. Öyleyse akla gelen en rasyonel soru şudur: "35 bin askerle 50–90 trilyona patlayan böylesi bir operasyon neden yapılmaktadır?"

Bunun birden fazla nedeni vardır.

ABD, Körfez savaşı sonrası bölgede gündeme gelen siyasi belirsizlik ortamını katiyen içine sindirmiş değildir. Son zamanlarda Barzani ve Talabani gibi savaş ağalarının kendi aralarındaki dalaşı ABD'yi son derece kaygılandırmıştır. Ortadoğu petrolleri üzerindeki "kayıtsız şartsız" hakimiyetini hiçbir zaman pazarlık konusu yapmayacak olan ABD'nin, dün Saddam'ı Kuveyt'i işgalinden ötürü cezalandırdığı gibi, şimdi Erbil'i ele geçirdikten sonra Musul ve Kerkük'e gözünü diken Celal Talabani'ye göz yumması mümkün değildir.

Ancak ABD işi bizzat kendisi temizlemeye de hazır değildir. Zira ABD ne soğuk savaşın hemen sonrası sahip olduğu prestije, desteğe, ne de objektif güce sahiptir. Bu durum emperyalist olmanın da kendine has zorluklarıyla ilintilidir. Burnunu hindi gibi her yere sokup güçlerini dağıtması risk doludur. Ayrıca beraberinde getireceği hezimetler de cabası. Dışta Somali, içte Los Angeles hezimetleri hafızalarda çok tazedir. Şimdi Meksika'da tutuşan kıvılcımın, önlenmediği takdirde ABD'deki "Latin muhacirler" diyarı olan doğu yakasını bir uçtan bir uca saracağı gün gibi ortadadır. Böylesi bir süreçte ABD'nin bizzat kendisinin gelip Irak Kürdistanı'na müdahale etmesi tam anlamıyla çılgınlık olacaktır. İş bu yüzden Ankara'nın omuzlarına yıkılmıştır. Ancak Ankara'ya verilen "ev ödevi" sadece basit bir müdahale ile sınırlı değildir. Başta Almanya olmak üzere, Fransa'nın Türkiye ve Kürtler'in yaşadığı bölge üzerindeki manevralarına çomak sokmayı da öngörmektedir.

Özünü "Kürt sorunu"nun emperyalistçe çözümünde barındıran, Türkiye'nin önüne atılmış bu "ev ödevi" şimdiden TC politikacılarının bir bölümünü korkutmaktadır. "Körfez savaşı ertesinde" diyor Bülent Ecevit, "öngörülen senaryo Amerikan mandasında Kürdistan devleti kurulmasıydı. Ancak Kuzey Irak'taki Kürt aşiretleriyle bunun yapılamayacağı anlaşıldı. Benim kaygım ABD'nin bu görevi Türkiye'ye yüklemek isteyebileceğidir. Nitekim Silahlı Kuvvetler'in geniş çaplı askeri harekatına Washington sessiz kalmaktadır. Türkiye bölgedeki otoriteyi sağladıktan sonra, federasyon beklentisi yeniden gündeme gelebilir." (Derya Sazak–Milliyet, 26 Mart 1995)

Öte yandan Cumhurbaşkanı'nın "bir seneye yakın orada kalırız" sözleri çok açık bir şekilde Avrupa Birliği'ne ve bölgedeki diğer devletlere yöneltilmiş tehditten başka bir şey değildir. Bunun da ötesinde Türkiye'nin geleceğinin Avrupa ile değil, ABD ile olacağının ilanıdır. "Kürt sorunu" çözülecekse, "demokratikleşme" olacaksa, "şeriat tehlikesi" bertaraf edilecekse bütün bunlar Avrupa'nın kulak çekmesiyle değil, ABD'nin dayatması ile olacaktır. Mesajın özü budur.

Türkiye 80'lerin sonundan bu yana ikinci lige çıkmak için zaten can atmaktadır. Zira, TC matbuatının ihtilafçı yazarlarının "Jandarmalık düşünülüyorsa, bu önce Ankara için geçerli olacaktır" (Hadi Uluengin– Hürriyet 18 Şubat 1992) ve "Kafkaslar'dan Orta Asya'ya uzanan geniş bir coğrafyaya dağılmış Türk Cumhuriyetleri üzerinde küçümsenmeyecek bir nüfuza sahip, kendine güvenen bir Türkiye, ABD ile ilişkilerinde de eski hassasiyetinden sıyrılmış, daha gerçekçi bir tavrı benimsemiş olacak. ABD'nin gözünde ise, Türkiye, Orta Asya, Balkanlar ve Ortadoğu'nun kesişme noktasındaki en önemli merkez olacak..." (Sedat Ergin–Hürriyet 9 Ocak 1995) şeklindeki meserret taşkınlığı boşuna değildir. Dolayısıyla, Filistin ulusunun kanları üzerine inşa edilmiş olan İsrail devletinin tüm yanlarıyla Türkiye tarafından örnek alınması katiyen laf–ı güzaf değildir. ABD açısından Türkiye kendi "Filistin" (Kürt) sorununu halledip, "eski hassasiyetinden sıyrılmış" İsrail olmaya namzettir.

Ancak sözkonusu heves, TC açısından "Dimyat'a giderken evdeki bulgurdan olma" tehlikesini de beraberinde getirmektedir. Zira, Pentagon'da kontrgerilla eğitimlerinde okutulan Mao'nun askeri yazılarının bir yerinde "düşman bildiği gibi, siz bildiğiniz gibi savaşın" ve "iç hatları dış hatlara çevirin" öğretisi köylü savaşının olmazsa olmaz kuralıdır. Herhalde Pentagon eğilimli Torumtay Paşa'nın "uzun süre kalmak büyük bir macera olur" kaygısı buradan kaynaklanıyor olsa gerek. Yoksa devrimci güçlerin silahlı mücadelelerini "diplomasi" ye endekslemesinden mi?

ABD, Körfez savaşı sonrası bölgede gündeme gelen siyasi belirsizlik ortamını katiyen içine sindirmiş değildir. Son zamanlarda Barzani ve Talabani gibi savaş ağalarının kendi aralarındaki dalaşı ABD'yi son derece kaygılandırmıştır.

Allem Kallem

Ender ÖZKAHRAMAN

Gölge etmesek mi acaba...

Ahmet URAL

Gençler, sosyalist düşünceye özellikle de örgütlere eskisi gibi ilgi göstermiyorlar.

Bu sorun gündeme geldiğinde hemen herkesin bildiği bir dizi yanıt ileri sürülüyor. Türk solunun "modern hayatın" gerisinde kalmasından, "sosyalist sistemin" çökmesine; devletin yarattığı korkudan, liberalizmin ve bireyciliğin gençler üzerindeki etkisine varıncaya kadar birçok neden üzerinde duruluyor. Verilmiş yanıtlar genellikle yanlış değil, ama eksik ve sorunun çözümünde yol almaya yetmediği de açık. Hatta denilebilir ki, psikolojinin kullandığı anlamda bir tür transferasyon. Yani kendi sorunlarımızı karşımızdakine yansıtıp onun sorunları olarak kabul etmeye başlama yanılgısını taşıyor.

Gençlerle konuşulduğunda ise işin rengi birden değişiveriyor. Sosyalist oldukları halde hiçbir grupla ilişki kurmamakta ısrar eden anlamlı bir gençlik kitlesini, bir ölçüde temsil edebileceğini kabul ettiğimiz türden gençlerin yaklaşımlarında sorun oldukça farklı dile getiriliyor. Bu, dile, seçilen sözcüklere, davranış kalıplarına kadar varan bir farklılık. Bu nedenle bizler gibi farklı bir dile ait olanların bu dili tercüme etmesi zorunlu.

Eğer siyaset tanımımız iddia ettiğimiz gibi biraz değiştiyse, sosyalist olmak artık bizler için bir misyonerlik ve kurtarıcılık değil de, kendini ifade ve varoluş tarzı ise, soru daha bireysel, daha şahsi olmak durumunda. Transferasyon eğiliminin yerine empatiyi, yani gerçekten kendimizi karşımızdaki gencin yerine koyma çabasını öne almamız gerekir. Bunun anahtarı da kendi anılarımızda kendi gençliğimizde saklı.

"Sosyalist olduğunuz günü ve nedenlerini anımsıyor musunuz?"

Ebeveynlerimizde bulamadığımız, eksikliğini hissettiğimiz, anlayışlı, duygularımıza katılan birilerini bulabilir miydik acaba? Bizi onaylayacak, bizim de onaylayabileceğimiz korkmadan sırtımızı dönebileceğimiz bir çevre... Yalan söylemeyen, çalmayan, kötülük etmeyen, içi temiz insanların egemen olduğu bir hayat varolabilir miydi? Korunmasızdık çünkü. Korunmayı yeni yeni öğrenmeye başlamıştık ve bu acı veren bir şeydi. Korunmaya gerek olmadan yaşanamaz mıydı?

Duygularımızı benliğimizden kabardığı gibi yaşamamıza izin vermediler. Hep birilerinin istediği gibi olduk. Saygı duymadılar, ama saygıyı öğrettiler, biz isteyince değil onlar isteyince sevdiler, ama onları her zaman sevmemizi istediler. Ciddiye almadılar, ama onları hep ciddiye almamızı arzu ettiler. Yalan söylediler, ama dürüst olmamızı istediler. Bizse adını koyamasak da bunları hep hissettik ama susup, unutmayı yeğledik. Bizi olduğumuz gibi sevecek, ciddiye alacak ve önemseyecek birilerinin oluştuğu, gerçekten farklı bir hayat varolamaz mıydı?"

"Abilerimiz" bu sorulara olumlu yanıtların verilebileceğini yüzbinlercemize hissettirdiler. Hissettirmekten öteye bir anlamda doğruladılar. Ve çoğaldılar...

Ebeveynlerimiz ise, ellerinde son kalan ve korumaya çalıştıkları vicdanlarını bir hayat tarzı olarak kurmaya kalkıştığımızı görünce yeniden hayatiyet kazandılar ve bize katıldılar. Katılmak ne kelime, çocukları yaşlarındaki komutanların askerleri olmakta tereddüt bile göstermediler.

Aslında ne olmamız gerektiğini yine başkaları söylüyordu. Bu kez örnek öğrenci, örnek vatandaş olmanın yerine örnek sosyalist olmamız bekleniyordu. Başarılı olmazsak sevilmeyecegimiz, hatta daha başarısız olanlar için toplumdan dışlanma tehditi yine vardı. Ama ne gam, herkes eşitti... Abilerimiz daha eşitti ve bizden sorgusuz sualsiz itaat, tabiyet bekliyorlardı ya, olsun... Onları babalarımızın yerine geçiriverdik. Bizler zaten henüz babalarımıza isyan edilebileceğini hayal edemiyorduk. Onlar da daha iyi, daha farklı babalardı... Hiç değilse bir cennetin nasıl kurulacağını biliyorlardı. Daha ötesini de kimse bilmiyordu.

Oysa biz cennetimizi bulmuştuk. Yaşadığımız hayat, bulup bulacağımız en iyi şeydi. Bu cennet, babalarımızın harçlıklarından artırılanlarla, birilerinin verdiği bağışlarla kurulmuştu ama cennetti işte. Kurulacağı vaadedilen cennetin tek ıspatı da buydu zaten. Ve biz mutluyduk, güvenliydik, herşeyi yapabileceğimize inanıyorduk. Bu gerçekten farklı ve iyi bir hayattı. Yeni babalarımızla gurur duyuyorduk. Eskiler de giderek onlara benziyordu...

Bir gece saatler onikiyi vurup, düdükler çalındığında; "cennet" ilk yıllardaki niteliğini yitirmiş çoktan cehenneme dönüşmüştü bile.

Şimdilerde 40 yaşını geçenler ortalıkta itiraf etmeseler de içkinin içtenlik krizlerinde, ruhları hala neden özgürleşmedi, neden kendileriyle barışamadılar, bilmediklerini, açıklayamadıklarını itiraf ediyorlar. Açıklayamadığımız, yalnızca cehenneme dönen hayatımız, kırık dökük, parçalanmış yaşantılarımız değil. Oğullarımızın ve kızlarımızın kendi başlarına kurmaya çabaladığı "garip cennet"i "çok özgür gibi görünen serbestiyetlerini; muhalif gibi görünen sünepe, sinik umarsız isyankarlıklarını; bencillik gibi duran gerçekçiliklerini, bireycilik gibi duran varoluşlarını; "bu varoluşun aramıza soktuğu uçurumu da açıklayamaz durumdayız. Açıklayamadıkça da kendisine hep gereğinden fazla vehmetmişler kuşağı olarak, suçluluk duygumuz iyice artıyor. Şimdilik biz, "uçurumun" bu yanından, parçası haline geldiğimiz cehennemden; onlarsa öbür taraftan "ikircikli, garip cennet"ten bize bakıyorlar. Arada henüz bir köprü de yok gibi. Ve bu garip tablonun reddi yeniden aynı soruya hayatiyet veriyor.

Gerçekten farklı bir hayat varolabilir mi, siz sadece bize onu söyleyin!

Oyunu izlemek sahnenin arkasını görmektir

Özcan SAPAN

12 Mart 1995 pazar. Münir Ceylan'ın çağrısı üzerine Petrol–İş Salonu'nda "Barış Zinciri" oluşturma toplantısındayız. Gördüğüm manzara beni mutlu etti... Değişik kesimlerden sanatçı, sendikacı, partili, partisiz kalabalık salonu doldurmuştu. İlerleyen saatlerde konuşmacılardan biri, "Bugün 12 Mart" dedi. Unutmuşuz!.. Bugün 12 Mart...

Tarihin, içerdiği acıyla birlikte mırıldanmaya dönüşmesi, öfkeyle hüznün bir aradalığının getirdiği ağırlık ve unutmuş olmanın –bir an da olsa– getirmiş olduğu rahatsızlık... Hafızası olmayan bir toplum yaratmak istediklerini söyleyenlerden biriydim ve söylediğim söz "unutmak" bahisli olarak dönüp beni vurdu. Üzüldüm...

12 Mart 1995 pazar... Haberleri izliyorum. Üzüntüm yerini tedirginlik ve huzursuzluğa bırakıyor. Televizyonda, Gazi Mahallesi'nde kahve taramasıyla başlayan gelişmeler; düşünüyorum...

Gazi direnişinden sonra bir anlamda sıkıyönetim provası yapıldı.

Işık yetersiz olunca

Bir gün sonra gazete ve televizyonlarda "provokasyon", "dış mihraklar", "bölücüler", "sol örgütler", "şeriat yanlıları", "biz bu filmi gördük" ve benzeri ifadeler... Fotoğrafçılıkta bir olay vardır; pozlandırma sırasında ışık yetersiz olunca, kart ne kadar iyi ve kaliteli olursa olsun, fotoğraf flu çıkar. Demek istediğim şu: Bu provokasyonu irdelerken soruları çok iyi sormalıyız ve yeniden yeniden düşünmeliyiz. Bu, şahinler ve güvercinler olarak tanımlanan iktidar klikleri arasındaki çatışmanın bir yansıması değildir. Gümrük birliği öncesinde olmamızın önemi gözardı edilemez. Ancak tek başına bu olgu açıklayıcı olamaz. Senaryolar bitmez...

Gazi mahallesinde önceden hazırlanmış bir senaryo uygulanmaya konuyor. Neden? Mahallenin tepkisi biliniyor, kısa bir süre önce karakolda öldürülen simitçi için Gazi halkı karakola yürüyor, protesto girişimlerinde bulunuyor. Doğal bir sonuç olarak da kahve taranması ve gelişmeleri karşısında Gazi halkının hedefi yine belliydi ve bu gerçek önceden biliniyordu. Peki böylesi bir yaraya niçin tuz ekildi? Tırmandırılan bu olayla birlikte Alevilik bilinci kamçılanacaktı. Neden mi? Genelde 20–25 milyon Alevi, özelde son göç ettirilenlere –ki bunların birçoğu Kürt sorunuyla yakından ilgiliydiler, hatta büyük çoğunluğu Kürttü– Kürt olmadan önce Alevi oldukları hatırlatılıyordu. Ama bu hatırlatma kolay olmayacaktı; 5–10 değil daha fazla ölü gerekiyordu, yaralı ve kayıp gerekiyordu, olay uzun zaman belleklerde yer etmeliydi. Biz erken unutan, yazılı hafızası olmayan bir toplumduk ve şiddeti de içselleştirmiştik. Devletin danışman ve psikologları bunu çok iyi biliyorlardı.

Kürt mücadelesini Botan'da sıkıştırmak ve etrafından yalıtmak politikasının doğrudan sonuçları; böyle boşaltmak ve yakmak, hareketin giderek kitleselleşmesinin önünü kesmek, ulusal hareketin önemli dinamiklerini ve derelerini kurutmak, nehire ulaşmasını engellemek ve yönünü değiştirmek için büyük çabalar sarfetmek gerekiyordu. İşte Gazi olayları, önceden çizilmiş senaryonun bir parçası olarak, yakılan ve boşaltılan köylerden metropollere göç edenleri –özellikle Aleviler, ki Tunceli'nin büyük çoğunluğu Alevilerdir ve Gazi Mahallesi'nin çoğunluğu ise göç nüfusudur– Kürt olmak talepli bir varoluşu unutmaları için sahneye kondu. Devlet, yıllarca kullandığı ve adına Alevi–Sünni çelişkisi dediği, böl ve yönet politikasını bu kez Kürt oyununda kullandı. Gaziosmanpaşa olayları, etnik kökenli tepkiyi cemaat içerisinde "masetme" politikasının bir uzantısıydı. Metropollerin varoşlarına devletin zoruyla göç ettirilen Kürt ulusal bilinci, bir başka yöntemle nasıl masedilebilirdi? Tam da bunları söyledikten sonra, bu pencereden Sivas'a bakıyorum. Hatırlarsak, Sivas olayları öncesinde gazeteler şu haberi veriyordu: "PKK Erzincan, Sivas ve Kars yörelerine girdi." Yeniden Sivas olaylarını tartışmak gelinen bu noktada çokça önem kazanmıştır. Zincirin halkalarının Sivas, Erzincan, Dersim ve Gazi Mahallesi olduğunu bilmek bile, oynanan oyunu bozmaya yeterlidir.

Gelişmelerin bir başka boyutu ise olayların bilinçli bir şekilde Newroz öncesine denk getirilmesidir. Metropollerde yaşayan Aleviler, göç ettirilenler ve Kürt Alevileri Newroz öncesi tırmandırılan bu olaylar karşısında kayıplarını arayacaklar, ölülerini defnedecekler ve yaralarını saracaklardı. Böylece metropollerde Newroz sessiz geçiştirilecekti.

Sonuçlar bununla sınırla değildir. İstanbul'da öteden beri söylenti olarak bilinen sıkıyönetim, askerlerin ayak sesleriyle, mehter marşlarıyla hissettirildi ve bir anlamda sıkıyönetim provası yapıldı. 22 Mart 1995 günü bu manzara çok daha net ortaya çıkıyor; 12 Mart'ta İstanbul için Çiller "Gidişat vahim, derhal sıkıyönetim ilan edelim" dedi. Genelkurmay "gerek yok" yanıtını verdi. Medya, askeri öne çıkararak bu provaya çanak tuttu. Militarizm kirli savaşta kaybettiği prestiji bir anlamda, Gazi Mahallesi özelinde yeniden kazanmış oldu.

Sahnesiz oyun

Gazi Mahallesi olayları sonrasında Başbakanlık ameliyat ve acil yardım(!) için 10 milyar TL ayırdı. Halen boşaltılan, yakılan köylerin yarası kanarken, Gazi'nin yarası "sarılıyor." Bu arada "ılımlı" olarak tanımlanan Alevi ileri gelenleri, televizyon kanallarında sırasıyla boy gösteriyor. Kürt sözcüğü hiç ağıza alınmıyor. Cemaat kimliğinin tanınması suretiyle eşitlenmek istediklerini belirtiyorlar. Şiddete karşı olduklarının altını ısrarla çiziyorlar. Yani bir anlamda devlet istediği sonuca ulaşmıştı; Alevilik kimliğinin altı bir kez daha kalınca çizildi. Ama bedel önceden teminat altına alınacaktı. Kürt Alevileri'ne öncelikle Alevi oldukları zor ve şiddet ile hatırlatılıyordu, yakılan, yıkılan, boşaltılan köylerden zorla göç ettirilenlere "sadece" Alevi olduklarında devletin imkanları sunuluyor, Kürt bilincinin üzeri örtülmek isteniyordu. Kanla, zorla yokedilmek istenen gerçek ancak Aleviler'in bu oyuna gelmemeleriyle varolacaktır.

Bu oyunun oynandığı bir sahne yok. Bu oyun perde arkasında oynanıyor. Çünkü oyunu sahneleyenlerin sahnede görülebilecek bir yüzleri yok!..

SÖZ SENDE

'Milli birlik ve beraberlik' istemiyorum

"Schwarzkopf Hasan Paşa"!..

Gazete sütunlarından, televizyon ekranlarından kan damlıyor. Her yanı savaş çığlıkları sarmış. "Temizlemek", "kökünü kazımak", "belini kırmak" en sevilen sözcükler. Bu arada 35 bin genç insan da ateş hattına gönderilmiş, aileleri yani yaklaşık 140 bin kişi şu anda acı ve korku içindeymiş, önemi yok. Irak'ta taş taş üstünde kalmayacak. Öldürülenlerin sayısı ne kadar artarsa o kadar iyi olacak.

'Arkadaşıma Dokunma' kampanyasında yer alanlardan biri olarak ben, on yılı aşkın bir süredir devam eden savaş koşullarını, en başından bu yana ırkçılık ve milliyetçilik üzerine kurulu ve şiddete dayalı politikaların tarihsel bir sonucu olarak görüyorum.

18 Eylül 1930'da dönemin Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt değil miydi şu sözlerin sahibi?

"Türk bu ülkenin yegane efendisi, yegane sahibidir. Saf Türk soyundan olmayanların bu memlekette bir tek hakları vardır. Türklere hizmetçi olma hakkı, köle olma hakkı; dost ve düşman ve hatta dağlar bu hakikati böyle bilsinler."

47 farklı etnik kökenden gelen insanların yaşadığı bu ülkede kurulu Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinde işte bu düşünce var. Bu düşünce üzerine temellendirildi ulusal politikalar.

Böyle yürürlüğe konuldu 1942 yılında, adına "Varlık Vergisi" denilen, ama aslında azınlıkların bu ülkede varolma koşullarını fiilen yok etmeyi amaçlayan uygulama. Böyle toplama kamplarına gönderildi azınlıklardan vergisini ödeyemeyen 8 bin kişi. "Mübadele"de bir anda 1 milyon 200 bin Rum böyle kovuldu yurtlarından. Böyle yetiştirildi çocuklar ve tahrip edildi kiliseler, kırıldı mezar taşları. 6–7 Eylül'de müslüman olmayan azınlıkların işyerleri böyle yağmalandı.

Böyle kuruldu Kürt ellerinde darağaçları, 50'lerde, 60'larda, 70'lerde böyle sürdü gitti jandarma dayağı, kurşuna dizildi sırt hamalları sorgusuz, sualsiz, yargısız.

Ve böyle gelindi 1980'lere. Giderek daha çok sayıda Kürt dağa çıkmaya, askere giden gençlerin tabutları dönmeye başladı memleketlerine.

Çareyi bölgede bir dehşet yönetimi kurmada, binlerce köyü yakıp boşaltmada, yüzbinleri yersiz yurtsuz bırakmada, insanları canlı gözaltına alıp ölü teslim etmede bulanlar, şimdi sivillerin de operasyonlara hedef olması pahasına bütün bir coğrafyayı yerle bir edip, PKK'lıları yok ederek kan üzerine kurulu bir zaferi hedefliyorlar.

Birey olarak ben, kaynağını bütün bir tarihten alan, sorunu insanları ortadan kaldırarak çözme girişimini reddediyorum.

Hükümetin, askeri operasyonlara son vermesini ve orduyu Irak'tan geri çekmesini istiyorum.

Askeri harekat değil siyasi/sivil çözüm için;

Savaş çığlıkları değil, barışa ve kardeşliğe çağrı için;

"Milli birlik ve beraberlik" değil, farklılıkların özgürce yaşanması için,

'Arkadaşıma Dokunma'.

Ayşe Günaysu

'Balıkları, kuşları ve elmalarımızı istiyoruz'

Antalya'nın Elmalı ilçesinin güneyinde Avlan ve Karagöl vardı. Bu göller kış boyunca dolar, haziran sonlarına doğru büyük bir bölümü kururdu. Kışın 80-90 cm kar yağardı. Epey yağmur da yağardı. Elmalı'nın ismini aldığı elmaların rengi, kokusu, tadı çok hoş olurdu. Nem olduğu için iklim de yumuşaktı. Gölde çeşitli balıklar, birçok kuş türü bulunurdu... 30 yıl öncesine kadar.

Sonra zamanın ağaları, beyleri arazilerni arttırmak için göllerin kurutulması istediler, buna çevre köylerden karşı çıkanlar oldu. Onları ikna edebilmek için zamanın politikacılarından şimdiki Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel geldi. Göl kurutulursa iyi olacağını söyledi. Ve ikna etti. Göl kıyısında olan köylülere de devede kulak misali toprak verildi ve göl kurutuldu.

Şimdi ise göllerden eser kalmadığı için ne balık, ne kuş, ne güzel elma var. Ova halkı artık alıştı, göl olmadığı için kimsenin belki aklına da gelmiyor kuraklığın sebebinin bu olduğu. Havada nem olmadığı için elma çiçeklerini soğuk vuruyor. Havalar kurak olduğu için su sorunu oluyor. Hata üstüne hata... Biz de sondajdan idare ediyoruz 10-15 senedir. Toprağın zeminindeki sular da sondaj yapılarak çekildiği için tarlalarda yer yer çökme oluyor. Bu çöken yerler de çay kenarında bir yerse tünel olup gidiyor. Hazır sularımız da orada kaybolunca yine moraller sıfıra düşüyor.

Ormanlarımızda artık büyük ağaçlar azalmış, zaten de büyümüyor, kurumaya yüz tutmuş. Taze fidanlar, korular kuruyor. Buralarda bir atasözü var: "Anasız çocuk büyümez". Biraz erkek egemen bir atasözü, ama ağaç için doğru. Çünkü büyük ağaçların gölgesinde yapraklar pek fazla su kaybetmez.

Avlan ve Karagöl'ü geri istiyoruz. Balıkları, kuşları, hergün kamyon kamyon giden elmaları geri istiyoruz. İkiyüz üçyüz kişinin özel mülkiyet tutkusu yüzünden 150 bin, belki de 200 bin kişinin aç kalmasını şehre göçetmesini istemiyoruz.

Hakan Aksu

Barikatlar çocuk oyunlarında...

Ayla ÖNDER

▼ Sokakta karşılaştığımız bütün çocuklar fotoğraf makinası görür görmez canlanıyorlar. O an yaptıkları ilk iş, iki parmağı yukarı kaldırıp zafer işaretiyle poz vermek. Fazlı, kendi yeğeninden söz ediyor; "Barikatı niye kaldırdınız, polis yine gelecek" demiş geçen gün.

Artık Gazi Mahallesi adı gazete manşetlerinde yer almıyor. Basının elinde bir haftalık haber malzemesi vardı. O sayfayı kapattılar.. Boyalı basının patronlarına göre "Gazi'de yaşam normale döndü.." Şimdi Kürt çocuklarına şeker dağıtan asker fotoğrafları işgal ediyor sayfaları. Bütün dikkatler Kuzey Irak'a çevrildi. Gazi'de ise günlük yaşamı hala barikatlar belirliyor. Orada normal denilen şey, 17 ölü, 500'e yakın yaralıyla ve 35 kayıpla birlikte yaşamayı içselleştirmekse herşey normal!

Aradan 17 gün geçmiş.. 17 gün sonra Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği'nin duvarında asılı olan bir kaç duyuruya gözümüz takılıyor. "Yakınları kaybolanlar lütfen derneğimize başvursun". "Tedavisi süren yaralılar muhtardan alacakları ilmuhaberle birlikte Haseki Hastanesi'ne başvursunlar". "Şehit ve yaralı aileleri dışında kimseye yardım edilmeyecektir. Lütfen istekte bulunmayınız". "Yaralıların tedavi masrafları devlet tarafından karşılanacaktır. Tedavi için ücret ödemeyiniz. Ücret ödenmesi durumunda derneğimize başvurunuz."

'Çağdaş karakol'

Gözaltında olanlar ve tutuklananların yanısıra 35 kişi de hala kayıp. Gözaltındakilerden 8'i "Devlet düzenini bozmak, silahlı kuvvetlere mukavemet etmek" gibi suçlardan tutuklandı. Mahkeme tutananaklarına göre bu 8 kişi, "Alevi-Sünni çatışması yaratmak" suçlarını da işlemişler!

Gazi Karakolu'nun bütün personeli yenilense de, mahalle sakinleri açısından değişen bir şey yok. Mahalleli, polislerin "korunma" amaçlı olarak bölgeden gönderildiği konusunda hemfikir. Karakolun önünden geçerken "hayın hayın" bakıyorlar. "Güleryüzlü" yeni polisleriyle makyajlanmış "çağdaş" karakol beyhude. Barikatta yer alan gençlerden biri olan Murat'ın da dediği gibi "Karakolla insanlar arasında bir duvar var."

Devletin Gazi mahallesine yapacağı maddi yardıma kimse sıcak bakmıyor. Geçenlerde Hacı Bektaş Veli Derneği'ne bir genç geldi ve dernek yöneticilerine şunları söyledi; "Bu parayı niye alıyorsunuz? Ödediğimiz bedelin karşılığı olarak mı alıyorsunuz bu parayı?" Mecliste oluşturulan ve Gazi'deki olaylar üzerine araştırma yapacak, suçluyu bulucak komisyona da güvenmiyorlar. "Biz bu filmi daha önce görmüştük" diyor bir çoğu.

Barikatlar Gazi Mahallesi'nde adeta özgürlüğün simgesi olmuş. İnsanların kafalarında hayat ikiye bölünmüş; biri barikatın arkasında, diğeri ise dışında..

"Suçlu"yu başka yerlerde de arıyorlar. Resmi dairelere yazılar giriyor, çıkıyor. Gaziosmanpaşa ilçesi sınırları içindeki bütün okullara ilçe milli eğitim müdürlüğünden bir yazı geliyor. "Okulunuzda gördüğünüz şüpheli öğrenci ve öğretmenleri derhal müdürlüğümüze bildiriniz!"

Yas sürüyor

Hacı Bektaş Veli Kültür Derneği'nin deposuna girdiğimizde yüzlerce parça yiyecek, giyecek, ilaç vs. ile karşılaşıyoruz. Türkiye'nin dört bir yanından yardım gelmiş. Gelmeye de devam ediyor. Parasal yardımlar milyarı geçti.

Sokakta karşılaşan insanların birbirlerine sorduğu en zor soru; "Nasılsın?" Çünkü hemen herkesin anası, babası, kardeşi, akrabası, komşusu ya ölü ya yaralı. Hala yas sürüyor. Şehidi olan esnafın kepenkleri hala kapalı.

Gazili insanlar başka bir bölgeye gidince garip bir duyguya kapıldıklarını söylüyorlar. Fazlı, dışarıda eğlenen, gülen insanları görünce rahatsız oluyor. "Kendime dünyanın başka bir ülkesinde miyim acaba diye soruyorum."

Anneye karşı da barikat

Sokakta karşılaştığımız bütün çocuklar fotoğraf makinası görür görmez canlanıyorlar. O an yaptıkları ilk iş, iki parmağı yukarı kaldırıp zafer işaretiyle poz vermek. Fazlı kendi yeğeninden söz ediyor; "Çocuğun aklından barikatlar çıkmıyor. 'Barikatı niye kaldırdınız dayı, polis yine gelecek' dedi geçen gün." Murat'ın kardeşi ise annesinden bir tokat yediğinde odanın bir kenarına geçmiş. Ne varsa önüne yığmış. "Ben barikat kurdum bu tarafa gelemezsin."

Hüseyin'in küçük kardeşi de "Hadi abi diyor, faşizme karşı omuz omuza oyunu oynayalım!" Murat sokaktaki oyunları gözlemiş. "Çocukların bir bölümü devrimci, bir bölümü polis oluyor artık. Devrimciler, polisleri taşlıyor." Sokağın bir köşesinde yığılmış küçük taş parçalarını görünce sormuş nedir bunlar diye. Aldığı yanıt şöyle; "Amca bir daha gelirlerse diye hazırlık yapıyoruz?"

Bir ilkokul öğretmeni de okulda gözlemlemiş, oyunların değişmesi dikkatini çekmiş. "Tenefüste bir baktım bazıları asker-polis olmuş. Diğer çocuklar onları kovalıyor." diyor..

Başka bir ülke bulamazsın..
ezginin günlüğü
8 Nisan CUMARTESİ
18.30 ve 21.15
Beşiktaş Kültür Merkezi
BİR GÜNDE İKİ KONSER

İki yabancı gazetecinin Gazi gezisi

Geçtiğimiz hafta salı günü Gazi'ye, iki yabancı gazeteci ile birlikte gittik. Fransız Komünist Partisi'nin yayın organı L'Humanite Gazetesi'nin Ortadoğu Bölüm Başkanı Françoise Germein Queneau ve eşi Luc Bayer de Rybe olay yerini gezmek ve Gazi'deki insanlarla konuşmak istiyorlardı. Onlara BSP MYK üyesi Rasih Nuri İleri de eşlik etti. Geçmişte Avrupa parlamentosu üyesi olan Rybe, şu an Belçika radyosunun temsilcisi. Avrupa'daki bir çok gazetede olay Alevi-Sünni kavgası olarak yansımıştı. Gazi çatışmasına ilişkin yorumlarda Cezayir örneğinden söz eden gazeteler de olmuştu. Rybe, bu gazetelerin haberlerini hatırlattı. Soruları da bu yöndeydi. Cemevi yöneticisine yönelttiği sorulara karşılık aldığı yanıtlar onun duyduklarını olurluyordu. Ancak halktan her insan bir Alevi-Sünni çatışması olmadığının altını çiziyordu. Bu yöndeki sorularına tepki duyanlar da oldu.

Rybe'nin olayların arkasında kimin yer aldığı sorusuna bir çok kişi aynı yanıtı verdi; polis. Bu durumda polisin yapısını deşelemek üzere sorular sormaya başladı. Görüştüğü her insan MHP'den söz etti. Poliste yüzde 90 oranındaki MHP'li kadrolaşmayı öğrenince ikisi de çok şaşırdılar. Bir öğretmen araya girdi, çevirmene geçen yılki 5 Nisan paketinden çıkan kararların işçi ve emekçilere çok ağır koşulları dayattığını, devletin bu planı kolluk güçleriyle sürdürmeye çalıştığını söyledi. Bunların ardından tabanın insanca yaşam ve demokrasi talebinden söz eden öğretmen faşist güçlerin devlet içinde yuvalandığını da anlattı. Devletin bir çok kadrosunun MHP'li olduğunu, il ve ilçe milli eğitim müdürlerinin hemen hemen yüzde 90'ının şeriatçı ve faşist olduğunu duyan yabancı gazeteciler hafif bir çığlık atılar. Biz nedir bu şaşkınlıkları diye sorduğumuzda çevirmen Necmiye Alpay şöyle diyordu. "Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim'in üst kadrolarının MHP ve şeriatçılardan oluştuğunu öğrenince ikisi de şok oldular.

Hala 35 kayıp var...

Gazi Mahallesi'nde Alevi yurtataşların gittiği dört kahvehane ve bir pastane taranmasıyla başlayan olaylardan sonra 35 kişinin halen kayıp, yaklaşık 60 kişinin ise gözaltında olduğu öğrenildi.

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi'nde Gazi ve Alibeyköy'den gözaltına alınanların aileleri ve yakınları basın toplantısı düzenledi. Polisin öç alma duygusuyla hareket ederek mahallelerinde geniş çaplı operasyonlar başlattığını bildiren aileler " Rastgele evler basılıyor, sokaklarda insanlar gözaltına alınıyor ve işkenceden geçiriliyor. Çocuklarımız Terörle Mücadele Şubesi'nde tutulmaktadır. Çocuklarımızın akibetinden endişeliyiz" dediler. Gazi Mahallesindeki olaylardan sonra kaybolanların isimleri şöyle: Arzum Ocak, Anız Ege, Bülent Sabun, Bekir Barış, Canan Özdemir, Cem Karayalçın, Düzgün Baykal, Erdal Gümüşsoy, Fatma Çiçek, Feray Özdemir, Hüseyin Koç, Hatin Aman, İbrahim Ceyhun, İbrahim Karaboğa, İsmail Uçar, İbrahim Kızgın, İsmail Ülgen, Levent Duran, Mustafa Ergün, Ozan Ali, Oğuz Gönülcan, Özcan Yıldırım, Şehriban Şahir, Vedat Kopan, Seyit Gürsoy, Hasan Güngör, Hasan Çetiner, Mehmet Günboy, Necmettin Özgür, Ziya Tunç, Hüseyin Gürsoy, Malik Kaya, Ali Sever, Kemal Deriz ve Hüseyin Gence.

Harekat, maliyet, cümle nebat ve hayvanat...

▼ Aslında savaşlar insanlar arasında geçiyor görünse de, ekosistem içindeki bütün varlıkları tehdit eder; bitkiler, hayvanlar, sular, taş, toprak, toz, mikroorganizma... Ve atılan bombalar insanlar kadar onları da yok eder...

▼ Siyasetçiler, askerler, operasyon yandaşları ve karşıtları maliyet tartışmaları yapıyorlar. "Kaç milyar dolar harcandığı", "önemli" bir tartışma konusu. Gündemin en cılız maddesi, operasyonun doğaya kaça mal olduğu?

Savaşın kurbanları sadece insanlar değildir. Bombalar ayrım yapmaz. Tarihi doku, doğal ortam ve insan dışındaki bütün canlılar da bu vahşetin kurbanıdır.

Ankara, Söz– "Bir PKK'lının kış günlerini geçirdiği en büyük kamp Hakurg artık Türk askerinin kontrolünde. Kampın bulunduğu kanyona 'Hayat Vadisi' deniyor. Çünkü çevresini çanak gibi saran dağlara kar yağmasına rağmen Hakurg yemyeşil. Vadinin sırtılarında Taya tepesinden boşalan kar sularının yılan gib kıvrılarak akışını bir görmelisiniz..." (Milliyet– 30 Mart1995)

Milliyet gazetesi muhabirleri doğanın büyüsüne kapılmışlar, temiz havayı, mağaraları, yeşili, dört mevsimin bir arada yaşandığı bu yörenin güzelliğini anlatmakla bitiremiyorlar.

Televizyonlarda ise bu güzelliklerin naklen savaş görüntüleriyle nasıl tahrip edildiğine tanık oluyoruz. Kuzey Irak'taki operasyonun bölgenin ekosistemi üzerindeki etkilerini bilimsel olarak öğrenmek için aradığımız biyolog ve ekologların çoğundan, orada yapılmış bilimsel bir araştırma olmadığı ve bu yüzden nesli tehlike altına düşecek türlerin saptanamalacağı gerekçesiyle bir yanıt alamadık.

Aslında savaşlar insanlar arasında geçiyor görünse de, ekosistem içindeki bütün varlıkları tehdit eder; bitkiler, hayvanlar, sular, taş, toprak, toz, mikroorganizma. Mevcut askeri harekatta asıl dikkat edilmesi gereken nokta ise şu; PKK operasyonu daha önceden öğrenip bölgeyi başalttığı için Türk ordusu "PKK'nın burada yuvalanmasını engelleyeceğiz" diyerek bölgedeki bütün canlıların yaşam ortamını tehlikeye atmaktadır. Dağ, taş bombalanırken bölgedeki hayvanlar da öldürülmekle kalmıyor, barınakları da "Bir ihtimal PKK'lı saklanır" denilerek yok ediliyor. Bu mağaralar, yalnızca kış uykusuna yatan hayvanların mekanı değil, küçük hayvanların ve hatta en önemlisi mikroorganizmalar için yaşam alanı. Mağaralar, denizler kadar önemli ve karada yaşamı doğuran yerler.

Baharla birlikte, göçmen kuşlar da kuzeye doğru göçe başlıyorlar. Binlerce yıldır aynı yolları kullanan kuşlar hem öldürülüyor, hem de daha önce yapılan operasyolar yüzünden nesilleri tamamen tükenmediyse göç yollarını değiştirmeye zorlanıyorlar. Bunun anlamı da yeni bir göç yolu bulamayan göçmen kuşların soylarının tehdit altına düşmesi oluyor.

Bitki ve hayvan adları Kürtçe olunca

Ondokuzuncu yüzyılda Batılı bilimcilerin bu bölgede yaptığı araştırmalarda Kürtçe isimlere sahip 83 endemik bitki ve 9 hayvan türü saptanmış. Endemik türler, belli bir coğrafyada yetişen, yalnızca o coğrafyaya özgü canlılar demektir. Bilimsel olarak savaşın en azından bu türleri tehlikeye attığını söyleme olanağına sahibiz.

Taş, toprak ve mikroorganizmaların önemi ise, taşın ufalanarak toprağı oluşturması, bitkilerin toprakta yetişmesi, daha düşük gelişmişlik düzeyinde bir bitki ya da hayvanın, daha yüksek gelişmişlik düzeyindeki canlıların besin kaynağını oluşturmasıdır. Bu türlerden biri yok olduğunda, bu türle beslenen diğer türler de yok olma tehlikesiyle yüzyüze kalırlar. Yani besin zinciri bir yerde koptuğunda, zincirleme olarak diğer türler de yok olur, bölge zamanla yaşama elverişli olmaktan çıkar.

Kültürel ve tarihi doku

Saddam'ın1988 yılında kimyasal silah kullandığı bölge için Hacettepe Üniversitesi Öğretim Üyesi Ekolog, Yardımcı Doçent Behzat Gürkan şöyle diyor; "Kullanılan bombaları bilmiyorum. Ancak bomba en üst organizasyonlu canlıya atıldığına göre, daha düşük organizasyonlu canlıları daha fazla etkileyecektir. Büyük bir tahribat sözkonusudur. Ekosisteme büyük zarar verilmiştir."

Ekonomistler, siyasetçiler, askerler, operasyon yandaşları ve karşıtları maliyet tartışmaları yapıyorlar. "Kaç milyar dolar harcandığı", "önemli" bir tartışma konusu. Ancak gündemin en cılız maddesi, belki şu satırlar dışında gündemde hiç yer işgal etmeyen konuysa, operasyonun doğaya maliyetinin ne olduğu?

Tarihi, neolitik çağa, hatta kimi kaynaklara göre Orta–Paleolitik çağa kadar uzanan bu topraklar onbinlerce yılda kim bilir kaç savaş gördü?

Kültürel değerlerin ve varlıkların insanlığın ortak mirası olduğu hep söylenir, ama bir savaş sırasında en kolay tahrip edilen bu "ortak miras" üzerinde duran pek olmaz. Bir yandan TC Kültür Bakanlığı, uygarlığın beşiği sayılan Mezopotamya'da, Şanlı Urfa'da, Batman'da, Gaziantep'te ve Diyarbakır'da yürütülen kazıların yeterli olmadığını, GAP'ın suları altında kalacak bölgedeki kültürel ve tarihsel zenginliklerin kurtarılması için fazla zamanın kalmadığını belirtiyor. Ve yine bakanlık yetkilileri Sümerler'den, Selçuklular'a, Urartu'dan Roma İmparatorluğu'na kadar, kah İpek Yolu, kah Kral Yolu üzerindeki bu bölgenin kritik yapısını gözönünde bulundurarak, yapılacak tüm kazılara her türlü olanağın sağlandığını söylüyorlar.

Öte yandan DMG Başsavcısı Nusret Demiral'ın hazırladığı bir raporda "Anadolu topraklarında bugüne kadar yapılan kazılarda elde edilen tarihi bulgularda, ne Kürt tabağına, ne de Kürt çanağına veya başka bir kültür belirtisine rastlandığı görülmüştür." deniliyor. Yoksa bu kazıların amacı devletin resmi görüşüne "arkeolojik dayanak" sağlamak mı?

Tanrıça İnanna

Yürütülen askeri harekatlar çerçevesinde tehdit altındaki başlıca arkeolojik unsurlar arasında şunlar yer alıyor: Diyarbakır'ın kuzey–batısında bulunan ve tarihi yaklaşık İ.Ö. 8000'e dayanan Çayönü yerleşim merkezi; Mezopotamya'yla Anadolu'nun ilişkisi açısından önem taşıyan Mardin–Nusaybin'deki Girnavaz höyüğü ve ancak kısa bir yüzey araştırması yapılabilen Cudi Dağı; Van'daki Urartu kentleri; tarihi İ.Ö. 3000'e dayanan Cilo dağı; Nasturi Kiliseleri; Türkiye sınırının bittiği yerde bulunan ve tarihi 35 bin yıl öncesine uzanan Senidar ve Garchar mağaralarındaki kalıntılarıyla Brodost kültürü; ve yine tarihi Kral Yolu üzerinde bulunan Diyala–Aşağı Zap arasında Zagros'un eteklerinde kurulmuş ilk Neolotik yerleşim merkezlerinden biri olan qalat–Chormo (Kelat Carmo) ve Tepe Guran.

Kültürel birikimin sürekliliği ve ulus tanımazlığı düşünüldüğünde Tunceli'den El–Jara'ya kadar uzanan bu bölgede atılan her bomba ekosisteme büyük zararlar verirken, geçmişin izlerini, uygarlıkları da karanlıklar içinde bırakacaktır.

Bir Sümer efsanesi zayıfların, ezilenlerin saldırısına karşı güçlülerin duyduğu kini, öfkeyi anlatır. Bahçesini ekip biçip güzelleştirmeye çalışan bir bahçıvan bir gün Tanrıça İnanna'ya rastlar;

"Onu bahçemin köşesinde gördüm
Tecavüz ettim ona, öptüm onu
Bahçemin köşesine döndü
Şafak attı, güneş doğdu
Kadın korku ile etrafına bakındı
İnanna korku ile etrafına bakındı
Sonra kadın nasıl bir felaket yaptı!
İnanna utancından ne yaptı!
Ülkede bütün kuyuları kan ile doldurdu
Odun taşıyan köleler kandan başka birşey içemediler
Su dolduran köleler, kandan başka birşey dolduramadılar."
(N. Kremer, Tarih Sümer'de Başlar)

SÖZ
HAFTALIK HABER YORUM DERGİSİ

Sahibi: Olgu Ltd.Şti. Genel Koordinatör: Seyfi ÖNGİDER
Yayın Yönetmeni: Merdan YANARDAĞ
Teknik Koordinatör: Hakkı ZEL
Yazı İşleri
Dış Haberler: Osman KÖKER
Ekonomi: Sermet ÖZDOĞAN
Kültür Sanat: Sezai SARIOĞLU
Makaleler: Veysi SARISÖZEN
Sorumlu Müdür: Hüseyin AYIK Haber Merkezi: Hacer YILDIRIM
İşletme Müdürü: Ali KÜÇÜK
Reklam Müdürü: Emine SAPMAZ
Yayın Kurulu: Osman Köker, Seyfi Öngider, Sezai Sarıoğlu, Veysi Sarısözen, Merdan Yanardağ
Ankara Büro: Mustafa ERDOĞAN (Haber Müdürü), Figen SOLMAZ, Hatice Can KÜRTÜNCÜ
İzmir: Rıza ZINGAL
Ankara Tel:(0312) 418 41 98 Fax:(0312) 418 22 63
İzmir Tel: (0232) 464 21 30
Avrupa Temsilciliği: Engin ERKİNER, Kasseler Str. 1a, 60486 Frankfurt, Tel: 49.69.7075714, Fax: 49.69.625645
Adres: Sıraselviler Cad. Billurcu Sk. No: 3/8 Taksim / İstanbul Tel: (0212) 244 30 67 - 249 99 29 Fax: (0212) 249 99 29 Basıldığı Yer: Serler Matbaacılık Dağıtım: BBD